

EPOCA MARILOR PROIECTE, EPOCA MARILOR ÎNFĂPTUIRI

Implinirii a douăzeci și unu de ani de la gloriosul moment al istoriei moderne a României, deschizător de largi, luminoase și fertile orizonturi de progres, civilizație și bunăstare, dedicăm reportajele, interviurile și însemnările din paginile 2, 3, 4, 5, 12, 13.

flacăra

anul XXXV
29
(1622)
VINERI
18 IULIE
1986

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE

BĂTĂLIA PÎINII, O SĂPTĂMÎNĂ DECISIVĂ

Intrerupt de mai multe ori din cauza ploilor căzute în ultimele zile, secerișul griului rămâne lucrarea prioritară a campaniei agricole de vară. În prezent, ogoarele au devenit un adevărat șantier pe care se lucrează zi și noapte pentru stringerea recoltei, pentru transportul și livrarea la fondul de stat a producției realizate. În această săptămână decisivă, lucrătorii ogoarelor mai au de adunat griul de pe circa 40 la sută din suprafețele prevăzute. Exemplul unităților agricole cultivatoare din județul Olt și

din sectorul agricol Ilfov, care au încheiat secerișul într-un timp record, arată că, printr-o mobilizare exemplară a forțelor de la sate, prin folosirea fiecărei ore bune de muncă, întreaga recoltă de griu poate fi strinsă și pusă la adăpost în cel mai scurt timp. De fapt, lucrarea se află pe terminate și în județele Buzău, Ialomița, Giurgiu, Constanța, Brăila, Dolj, Călărași, Teleorman. Treptat, secerișul s-a extins și în județele din Transilvania acolo unde griul ajunge mai târziu la maturitate. Dar, bătălia pînii se

consideră terminată numai atunci când întreaga producție obținută este depozitată. În acest scop, odată cu intensificarea ritmului de muncă la stringerea recoltei, o sarcină de mare răspundere ce revine tuturor unităților agricole este aceea de a transporta și livra la fondul de stat cantitățile de cereale prevăzute.

Ploile căzute în ultimele zile au dus la creșterea rezervei de apă în sol, factor de mare în-

(Continuare în pag. 3)

OIDIU MARIAN ■

CONSTRUCTORII

Lucrare de EUGEN BRATFANOF

Un exemplu numit Bistrița-Năsăud

Bistrița-Năsăud face parte dintre acele ținuturi care — până la Congresul al IX-lea al partidului — au fost ocolite de drumul noului.

Un ținut mic, al cărui loc pe hartă reprezintă 2,2 la sută din suprafața țării, un reper esențial al vieții, al simțirii și al gândirii românilor. Un punct de sinteză geografică (aici e locul unde Ardealul se logodește cu Bucovina, îmbrățișându-se peste munți și unduiri de coline ce scriu pe cer, **ad infinitum**, cuvântul **dor**), de referință economică (cu prețioase valori ale solului și subsolului), un punct-cheie, chiar dacă locul lui pe hartă e punctul.

Străvechea civilizație a locurilor, cea a lutului, ars și a lemnului, rămasă intactă (a se citi: în tipare arhaice) până în

pragul vremurilor moderne, n-a putut clădi durabil decât în spirit. Năsăudul, cu celebrul focar de cultură care a fost și este Liceul „George Coșbuc”, a dat țării nu mai puțin de 13 membri ai Academiei Române. (În raport cu cifra populației, se pare că Năsăudul este, în România, locul cu cea mai mare densitate de vocație pe metru pătrat !)

Și totuși, în ciuda darurilor pământului și a harurilor omului, acest ținut a fost ocolit multă vreme de drumul noului.

O statistică din 1938 (valabilă și mai târziu, chiar și mult mai târziu !) număra pe aici doar câteva ateliere meșteșugărești și

(Continuare în pag. 2)

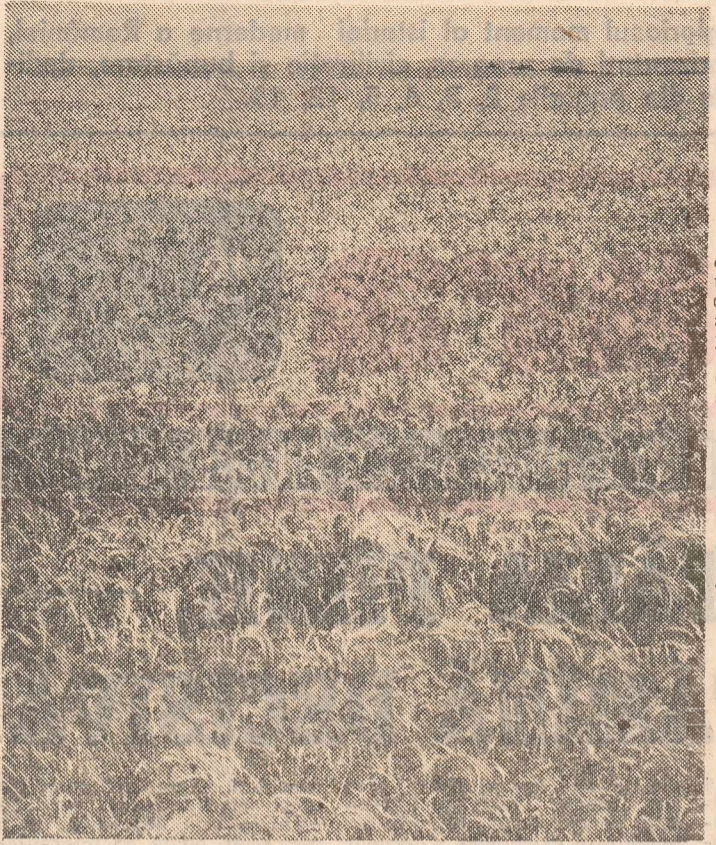
ILIE PURCARU ■

Episodul IV din serialul
În vremea Marelui Mircea

Pagina 8

MODERNIZAREA,
o preocupare de actualitate
în comerț

Pagina 18

Fotografie de SANDU CRISTIAN

Triticale, bun venit!

Este, de fapt, o aventură. O aventură frumoasă. Și mai ales, fructuoasă. O aventură științifică, tehnică și umană. Despre ea ne-a vorbit emoționant Ștefan Ionescu într-unul din cele mai tulburătoare reportaje ale sale din săptămâna care s-a încheiat.

Incrucișarea diverselor soiuri de cereale păioase se practică de mult. Cercetătorii noștri au obținut — nici asta nu mai este deja o noutate de ultimă oră — un nou soi de grâu cu însușiri extraordinare. Numit, deocamdată, „Triticale“—TF—2, acesta este rezultatul unor îndelungi experiențe și provine din încrucișarea grâului cu secară. Noul soi păstrează, în mod spectaculos, numai calitățile de la ambii „părinți“. De la grâu, mai ales, însușirile căutate în panificație, iar de la secară, în special, rezistența la boli și dăunători, precum și la ger și la secetă.

„Triticale“ dă producții nesperate pînă acum pe terenurile cele mai puțin productive. În județul Olt, pămînturi din zona a șasea de fertilitate au produs, în ultimii patru ani, de două ori mai mult grâu din noul soi față de cele care se cultivau înainte. La C.A.P. Scornicești, anul acesta, pe 137 de hectare cultivate cu soiul TF—2, producția la hectar este de peste 8000 de kilograme. Dar specialiștii afirmă că se pot obține chiar nouă, chiar zece tone la hectar. Iar aceasta în condițiile reducerii aproape la jumătate a îngrășămintelor chimice administrate curent culturilor de grâu.

Evident, nimeni nu se va apuca să cultive exclusiv acest soi în țară. Marile noastre grinare vor continua să asigure pentru piine soiurile tradiționale de grâu. Asta însă pe terenurile cele mai fertile, unde aceste soiuri sînt acasă la ele și dau producții foarte mari. Dar iată că noul soi — cu calitățile lui remarcabile — permite ca și cele mai sărace terenuri podzolice, smolnițele, albiturile să

dea producții foarte ridicate. Tocmai pe asemenea suprafețe se va extinde cultura de TF—2.

La toamnă, în județul Olt, se vor însămînța cu „Triticale“ zece mii de hectare. În celelate zone ale țării, alte zece mii vor primi sămînța necesară tot din județul Olt.

Noul soi va produce un salt spectaculos la producția de grâu a țării în viitor. De la aventura căutărilor științifice de laborator, soiul TF—2 trece glorioasă la cariera lui — care se anunță mare — în întreaga agricultură românească. Semnalind succesele sale deja certificate — de producțiile de la C.A.P. Colonești și din consiliul agroindustrial Scornicești, județul Olt — sperăm că vom contribui la cunoașterea și extinderea acestui soi de grâu în întreaga țară pe pămînturile cu fertilitate redusă. El, acest soi, a rezultat din îndrăzneala, din cutezanța și căutărilor cercetătorilor de la Fundulea și ale specialiștilor în cultura grâului din unitățile amintite. Cu îndrăzneală și cutezanță merită să fie primit și în alte județe. De altfel căutărilor și cutezanța, perseverența și rigoarea științifică a tehnologiilor fiecărei culturi i-au dus pe agricultorii din Olt la marile lor succese pentru care, în cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor recentei plenary a C.C. al P.C.R., secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spunea: „Aș dori să dau o apreciere deosebită organizației de partid și oamenilor muncii din județul Olt, care au obținut cea mai mare recoltă de orz pe țară. Această recoltă este cu 50 la sută mai mare decît producțiile cele mai mari obținute de alte județe“.

Cum noul soi de grâu TF—2, prin calitățile lui extraordinare, promite să revoluționeze recoltele țării, și cum celebritatea lui e abia la început, îi urăm bun venit în marile holde ale țării.

DORIN GHERGHINESCU

Un exemplu numit Bistrița-Năsăud

(Urmare din pagina 1)

citeva fabricate-ateliere a căror forță mecanică, însumată, nu depășea 2000 CP (deci nici puterea unei locomotive diesel-electrice!). Numărul muncitorilor lor, în aceeași vreme, nu depășea nici el 2000.

Astăzi, numai una din cele 27 de întreprinderi de importanță republicană ale județului, întreprinderea de utilaj tehnologic Bistrița, dispune de o forță mecanică de vreo 15 ori mai mare. Peste 80000 de oameni din Bistrița, Năsăud, Bețlean, Rodna, Singeorz Băi, Prundul Birgăului, Lechința — localități transformate în redutabile platforme industriale — au îmbrăcat salopete de muncitori, lucrează în incinte dotate la nivelul tehnicii veacului (construcții de mașini, metalurgie, chimie, electrotehnică, mecanică fină etc.), făurind mărfuri cunoscute în toată țara și în încă 50 de țări ale lumii.

Acest impresionant spectacol al noului s-a produs, la dimensiuni geografice, în ultimii 21 de ani, anii Epocii Ceaușescu, tumultuoșii ani constructivi inaugurați de Congresul al IX-lea al partidului. Ani care, imprimînd României o inedită, vertiginosă și rezolută mișcare către progres, prin intensificarea dezvoltării economice și prin armonica distribuție a forțelor de producție pe întreg teritoriul de la Dunăre și Carpați, au adus la unison cu țara aceste prea mindre, dar prea întîrziate la înlăturarea cu noul, meleaguri ale Bistriței și Năsăudului. Din nou, citeva cifre, elocvente pentru realitatea pe care o concentrează în sinteza lor: în 1968, la ctitorirea județului, volumul anual al producției marfă industriale a locurilor era de 700 milioane de lei. Astăzi, valoarea producției marfă dobîndite aici într-o singură lună depășește un miliard de lei, ceea ce, printr-un calcul pe cit de simplu pe atît de sugestiv, ne arată că în 60 de zile curente ale Bistriței-Năsăudului încap trei ani de talia lui 1968.

Procesul construcției economice a țării este încă în curs, oferind și aici, ca în pretutindena țării, simultan cu expansiunea în spațiu a noului, acele elemente de calitate a dezvoltării, de majoră accentuare a factorilor intensivi, pe care cincinalul 1986—1990 îi investeste cu rol decisiv în înain-

tarea noastră pe toate planurile.

Ce înseamnă al 8-lea cincinal al României socialiste pentru județul Bistrița-Năsăud?

Inseamnă — după cum se relatează, nu demult, la Comitetul județean de partid, — așezarea întregii activități economico-sociale sub semnul acelei noi calități pe care cîrmaciul destinului național a pus-o în fața poporului ca supremă cotă de ideal a acestui ceas și ca platformă națională de existență. Progrese de seamă — au continuat interlocutorii — se vor realiza în industrie, al cărei volum, în anul de culme al cincinalului, va fi cu 90 la sută mai mare ca în 1985. Sporurile se vor obține, conform legilor intensității ce guvernează noua etapă din viața țării, în special prin creșterea productivității, — care va fi superioară cu peste 80 la sută realizărilor lui '85 — și prin mai buna utilizare a bazei tehnico-materiale existente. Același lucru în agricultură, domeniu în care programele dezvoltării se axează, ca peste tot (dar aici cu un accent în plus, terenul locului nefiind nici prea întins și nici prea faimos pentru recolte), pe sporirea potențialului productiv al pămîntului. Vaste lucrări de îmbunătățiri funciare îi vor întei pămîntului, ni se spune, zelul de a produce, sporuri deosebite urmînd a se dobîndi în pomicultură și în zootehnie. Pînă la sfîrșitul cincinalului va fi modernizată întreaga suprafață plantată cu pomi (circa 10 mii de hectare) din fermele unităților socialiste, iar efectivele de animale vor ajunge la 245 mii bovine, 602 mii ovine, 197 mii porcine.

Spre ce direcții — în acest an de debut al cincinalului, decisiv pentru viitor — se concentrează eforturile, ce reușite se profilează, ce „probleme fierbinți“ ocupă în chip predilect atenția factorilor locali?

Sintem conștienți — ne-au declarat interlocutorii — că, pentru înfăptuirea sarcinilor sensibile crescute, ale acestui an, trebuie să acționăm cu și mai multă fermitate pentru ca organele de conducere colectivă din unități, întregul personal muncitor să-și îndeplinească neabătut atribuțiile, să întărească ordinea și disciplina în producție, să-și sporească spiritul de angajare patriotică și de răspundere comunistă față de obligațiile care le stau în față. Tezele și orientările formulate de tovarășul

Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară C.C. al P.C.R. și la Plenara comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale constituie și aici un strălucit îndreptar pentru modul în care trebuie gândit și acționat în vederea realizării unor salturi calitative, a unei înalte eficiențe în toate sectoarele de activitate. La indicațiile conducerii partidului s-a desfășurat și aici o intensă activitate pentru elaborarea și fundamentarea programelor de perfecționare, organizare și modernizare a proceselor de producție. Aceste programe prevăd, la nivelul anului 1990, creșteri marcante la toți indicatorii: cu 90 la sută la producția marfă, cu 171 la sută la export, cu 300 la sută la beneficii, în condițiile reducerii substanțiale a consumurilor de materii prime, materiale, energie și combustibili. Programe ambițioase, programe de respirație amplă, dar cu șansa deplină lor treceri în viață. Această șansă e cunoscută. Așa cum tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat încă de la istoricul Congres al IX-lea — și cum a reafirmat, pregnant, în ațtea rânduri — factorul decisiv al înaintării e omul, cu munca lui, cu pasiunea și cu dăruirea lui, întemeiate pe o pregătire profesională, tehnică și științifică la nivelul de exigență al epocii. Procesul formării cadrelor în județul Bistrița-Năsăud n-a fost ușor (să nu uităm, aici nu exista nici o tradiție în domeniu!), dar el a îmbrăcat același caracter cu cel al dezvoltării economice: intensivitatea. Cele 11 licee de specialitate, 4 școli de maeștri și 11 școli profesionale, Secția școlară de subingineri a Institutului Politehnic Cluj-Napoca (aflată azi la a

șaptea promoție), ca și cursurile de calificare și policalificare organizate în întreprinderi, au făcut și fac, în acest sens, treabă bună, dovadă produsele făurite de tinerii muncitori și specialiști ai locului, multe din ele cu performanțe ce le aliniază celor realizate de firme cu vechi tradiții. Unul din patru locuitori ai județului se instruieste astăzi într-o formă de învățămînt organizată.

Cum va arăta Bistrița-Năsăud în 1990? Dar în anul 2000? Oamenii acestor legende meleaguri — ni s-a precizat la Comitetul județean de partid — vin de demult și țintesc să ajungă departe. „Bistrița — spunea odată tovarășul Nicolae Ceaușescu — va crește din punct de vedere industrial asemeni lui Făt-Frumos, care creștea într-o lună cît alții într-un an“, și această înaltă previziune a secretarului general al partidului s-a confirmat și se confirmă pe zi ce trece. Nu numai în planul economiei, ci și în cel al vieții de toate zilele, viitorul — așa cum îl prefigurează hotărîrile Congresului al XIII-lea — apare sub o unică strălucire. Exemple? Să dăm numai unul: ca și pînă acum, ritmul construcțiilor de locuințe se va menține, în anii ce vin, printre cele mai înalte din țară. Va fi aici, în pragul mileniului trei, o viață materială și spirituală de primă mărime, astfel ca fiecare dintre cei ai locului să poată spune — cum spune de fapt de pe acum — că Bistrița-Năsăud, această gură de rai a României socialiste, este, cu vorba năsăudeanului George Coșbuc: „Frumoasă cît eu nici nu pot / O mai frumoasă să-mi socot / Cu mîntea mea“.

Bistrița-Năsăud: un centru dinamic al noului. Ca toate vetrele României.

Mecanică fină, robotică și mai cu seamă inteligență

Dacă ar trebui întocmită case-ta tehnică a mărcii de fabrică „Mebis“, aparținătoare întreprinderii mecanice Bistrița, o cifră ar ridica semne de întrebare. Oare e bine ca să se consimeneze că acest colectiv ființează doar de cinci ani? Nu este acest interval prea scurt pentru a putea emite pretenții la atribuțiile de buni specialiști, de realizatori serioși și prompti, de gospodari vrednici și spirite inventive? Să vedem... Adică să lăsăm realitățile să vorbească.

— Am încheiat primul semestru al anului curent, ne-a pre-

cizat șeful biroului plan-organizare, economistul Corneliu Catană, cu o producție marfă suplimentară de 14 milioane lei, în condițiile în care productivitatea muncii pe o persoană a depășit nivelul planificat exact cu 6304 lei. Inițial ne-am propus, prin măsurile de organizare și modernizare a fluxurilor, doar 3,6 milioane și iată că a ieșit de aproape 4 ori mai mult. Tocmai de aceea sintem incredințați că la finele lui 1988 ne putem dubla rodnicia muncii pentru că avem cu ce, dar mai ales cu cine.

Intr-un spațiu cam de 5X4

metri, în secția de sculărie, l-am găsit pe maestrul Leveny Vasile cu colaboratorii săi, printre care cei mai apropiați sînt scularul matrișer Costan Corciu și frezorul Vasile Bob, executînd o serie de reglaje la ceea ce este în fapt primul robot hidraulic din industria bistrițeană. E destinat să „muncească“ în cel mai incomod loc, adică la forjarea cheilor tubulare. La scepticismul afișat de noi, evident mai mult în glumă, ni s-a răspuns cu un zîmbet încrezător și cu replica:

— N-aveți teamă, merge strună, Kovacs Ladislav, Mircea Borsă, Marilena Săcălean, Călin Pintican, inginerii noștri tineri, n-au gândit și proiectat degeaba, iar noi n-am lucrat în zadar. Ca mine livrăm asemenea agregate și altora pentru că, orice s-ar zice, mecanica fină și cu robotica merg laolaltă ca și mina cu mînașă...

Or fi știind ce spun oamenii aceștia, pentru că, într-o altă secție, la elemente hidropneumatice, subinginerul Alexandru Pop, șeful ei, și grupa de tehnologi condusă de inginerul Marin Hulpe, din care face parte și maestrul Mircea Vasii, au trecut efectiv la prelucrarea carcасelor motoarelor pneumatice pe centru de prelucrare automată cu comandă numerică. Și ce au realizat cu acest „CAP-90-NC“? Decodificat, un spor de producție marfă de aproape două milioane, creșterea productivității cu 1500 lei pe o persoană, o sporire cu jumătate de milion a beneficiilor suplimentare, reducerea cheltuielilor și altele. Și cînd te gîndești că toate aceste aspecte se referă doar la o fază de lucru!

Dacă oamenii noștri le place treaba, de ce să nu-i stimulăm la mai mult! s-a apreciat la comitetul de partid. Iar de la apreciere s-a trecut, imediat, la acțiune. Fiecărui membru al colectivului, fără excepție, i s-a pus la dispoziție o fișă în care i s-a cerut să consimeneze ce nu merge încă bine, cum crede el că ar trebui rezolvate problemele de la locul său de muncă, ce soluții propune pentru o organizare superioară a lucrului, pentru sporirea randamentului la utilaje și la liniile de fabricație. Bilanțul? Alte 200 propuneri care vor completa programul de perfecționare, organizare și modernizare a fluxurilor, avizat și însușit de organele colective de conducere ale întreprinderii.

Se spune că oceanul poate fi asemuit cu o picătură de apă. Cînd picăturile se adună, oceanul revine la loc. Se pare că acest adevăr a fost corect sesizat în toate sectoarele unității, iar asemenea stare explică și de ce acest colectiv nu suferă de „complexul“ tineretii, ci, dimpotrivă, valorifică îndrăzneala creatoare a tineretii. În fond, vîrsta nu e neapărat o virtute

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

dacă nu e dublată de fapte. Din ele, din aceste fapte, care fac dovada unei înalte conștiințe muncitorești-revoluționare, parte integrantă sunt și cele 26 măsuri scadente și finalizate din programul de perfecționare, organizare și modernizare, a căror efect, doar pentru acest an, se ridică la 19,5 milioane lei spor de producție, creșterea exportului cu 4 milioane, diminuarea costurilor totale cu 2,5 milioane, din care jumătate sunt chel-

tueli materiale, la care se adaugă încă 4,3 milioane beneficii suplimentare. Noi am detaliat doar două din cele 26 de măsuri. Pe rol mai sint acum altele, iar important este că ghemul inteligenței se desră pentru ca mai apoi să se împletească în ceea ce, fără nici o exagerare, se poate numi vocație. Vocația noului.

GHEORGHE CRIȘAN ■

Un destin pe mâini bune

L-am întrebat ce s-ar întâmpla dacă într-o bună zi ar trebui să conducă un club de fotbal. Și-a ridicat sprincenele preț de două secunde și apoi, sigur, ca și cum altă cale n-ar fi existat, a spus, în trei ani aș deveni campion. Altfel n-ar avea rost și m-aș lăsa. Aceasta este părerea unui director de întreprindere textilă, economist de profesie, un om relaxat, cuceritor ca un manager, cu o privire vie și surizătoare. Se numește Andrei Pop și, în 1980, a venit la Năsăud din Baia Mare. Citiți-vă ani a lucrat în Maramureș la o întreprindere textilă, și-a făcut facultatea la fără frecvență, a lucrat și pe la drumuri și poduri și, din 1980 a poptat pe valea superioară a Someșului, în prima întreprindere din istorie, apărută în această parte a geografiei. E drept că nu a găsit o zestre prea bogată. Înființată în 1974, întreprinderea Textila Năsăud încă se mai zbatea în acele incertitudini ale începutului, încă mai avea necazuri cu tot felul de amănunte de la finalizarea investiției, încă avea clădirile despărțite de drumuri de țară, nu se bucura de încălzire și nu avea specialiști. În consecință, planul urca doar puțin la trei sferturi din nivelul potențialului și acolo incremenea. Toate acestea nu sint atit de importante decit în măsura în care ați ști ce este azi Textila din Năsăud. Ea exportă țesături într-o multitudine de țări de pe mai multe continente, sare în fiecare lună de acel 100% în materie de plan, are o cantină cu 500 de locuri, peste 2.000 de oameni și arată ca o întreprindere de anvergură, bine așezată, cu culoare îngrijite, cu birouri în care găsești o ambianță odihnitoare. Întreprinderea are sere și o gospodărie anexă cu animale, produce și răsaduri pentru o cooperativă agricolă pe care o patronază și, cu excepția Exploatării Miniere Rodna și a lucrului la pădure, concentrează 60% din forța de muncă a văii superioare a Someșului. „Aici e prima generație de muncitori industriali. Iar Textila, deși pare o industrie ușoară, se află la un înalt grad de tehnicitate, superior multor întreprinderi obișnuite de mecanică. Avem utilaje cu 20.000 de re-

pere, cu aparatură de comandă și control la nivelul microprocesoarelor și angrenarea oamenilor într-o activitate cu un asemenea nivel a implicat o mulțime de greutăți, cel puțin la început. Pînă la apariția noastră, din punct de vedere industrial, zona era virgină. Din 1980 Textila a făcut un mare pas spre lume. Acum 70% din producția sa e solicitată de partenerii străini și cei care nu au călcat pe aici nu pot să creadă că această întreprindere s-a născut de citiva ani într-un loc în care oamenii trăiau din creșterea animalelor, din agricultură și exploatarea lemnului”. Andrei Pop este un om deschis și cuceritor, care te-ar putea face să-i cumperi produsele chiar dacă nu-ți plac. De șase ani n-am repetat nici o glumă, zice el, zimbând mereu cu o mină de om optimist, care nu are niciodată sciatică în fața superiorilor săi. Ce e ciudat e faptul că dincolo de acest aer cordial, actoricesc aproape, se ascunde un organizator impecabil, un om care schimbă ideile ca și cum ar schimba direcția privirii, care și-a format un colectiv care rivalizează cu un mecanism. Dacă într-o bună zi Maria Groze, Dănuț Groze, Ștefania Lazăr sau Dan Chitu ar porni spre altă întreprindere de aiurea, Textila din Năsăud ar rămâne nu numai fără un om, ci ar semăna cu ceasornicul căruia îi lipsește o roțiță. Aici fiecare își are rolul și locul. Gavril Stincuța din Runcul Salvei este mecanic. Toată viața lui de muncitor e legată de Năsăud. De curind a terminat și secția de subingineri de la Bistrița. A lucrat în echipa de întreținere de la secția de finisare. Soția lui lucrează la creație. Și citiva ani buni a trăit între Năsăud și Bistrița, între întreprindere și școală, pentru părinți rămînîndu-i doar duminicile. Nu departe de Năsăud, Gavril Stincuța mai are un petec de pămînt. Și l-a plantat cu meri și a pus la cale o mică livadă intensivă. Din cînd în cînd se întoarce la ea. Ceilalți din echipă își au și ei fiecare un loc de refugiu. Ilie Cătone și Gheorghe Cirstea se întorc în Salva, David Baizath, în Nimigea de Jos, frații Harosa, în Cepari. Într-un fel fru-

mos, fiecare a rămas țaran, om legat de pămînt și casă. Năsăudul e un oraș mic. Abia dacă trece de 10.000 de locuitori. Puțini se pot lăuda că sint orașeni get-beget. Cei mai mulți vin de la Rebrîșoara, din Feldru, Neșos, Salva, Telciu, George Coșbuc și de pe alte sate. Spre ce se îndreaptă această Textila? „Am vrea să ducem întreprinderea la un nivel de dotare foarte înalt, să avem numai lucruri care nu se fac în nici o altă parte, să arate ca o casă și să fie dotată ca un laborator. Am vrea să aducem o mașină de imprimat cu microprocesori. La această oră, în lume, nu există decit 4. Și să schimbăm toată tehnologia de țesere, să trecem de la războatele clasice la cele neconvenționale care ar duce la dublarea productivității muncii, să ne facem o micro-fabrică de piese de schimb, inclusiv pentru cauciuc și mase plastice și ieșim în lume ca o mare firmă de țesături”. Curajos om acest Andrei Pop și plin de idei, purtînd mereu același zimbet care i-a purtat ghinion, care nu-i deloc orgolios și înfruntă cu seninătate mai toate neadevărurile generate de chiar firea sa. Ea are nevoie de și merită toată considerația, rezultatul ei depășind cu mult aerul unei simple isprăvi. Ceea ce țese Nazarica Temei, Floarea Cricu sau Floarea Berci se dispută pe marile piețe de țesături ale lumii. Marea legătură sufletească a oamenilor de aici se împarte încă între țesături și pămînt. Femeile pleacă mereu. Încă sint obișnuite cu cîmpul. Maria Groze, ingineră șefă, povestea despre fluctuația forței de muncă. Oamenii încă nu știu între ce să aleagă. Între pămînt, livezi, și culturi și industrie. „Am creat o creșă cu program săptămînal, posibilități de servirea mesei, locuințe și încercăm să-i legăm de întreprindere. Dar cînd te aștepti mai puțin, te trezești cu o fată care vine și zice, știți, acasă, noi avem grădina mare, animale și părinții mei sint singuri. Nu vă supărați, eu mă întorc la ei”. Ce poți să-i zici? Să-i lași omului libertatea să aleagă, să-si joace propria carte a vieții sale. Așa s-a născut și această întreprindere. Putea să moară prost, să se chinuie. Dar din voința tuturor și din conturul-prins de ideile unui om iute ca rîntul, colectivul își etalează deja virtuțile unui campion. Căci atunci cînd au trecut prin Nimigea Românească și au văzut o casă țărănească dărăpănată, locuită de un bătrîn singur și bolnav, în vîrstă de 80 de ani, Andrei Pop, directorul întreprinderii Textila și Dănuț Groze, mecanicul șef al firmei, s-au infuriat peste măsură și s-au hotărît să ia o echipă de meseriași ca să repare casa omului. Abia mai tirziu, cu totul întimplător, într-un album neorînduit, am descoperit fotografia unei case micuțe, cu acoperiș de paie și cu gard de stînghie, umbrită de doi copaci bătrîni. Ce-i casa asta? „Aici era sediul întreprinderii și toate birourile Textilei, pe vremea cînd se construia”.

CORNEL NISTORESCU ■

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În ședința de la sfîrșitul săptămîinii trecute a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a fost examinat Raportul cu privire la îmbunătățirea normelor și normativelor de stoc și de lichidare a stocurilor supranormative în anul 1986. Pornind de la faptul că în diferite sectoare ale economiei se constată imobilizări nejustificate de mijloace materiale și financiare, Comitetul Politic Executiv a aprobat măsurile cuprinse în raport privind dimensionarea judicioasă a normelor și normativelor de stoc și normativelor primite și materiale, la producția neterminată și la produsele finite și limitarea lor la strictul necesar, pentru întărirea pe această bază a autogestunii și autofinanțării, a gospodăririi cu înaltă eficiență și cu mare răspundere a tuturor resurselor materiale și bănești ale țării. Prin măsurile stabilite se asigură reducerea cu circa 50 la sută a volumului total al stocurilor din industrie. În vederea preîntîmpinării formării de stocuri supranormative și, ca urmare, a imobilizării unor resurse materiale și bănești, s-a stabilit ca în viitor eliberarea materiilor prime și a materialelor necesare producției, precum și a fondurilor financiare să se facă numai pentru produsele la care este asigurată desfacerea, pe bază de contracte, pe piața internă și la export. S-a hotărît, de asemenea, să se elaboreze norme și normative de stoc, precum și măsuri de lichidare a stocurilor supranormative din rețeaua comerțului interior, în vederea evitării imobilizării și deprecierei marfurilor destinate aprovizionării populației. S-a cerut tuturor forurilor de resort să acționeze cu fermitate pentru buna aprovizionare tehnico-materială a unităților economice, pe baza noilor normative și norme aprobate, pentru livrarea ritmică, în concordanță cu contractele la export și pentru piața internă, a produselor finite, pentru realizarea incasărilor prevăzute și asigurarea resurselor de autofinanțare.

Un alt document important examinat în cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv a fost Raportul privind Planul de finanțare a activității economico-sociale pe baza autoconducerii și autogestunii, pe luna iulie 1986. Acest plan, elaborat din inițiativă și sub conducerea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a fost întocmit în conformitate cu măsurile de perfecționare a organizării producției și a muncii, pe baza normativelor economico-financiare stabilite. Fundamentul pe obiectivele planului național unic, planul de finanțare are ca indicatori de bază producția contractată atit pentru piața internă, cit și pentru export, producția marfă vindută și încasată, precum și reducerea costurilor totale de producție și a cheltuielilor mate-

riale. Dimensionarea mijloacelor circulante necesare îndeplinirii sarcinilor ce revin unităților din planul național unic pe luna iulie asigură accelerarea proceselor de producție și de desfacere, scurtarea ciclurilor de fabricație, reducerea consumurilor de materiale și de muncă, îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, întărirea disciplinei contractuale, diminuarea stocurilor de produse finite și a perioadei de incasare a producției fabricate. Comitetul Politic Executiv a cerut ministerelor, celorlalte organe centrale și locale, unităților productive ca, împreună cu organele de planificare, de aprovizionare tehnico-materială, financiar-bancare și de prețuri, să ia toate măsurile ce se impun pentru încadrarea strictă în prevederile planului de finanțare a activității economico-sociale pe baza autoconducerii și autogestunii. Totodată, s-a cerut Ministerului Finanțelor și unităților bancare să acționeze cu hotărîre pentru utilizarea rațională și în conformitate cu planul de finanțare, cu normele și normativele aprobate a tuturor resurselor materiale, de muncă și bănești, pentru accelerarea vitezei de rotație a fondurilor și pentru instaurarea unei discipline financiare desăvîrșite în administrarea și buna gospodărire a avuției naționale, a proprietății socialiste.

În cadrul ședinței a fost prezentată o informare cu privire la vizita oficială de prietenie efectuată în țara noastră, în perioada 23-26 iunie 1986, de tovarășul Aristides Maria Pereira, secretar general al Partidului African al Independenței din Capul Verde, președintele Republicii Capului Verde. Aprobînd în unanimitate rezultatele convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Aristides Maria Pereira, Comitetul Politic Executiv a apreciat că vizita a dat expresie hotărîrii comune de a întări în continuare prietenia și colaborarea dintre România și Capul Verde, în interesul reciproc al celor două țări și popoare, al cauzei păcii și înțelegerii internaționale.

În continuare, Comitetul Politic Executiv a ascultat o informare privind vizita oficială de prietenie pe care tovarășul Zhao Ziyang, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, a făcut-o în țara noastră în perioada 2-6 iulie 1986. Aprobînd intru totul rezultatele vizitei, ale convorbirilor care au avut loc cu acest prilej între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Zhao Ziyang, Comitetul Politic Executiv a cerut guvernului, ministerelor, celorlalte organe centrale să ia toate măsurile ce se impun pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a înțelegerii convenite, a obiectivelor de colaborare prevăzute, în interesul ambelor țări și popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii.

ION CODRU ■

Bătălia piinii, o săptămîină decisivă

(Urmare din pagina 1)

semnătate pentru răsărirea și dezvoltarea culturilor duble. Realizarea programului de culturi succesive, în această săptămîină, impune să se acționeze pentru eliberarea suprafețelor de paie și pregătirea patului germinativ în vederea însămînțării porumbului, legumelor și plantelor de nutreț. Că acest lucru este pe deplin posibil au dovedit-o unitățile agricole din Dolj, Giurgiu, Călărași, Brăila, Buzău, Timiș, Mehedinți, Galați și din alte județe, care au terminat semănatul porumbului în cultură dublă. Odată cu măsurile întreprinse de fiecare unitate agricolă pentru încheie-

rea grabnică a însămînțărilor o atenție deosebită trebuie să se acorde lucrărilor de întreținere pe suprafețele cultivate cu porumb, legume și cu alte culturi duble.

În același timp, se depun eforturi susținute pentru stringerea și depozitarea furajelor, pregătirea adăposturilor, astfel încit în toate fermele să se asigure condiții corespunzătoare pentru creșterea și îngrijirea animalelor, pentru sporierea în continuare, a efectivelor și producțiilor animale, în vederea asigurării bunei aprovizionări a populației, satisfacerii altor nevoi ale economiei naționale.

Sint doar citeva din acțiunile care se desfășoară în prezent în agricultură. Dar, așa cum arătăm la început, lucrarea prioritară rămîne stringerea grabnică a grîului — piinea țării.

80 de vagoane de inteligență

Când România a câștigat, în urmă cu 2 ani, o importantă licitație internațională, angajându-se să realizeze cea dintâi linie flexibilă automată, de fapt un complex de roboți, element tehnologic dintre cele mai moderne pe plan mondial, unii au clătinat din cap a neîncredere. Numai că, depășind dificultățile inerente oricărui început, bucurându-se și de colaborarea altor unități, muncitorii, tehnicienii și inginerii Întreprinderii de Mașini Unelte Bacău și-au îndeplinit în mod exemplar misiunea, înalta lor performanță depunând mărturie limpede, convingătoare despre ce înseamnă și cât poate azi inteligența românească, căreia Congresul al IX-lea al partidului i-a deschis orizonturi nebănuite, dându-i substanță și îndrăzneală, permițându-i să viseze cu ochii deschiși și, într-un climat fertil, să transforme neîntârziat visurile în realități palpabile.

Dacă fotografia alăturată îi cuprinde pe câțiva dintre realizatorii liniei, surprinși parecă la absolvirea unui examen pretentios, găsiți mai jos, stimati cititori, istoria muncii și strădaniei lor.

Fotografie de VICTOR RADULESCU

Se numește linie flexibilă automată de prelucrare a tamburilor de frână pentru autovehicule, a fost realizată la Întreprinderea de Mașini Unelte Bacău și reprezintă, după opinia specialiștilor, o excepțională performanță a inteligenței, creativității și capacității tehnice românești, pe care mulți au comparat-o, tocmai marcând deschiderea de drum pe care o exprimă, cu podul de la Cernavodă al inginerului Saligny, la vremea respectivă cel mai redutabil (ca lungime, soluții originale etc.) din Europa. Linia despre care scriem e, detaliind una complet automatizată, cu un grad înalt de flexibilitate, concepută pe sisteme de celule de prelucrare comandate prin automate programabile, capabilă să prelucreze 250 de mij de piese pe an (în două schimburi), înlocuind adică 131 de mașini unelte convenționale! Ea e deservită de numai 5 lucrători pe schimb, ocupă o suprafață de 3,2 ori mai mică decât cea solicitată de „bateria” de mașini clasice cu același randament, în sfârșit, implică o economie de energie electrică, pe același plan al comparațiilor, de 1770 kW/h.

Aceasta ar fi, rezumând, „fișa tehnică” a liniei care cuprinde, pe o lungime de cîțiva zeci de metri, 8 strunguri verticale (4 cu un platou, pentru eboșare, 4 cu două, pentru finisare), un agregat de găurit-lamat-filetat (cu 4 posturi de lucru), 9 roboți de manipulare (corespunzând strungurilor și agregatului), două instalații de conservare, una pe termen scurt, alta pe termen lung (dacă tamburii nu intră imediat la montaj), precum și, firește, utilajele aferente de transport. Totul, dar absolut totul, repetăm, se face automatizat. Tamburii (dar linia se poate adapta și la flanșe, butuci, inele de rulmenți, bușe etc) sînt preluați la ieșirea din turnătorie și, după ce se „plimbă” 32 de minute pe linie, fiind supuși mai multor operații, se înfățișează tocmai buni pe montaj pe autocamioane. La fiecare un minut și jumătate, cu precizie de ceasornic, „cade” un tambur. Serviciu de C.T.C. nu există, intrucît linia e prevăzută, după eboșul exterior și interior, cu un post de control la care, dacă e ceva de corectat, se transmite automat un impuls (din comanda numerică), corecția efectuându-se fără nici o

intervenție din afară, instantaneu. De-a lungul liniei, nu doar automatizarea, ci și interschimbabilitatea e perfectă. Toate agregatele „vorbesc” și se ajută reciproc, iar tamburii produși sînt absolut identici (la micron), deși ei pierd în greutate, de la intrare pînă la ieșire, între 10 și 22 de kilograme, după tipul respectiv (sînt 3 tipuri). E limpede că, manipulînd piese ce atîrnă inițial 68, 55 și 40 de kilograme (pentru a ajunge la 46, 33 și 30), linia elimină un efort manual consistent, acesta fiind un alt avantaj al ei.

Cu excepția comenzii numerice, ea a fost integral realizată în țară, fiind o consecință directă și palpabilă a Directivelor Congresului al XIII-lea al partidului care stipulau că „În domeniul mașinilor unelte aschietoare vom acorda prioritate fabricației de mașini unelte cu comandă program și afișaj de cote, centrelor de prelucrare, sistemelor și celulelor flexibile”. În 1984 cînd, la Tîrgul internațional de la Leipzig, românii s-au angajat să livreze, și încă în cel mai scurt timp, o astfel de linie, câștigînd licitația în fața unor firme cu tradiție în domeniu ca „Di-Des-Heim” din

R.F.G., „Scoul Fort” din Franța și „Kubota” din Japonia, destui au fost sceptici. Nu doar pentru că noi, la ora aceea, nu fabricasem nici o instalație de genul menționat (cea de la Bacău e prima), ci și pentru că realizarea unei linii de asemenea anvergură presupunea (după cum presupune în continuare) o investiție și un efort de inteligență și de tehnologie, ambele interdisciplinare, de cel mai înalt nivel. La care nu au avut și nu au acces multe industrii din lume! Cutezanța românilor a avut însă, s-a demonstrat, o bază temeinică și putem spune azi, cînd beneficiarul (e o întreprindere de autocamioane din R.D.G.) a efectuat recepția finală în numai 20 de minute (!), declarîndu-se pe deplin satisfăcut de calitatea utilajului, că industria românească și, în plan mai larg, inteligența românească din anii Epocii Nicolae Ceaușescu au făcut, o dată în plus, dovada celei mai alese competitivități, plasîndu-se în fruntea ierarhiilor mondiale.

Într-o fază sau alta, au contribuit la încheierea liniei mai multe unități. La I.C.S.I.T.M.U. „Titan” s-a elaborat, sub conducerea inginerului Nicolae Spăriu (unul dintre autorii caruselului de 16 m de la I.M.G.B.), proiectul, după cum și-au unit eforturile mai multe întreprinderi cu renume ca „Electronica”, „Automatica” sau „Electrotehnica”, toate din Capitală. Dar și, ca o probă concretă a detentei industriale cunoscută după Congresul al IX-lea al P.C.R. de întreaga geografie a României socialiste, I.M.U. Suceava, I.S.E.H. Focșani, I.M. Rădăuți, orașele amintite, de genul cărora în care altădată „nu se înțimpla nimic”, ajungînd repede în situația, desigur de invidiat, de a exporta „materie cenușie”, idei și soluții originale! Bătălia cea mare s-a dat, însă, logic, la Bacău, adică într-o întreprindere care deși tinăra ca act de naștere (înființată în 1971) și ca medie de vîrstă (în jur de 27 de ani), și-a câștigat neîntârziat galoanele și reputația. Am minți dacă am spune că a fost ușor, că a fost simplu. Au trebuit asimilate, adesea prin brevete de invenție, strungurile, manipulatorii etc, cu toate dificultățile inerente începutului de drum. N-a mers totul pe roate dintr-un foc, dar nimeni n-a dezarmat și nimănui nu i-a trecut prin cap, fie și o singură clipă, să renunțe! Un colectiv cu adevărat tinăr, în care inginerul șef cu pregătirea fabricației, Ioan Samachiș, era la 40 de ani și decanul de vîrstă, a dobîndit experiență din mers, dar nu s-a lăsat. S-ar putea zice că cei de la M.U.S., (mașini unelte speciale), cărora le-a revenit montajul, adică cei care aveau obligația să facă mașinile liniei „să dialogheze”, au avut sarcina cea mai dificilă, dar atît șeful secției, inginerul Gheorghe Buzdugan, cît și colaboratorii săi de nădejde, maistrii Adrian Lucăcel și Gheorghe Si-

dor, refuză un astfel de punct de vedere. Spunînd simplu, muncitorește, că nu și-au îndeplinit decît datoria. Pătimași, ei, ca și inginerii electroniști Virgil Hrițcu și Gheorghe Zărneșcu, ca și lucrătorii cu înaltă calificare Ilie Popa și Gheorghe Albescu, Ioan Babeș și Mihai Iulișca, Mihaj Hirbu și Nicolae Crăciun aproape că s-au mutat în întreprindere, muncind nu cu ochii la ceasul de pontaj, ci cu ochii la linie! Cît a încăput, cît a fost nevoie! Zile în șir, directorul I.M.U.B., Vasile Gogu, a rămas, ca o sentință, în unitate, iar mașina de serviciu, un I.M.S. trecut prin multe, a stat nopți de-a rîndul cu cheia în contact, fiind nevoie, în orice moment, ca unul sau altul dintre specialiști, tocmai plecat acasă să mai fure o oră, două de somn, să revină la treabă. Cînd, în 12 mai 1986, inginerului Mihai Ferent, detașat (ca și Nicolae Gugu, de pildă) de la proiectare la montaj, i s-a născut o fetiță, Alexandra, fericitul tată abia a apucat să-și felicite soția la telefon, aminînd vizita la maternitate și florile pentru ziua de 15! Era, cu alte cuvinte, de lucru, de disciplină și de ordine, totul trebuia să meargă strună, se apropia recepția finală, și a mers. Fără să-i împingă nimeni de la spate, băcăuanii au înțeles că trenul acesta (chiar și la propriu, căci încărcată pe calea ferată linia umple 80 de vagoane!) nu poate fi pierdut și nici măcar aminat. Au învățat ce nu știau, unii hidraulică, alții comandă numerică, ba încă și nemtește au învățat (beneficiarul punînd condiția unei documentații în germană), dar au eucerit pisc cu pisc, absolvînd cu fruntea sus un examen dintre cele mai pretentioase. Într-o singură zi, recunoaște Ioan Samachiș, s-a făcut excepție și, cîteva ceasuri, bucuria a luat loc încrîncenării: cînd, în toamna lui 1985, a ajuns în uzină vestea că Centrul de prelucrare prin frezare cu ax orizontal CPFH-500, realizat la I.M.U.B., a fost distins cu Medalia de aur a Tîrgului Internațional de la Brno. Apoi, ca și cînd cineva ar fi dat un ordin, oamenii s-au reîntors la linie, muncind cu și mai mult spor.

Purtînd semnele unei izbînzii tehnologice dintre cele mai moderne (în lume!), cea dintîi linie flexibilă automată a fost terminată în grafic și ea se află acum în drum spre R.D.G. Pe lângă noutățile tehnice pe care le încorporează, în mare relateate mai sus, ea marchează intrarea industriei noastre în fotoliul de orchestră al inteligenței mondiale, depunînd mărturie inconfundabilă despre un popor harnic, cu vocația construcției, trăind liber și independent cei mai fertili ani ai multimilenare sale istorii. Durînd pentru azi, pentru miine și pentru eternitate.

OVIDIU IOANIȚOIA

N-am știut niciodată cum se face o coasă. Cu atît mai mult, nu mi-am putut imagina că, în lumea noastră supertehnicizată, în care utilaje dintre cele mai sofisticate se produc și se înnoiesc într-un ritm rapid, a face o coasă este o treabă prea complicată. Și, ca sinceritatea să fie completă — nici nu mi-am pus vreodată problema coasei (a obiectului, nu a acțiunii!), crezînd că și această unealtă va avea același destin ca al secerii sufocate de asaltul combinelor multifuncționale, se va îndrepta, adică, spre muzezele satelor.

Un drum la Aiud mi-a spulberat toate aceste prejudecăți. Luînd-o de la coadă, ar trebui să spun că nevoia noastră de coase este foarte actuală — și încă destul de mare, cam 400 000 bucăți pe an, după unele estimări neoficiale. Altfel spus, pe o scală a uneltelor din ce în ce mai perfecționate, se află, la celălalt capăt la origine, cum ar veni, neclintită și neluată de suvoitul modernizării, printre alte asemenea instrumente „rudimentare”, vechi de cînd lumea dar, după cum se vede, încă neînlocuibile, și eterna noastră coasă.

Apoi am aflat că în industria noastră nu s-au fabricat coase pînă în anul trecut, cînd ele au început să se producă într-o secție a Întreprinderii metalurgice din Aiud, ca urmare a transpunerii în viață a intuițiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu de a pune la îndemîna gospodariilor toate unelte necesare. Fusese, cum se spune, o sarcină pe care metalurgiștii de aici, obișnuiți și ei cu tot felul de utilaje și aparaturi

foarte complicate, o primisără inițial cam sceptici și dezamăgiți, ca un fel de corvoadă în plus pe care sperau s-o ducă, totuși, repede la bun sfîrșit pentru a-și putea vedea de treburile mai importante care fac obiectul principal al activității lor. Numai că lucrurile n-au stat chiar așa, n-au fost deloc simple, coasa năbădăioasă dînd multă bătaie de cap — și chiar la cîțiva dintre cei mai buni ingineri ai fabricii. Mai întii, după intuiție, le-a ieșit o coasă urîtă și grea — maramureșeni,

Coasa de Aiud

coșai vestii, chemați în calitate de examinatori să verifice și valideze instrumentul, zicînd „ba”; inginerii noștri au studiat apoi o variantă modernizată, cu o tehnologie aproape complet automatizată: a ieșit o coasă de toată frumusețea, la o americană, numai că nu tăia nici florile din găstră — și maramureșeni au zis iarăși „ba”. Văzînd că nu-i de glumă, s-au pus serios pe treabă, pe documentare temeinică și gîndire așijderea, rezultînd în sfîrșit o coasă satisfăcătoare din toate punctele de vedere, căreia nici exigenții coșai maramureșeni n-au mai avut ce să-i reproșeze. Este coasa pe care metalurgiștii din Aiud au poreclit-o „tip SIT”, în semn de prețuire și fină ironie, totodată, față de cei trei ingineri (Szöcs, Iancău, Todos), oameni serioși și foarte

pricepuți, care au rezolvat alte probleme tehnice, mai multe și mai importante ale întreprinderii, dar pe care conceperea tehnologiei pentru subtila coasă i-a solicitat neașteptat de mult. Și ne dăm seama cît de complexă este această tehnologie dacă menționăm că ea cuprinde nu mai puțin de 67 operațiuni, ceea ce înseamnă că o bucată de plambă, pentru a se transforma într-o coasă ambalată și cu eticheta pusă, este luată la mînă de 67 de ori și trecută prin tot felul de utilaje și procese tehnologice — ele însele foarte dificil de proiectat și realizat prin autodotare. Se înțelege că toate aceste dificultăți au rezultat din calitățile extrem de diverse pe care trebuie să le aibă o coasă. Nu le-am reținut pe toate, dar am înțeles că ar fi vorba de plambă, de greutate mică și rezistență mare, de unghi de atac optim, de curbura aerodinamică, de un unghi, la capătul de prindere, nici prea strîmt — să adune iarba, nici prea larg — să se dea peste cap, apoi, să nu crape la baterie, să țină gura mult etc, etc. Introducerea în fabricație s-a făcut pe „scheletul” (de fapt, hardughia) unul fost atelier al industriei locale, transformat acum într-o funcțională secție a Întreprinderii metalurgice unde anul trecut s-au realizat primele coase românești (88 000 bucăți), pe cale industrială. Producția continuă și anul acesta la „coasele de Aiud” ducîndu-li-se repede faima, mai ales în cercul de „specialiști” ai acestei străvechi ocupații, în rîndul coșailor anonimi ai pășunilor noastre.

OCTAVIAN ȘTIREANU

EPOCA MARILOR ÎNFĂPTUIRI

CONGRESUL IX,
CONGRESUL DEVENIRII NOASTRE

Am trăit 20 de ani în câteva ceasuri. Cei care au trăit 20 de ani la Întreprinderea de Mașini Grele București au aceeași impresie. Timpul a zburat, dar a lăsat în urma lui ceva temeinic. Nu este prima oară că vin aici, dar este prima dată că ajung aici cu metroul, noul vecin al I.M.G.B.-ului. Clădiri imense, impunătoare, care de la prima privire denotă seriozitatea lucrului dinăuntru. E ora 7 punct. Orice ziarist care vrea să stea de vorbă cu inginerul Dumitru Constantin, directorul întreprinderii și directorul adjunct al Centralei Industriale de Utilaj energetic, trebuie să fie matinal. Mai târziu, oricât l-am căuta, e de negăsit. Îmi face plăcere să văd, iarna, vara, într-un loc al fizicii, al matematicii, al ciberneticii, același vas cu flori proaspete. Îmi face plăcere să găsesc același om deschis, care nu ascunde că mi-a rezervat doar o jumătate de oră. Nu sper că va fi altfel, pentru că-l cunosc.

— Cînd ați împlinit 20 de ani?

— Anul acesta la 30 iunie. Telefonul sună, eu am răgazul să explic acest dialog cu un om care are 44 de ani. S-au împlinit două decenii de cînd pe un teren invadat de bălării, bălți și rațe sălbatice, s-a hotărît amplasarea unei industrii de vîrf. Puțini dintre cei care se angajau pe acest drum știau atunci ce e o turbină.

— Dumneavoastră de unde pornești spre I.M.G.B.?

— Dintr-un sat de lângă Pitești. Terminasem Facultatea de mecanică, secția mașini termice, tocmai cînd apărea I.M.G.B.-ul. Doi începători...

— Unde ați fost repartizat, în ce secție?

— Secție? Treceam prin curte, vedeam cerul, piloni ridicati, ici-colo, și-mi imaginam halele. Secția mea era desenată pe calc și atîrnată pe pereții unei barăci. În ritmul cunoscut al socialismului, în 1973 testam prima turbină de 330 Mw, în același ritm, la 31 de ani eram tehnolog șef. Nu sint un emotiv — dimpotrivă — dar clipa cînd turbina funcționa m-a făcut să-mi șterg, pe furis, câteva lacrimi.

— Ați repetat gestul, an de an, deschis sau pe furis...

Nu termin ce vreau să spun pentru că pendula bate jumătatea de oră. Prin interfonul care leagă, ca un sistem nervos central, întreaga întreprindere, inginerul Dumitru Constantin anunță că vine în secție. E un ritual zilnic, ca-ntr-o mare și perfectă clinică... vizita profesorului. Treceam prin ofelăria electrică, prin secția lingouri mari. Deși avem staturi normale, abia ne zărim. Coloșii energetici sint conduși cu finețe, prin simple atingeri de butoane. De la prima turbină, de acum 13 ani, economia națională a fost înzestrată cu peste 140 de agregate de diferite puteri. De oriunde am privi țara, de la Constanța la Baia Mare, de la Drobeta-Turnu Severin la Vaslui nu vom găsi un șantier fără însemnul I.M.G.B. Inginerul-director ascultă oameni și mașini, pune urechea la gîta un motor, îl diagnostichează, se uită pe planuri, pe terminalele calculatoarelor, decide schimbări de strategie. O secție este aproape cit o fabrică. Are peste 1000 de specialiști, care de regulă se adună într-o singură echipă. Colaborarea e perfectă, atmosfera serioasă, dar destinată.

— Aveți o privire formată, „citiți” locul și oamenii dintr-o dată. Am vrut să vedeți dum-

neavoastră cum este la noi, înăuntru și afară.

— Îmi vine inima la loc. Pot pune întrebări tovarășului Dumitru Constantin.

— Mă simt bine în atmosfera de aici. Intră ea în calculul reușitei?

— Fără această legătură sufletească care se stabilește între toate rotațiile procesului de producție (sint împotriva, chiar mă jignește formularea — de la director la ultimul muncitor) nu se poate obține nimic. Dacă nu avem încredere totală se nasc gîndurile nespuse sau șoptite pe la colț, încep reticentele, se destramă prietenia și colaborarea. La noi plouă cu propuneri, interesante sau mai puțin interesante. La sfîrșitul drumului meu prin fabrică, de la 7 și un sfert pînă spre seară, mă întorc cu câteva idei — dar într-adevăr idei, nu surrogate — pentru a doua zi.

— Stilul de lucru e imprimat de conducătorul locului de muncă. Dacă secția scriștie, îl socotești pe el responsabil?

— O să vă mire, poate, dar eu cîntăresc întii calitățile sufletești ale celui care conduce un loc de muncă. Poate să-i înțeleagă pe oameni? Are dragoste pentru ei? Este cinstit? Știe

în producție exactitatea nu se aproximează, nu e cum ne-o închipuim, ci cum este.

— Pentru cititorii care nu știu, e de datoria mea să precizez că I.M.G.B.-ul are o particularitate distinctă, fabrică numai unicate sau serii mici. Nu vă puteți repeta în ceea ce faceți, o dificultate în plus.

— Experiența oricum se adună, cu avantajul că nu ne putem culca pe laurii a ceea ce am făcut, pentru că următorul produs e un alt examen.

— Nu vă puteți rutina. Mai există asemenea întreprinderi în România?

— Combinatele de utilaj greu Iași și Cluj-Napoca. Noi fiind clasa în centrul a două din marile programe prioritare naționale, energetic și nuclear, nu avem voie să dăm decît calitate înaltă.

— Este de la sine înțeles că un unicat trebuie să fie un model.

— Perfect este pentru noi... normalul. Într-o industrie de vîrf nu se admit scuze. Din gîndirea noastră trebuie să dispară, odată pentru totdeauna, noțiunea de remedieri la... produse noi.

— Cu mina pe conștiință, nici un reper nu mai necesită la

— Nu le spunem pe numele lor adevărat, supărări?

— Spuneți-le cum vreți, fondul e același. O neglijență a unui muncitor, care a omis să stringă un șurub, printre altele câteva sute, a făcut să vibreze mașina ca la un bombardament. Era un fleac... important, cum ar fi dacă uităm să stringem piulița la roata mașinii noastre.

— Putea să pună în pericol instalația?

— În nici un fel. Numai că dacă nu ne dădeam seama imediat, putea să ne întoarcă cu două-trei săplămini, pentru verificări. Nu mai putem tolera ca după ce facem un lucru inteligent, care ne „stoarce” creierii, un flecușteț să dea peste cap o muncă de prestigiu. De atunci sistemul de control e necruțător și a fost ridicat la...

— Pătrat?

— La cub!

— Nerepetabilitatea unui unicat dozează progresiv investiția de inteligență, profesionalismul. Poate face față întreg colectivului unui asemenea ritm?

— Ați pus punctul pe i. Sintem scoșiți de mai multe ori, capacitatea de adaptare e generală. Ceea ce am învățat dintr-o greșeală nu ne mai folo-

I.M.G.B. — ctitorie de două decenii

Exactitatea nu se aproximează

să discearnă lucrurile? Este un om de opinie? Este corect în aprecieri?

— Puneți calitățile sufletești înaintea valorii profesionale?

— Valoarea umană, la un om de calitate, e întotdeauna întovărășită de valoarea profesională, care se mai și capătă.

— Îmi dați câteva nume dintre oamenii pe care-i stimați în mod deosebit?

— Toți șefii de compartiment sint inimoși și de mare valoare. Acum citva timp am simțit un simbur de discordie, l-am extirpat din pornire, chiar dacă am avut în față un om mai în vîrstă decît mine.

— Conduceți cu duhul blîndeții?

— Întrebați-i pe colaboratorii mei!

— Știți tot?

— Sinteti extremist! Cînd am nevoie de cifre aprind terminalul calculatorului, în rest, după 20 de ani de activitate, trebuie să știu aproape tot despre producție, despre toți oamenii din uzină. Cînd nu știu ceva, întreb. Nu mi-e rușine să revin asupra unei decizii pripite. Dacă după 2 ore văd altfel lucrurile dau un telefon în secție, îmi cer scuze și opresc măsura luată, explicînd întotdeauna de ce e mai bine așa. Se întimplă rar, dar se întimplă.

— Ați putea fi și un fondist?

— Am antrenament. Fac zilnic 20-30 km prin fabrică. Munca e mult mai eficientă acolo unde se naște turbina, pentru că acolo sint adevăratele probleme. Dacă aș căpăta informații prin alții ar trebui să introduc corecții.

— Ar putea fi și eronate informațiile?

— Repet, am încredere deplină în colaboratori, dar oricît de riguros, în transmitere intervine un grad de interpretare inerent oricărui om care gîndește.

dv. reintervenții?

— Aș vrea să fiu categoric, dar mina pe conștiință mă oprește... Ceea ce este cert, ducem o luptă cu inerția concepției că oricum... merge. Orice abatere trebuie să fie descoperită pe drum și corectată. Avem un control preventiv de calitate pe faze de operații.

— Dacă lucrurile se petrec cum spuneți, cine lucrează la controlul final e ca într-un concediu de odihnă!

— Ideea că omul acela, controlorul există, stopează greșeala.

— Acum cînd priviți la cei 20 de ani scurși, balanța înclină către succese și bucurii?

— Viața acestor ani a fost un lanț de experiențe care ne-au dat maturitatea unei unități reprezentative în construcția de mașini. Satisfacția realizărilor e atît de mare că se estompează restul. Necazurile se uită mai ușor. Pentru corectitudine însă fiecare utilaj își are istoria lui, care ascunde cite un moment cheie. Ce, dumneavoastră vă iese totul de la început? N-ați mai întilnit cite un Dumitru Constantin care nu vrea să stea de vorbă decît o jumătate de oră?

— Închipuiți-vă că sint unii care chiar rămîn pînă la sfîrșit la acea jumătate de oră. Tovarășe Constantin, a devenit un șablon să marcăm emoția prin creșterea pulsului. Nu fac excepție. Cînd ați simțit ultima oară că pulsul dv. o ia razna?

— La cel mai recent examen al aptitudinilor noastre. Am primit o comandă importantă pentru Combinatul siderurgic Galați. S-a lucrat într-un record de timp, 8 în loc de 18 luni, s-a făcut o economie valutară importantă. Încep așa, fără a scuza ceea ce urmează. Proba de încercare a fost plină însă de întimplări... neprevăzute.

sește prea mult pentru că nu există... data viitoare. La noi teoria că „din greșeli învățăm” n-are valoare...

Trecesm prin sala calculatoarelor unde oamenii parcă se joacă. Au în față niște pupitre cu ecrane, pe care studiază programele optime de fabricație. Se lucrează ca la un spectacol, ca pe o scenă. Combinațiile care rezultă întrec uneori prevederile, așa că surprizele nu conținesc.

— La sfîrșitul fiecărui schimb, maestrul dacă vrea poate să introducă în calculator realizările zilei pentru fiecare muncitor încît nu mai este nevoie de nici un alt comentariu.

— Și dacă șeful, cum se mai întimplă, are simpatii și vrea să avantajeze pe cineva?

— Imposibil! Cu calculatorul dispăre arbitrarul, se știe în în orice clipă cine a lenevit, cine și cit a muncit, dispar falsele valori. Munca și efortul sint apreciate la leu și zi. Tot cu ajutorul calculatorului maestrul, în cazul în care colectivul lui a rămas în urmă, poate opera schimbări avantajoase de la o mașină la alta. De fapt aceasta e menirea principală a terminalelor în secție.

— Aveți calculatoare în toate cele 18 secții, „fabrici”, cum le numiți dumneavoastră?

— Tîndem către generalizare, pentru că este o metodă modernă și eficientă. Ne-am obișnuit cu toate perfecționările introduse masiv la noi, și cineva care le vede pentru prima dată e impresionat de capacitatea și întinderea lucrului bine făcut. Din puterea minții oamenilor de aici au ieșit tot felul de mașini noi pentru autototare, implementarea sistemului informațional etc. Acum ne preocupăm asigurarea bazei energetice a țării, mai ales după noua vizită cu care ne-a onorat tova-

rășul Nicolae Ceaușescu, în 5 aprilie a.c. Secretarul general al partidului ne-a cerut să grăbim fabricația și livrarea instalațiilor energetice. Trebuie să pregătim în acest cincinal utilajele care să furnizeze energie în sistemul național, reprezentînd jumătate din puterea actuală instalată, adică 11 000 Mw.

— În cit timp se învechește un agregat?

— În 8-10 ani, pentru specificul nostru.

— Lucrați, în detaliu și în general, cu precizia ceasornicarului?

— Dacă planul general e corect și detaliile sint la fel.

— Sper că acest interviu, în detaliu și în general, să fie corect și precis, aproximația nu este partea dv. tare. Puteți proiecta pe două ecrane I.M.G.B.-ul de acum două decenii și cel de azi?

— Pentru 1986 am nevoie de un ecran de 30 de ori mai mare pentru a cuprinde întreaga noastră dezvoltare.

— Acum cînd ați desenat, în aer, ecranul imaginat am văzut că aveți miini de pianist...

— Din satul meu am plecat direct către Combinatul chimic Borzești, să-mi caut o calificare, nu puteam să mă îndrept către Conservator... Poate cine, știe de unde apărea un alt Dan Grigore, Glumesc, glumesc, pentru că e prima oară cînd cineva-mi remarcă miinile. Mă simt bine ca turbinist și nu din greșeală mi-am nimerit vocația.

— O întrebare restantă, de cînd vă cunosc. Erați la Spitalul Vitan Birzești, în cabinetul conferențiarului doctor Dan Georgescu. Vă interesați de un pacient, muncitor de aici. După ce ați plecat medicul mi-a spus, că ori de cite ori un om de la dv. e internat îl vizitați. Deduc că nu veneați numai pentru un prieten?

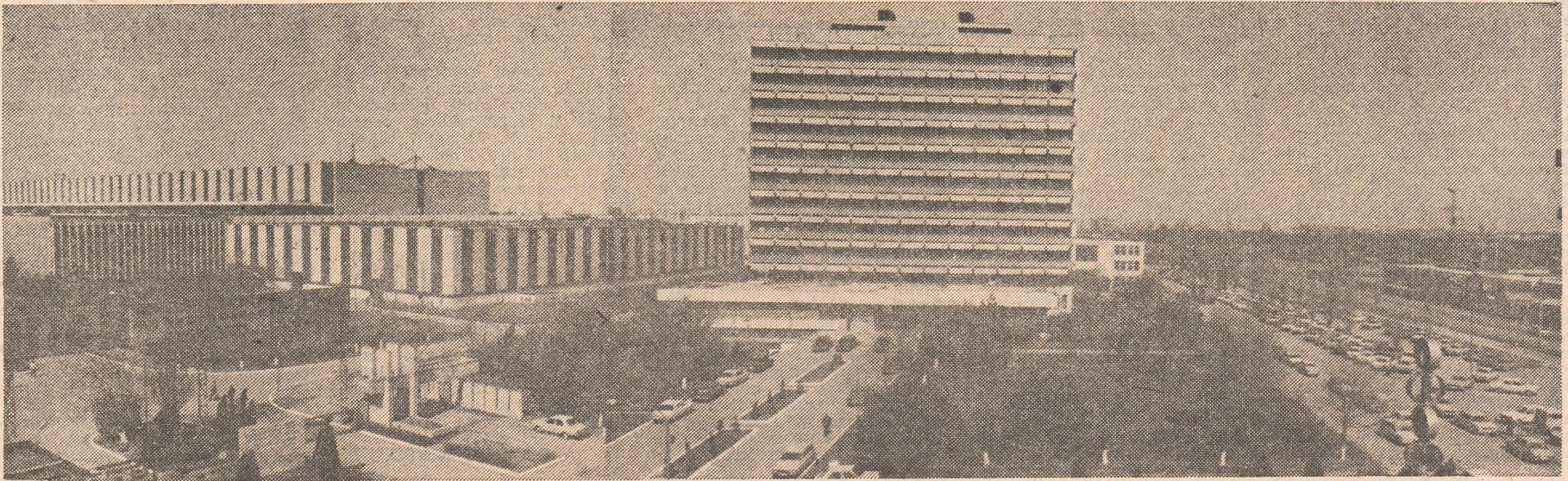
— Nu pot să spun că am în fiecare om al muncii de aci un prieten, dar cu siguranță în fiecare om de aci am un coleg. Dacă unul e la nevoie îl ajutam, dacă are o bucurie nu-i obligatoriu s-o împartă cu noi. Uitați, n-aș putea spune că m-am dus la vreo pretrecere cu prilejul unei căsătorii. M-am bucurat pentru om, i-am luat flori, l-am felicitat. Dar cînd e bolnav n-am liniște dacă nu sint măcar citeva minute cu el.

— Altă întrebare restantă... Și iarna aveți flori proaspete pe masa dv. de lucru. Cine le aduce?

— Nu fiți malițioasă... Avem sere la fabrică, e „producția” lor. Dragostea mea pentru flori e într-adevăr cunoscută la I.M.G.B., pentru că nu vreau s-o ascund. Ține de obirșia mea țărăncască. Măcuța, pe la 7-8 ani, mi-a dat în grijă mica noastră grădină. Mă sculam înainte de răsăritul soarelui, măturam curtea, stropeam, pliveam florile și apoi plecam la școală. Mă trezesc și astăzi odată cu soarele, dar stau în bloc, ce grădină să plivesc pe balcon?

Drumul de întoarcere l-am făcut iarăși prin hale luminoase, am văzut aceleași macarale cum transportau, ca niște minuscule piese, alte turbine de mii de kilograme. Am ascultat trepidația motoarelor, parcă cu urechea formată a specialistului de lingă mine și, deși, nu crescusem nici cu un centimetru în înălțime, mă simțeam egalul coloșilor, care rezultă din mîntea și sufletul acestor oameni. Iar eu preluasem ceva din voința și puterea lor.

CARMEN DUMITRESCU ■

Ferme și fermieri sau gospodari pe moșia țării

Un șef de fermă, toamai pentru că i s-a incredințat această funcție, este primul muncitor al fermei pe care el o conduce.

În sistemul de organizare al agriculturii noastre, ferma este o unitate de bază, în cuprinsul ei se hotărăște soarta recoltei, a producției.

În spiritul hotărârilor de partid și de stat, al orientărilor formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a se trece cu hotărâre la înlăturarea obiectivelor noi revoluții agrare, lucrătorilor din fiecare fermă le revin sarcini sporite pentru ridicarea muncii lor la nivelul exigențelor unei agriculturii intensive, de înalt randament.

Prin chiar statutul și condiția sa, șeful de fermă răspunde de realizarea producției stabilite prin plan din punct de vedere cantitativ și calitativ, a indicatorilor financiari planificați. El răspunde de respectarea disciplinei în muncă și de aplicarea legilor și a celorlalte acte normative. În atribuțiile lui intră organizarea pro-

ceselor de producție în așa fel încât ele să fie executate la termenele optime, să fie utilizate la întreaga capacitate mașinile și utilajele, să se înlăture risipa, să se folosească rațional timpul de lucru.

Conducerea și organizarea competentă a activității fermei cere pe lângă o temeinică pregătire de specialitate și cunoștințe economice, spirit organizatoric, care îi dau șefului de fermă posibilitatea de a interveni operativ, de a lua decizii științifice, de a interpreta eficiența economică a fiecărei acțiuni. El trebuie să întrețină un climat favorabil de muncă, să dea vieții la fermă un caracter dinamic și novator.

Asupra acestor multiple atribuții, dar și asupra bucuriilor firești ale șefului de fermă se opresc reportajele alăturate, încercând să identifice în viața și munca unor șefi de ferme însușirile ce-i ajută să-și facă datoria în calitatea lor de administratori ai unei părți din avuția națională.

Pământul se autofinanțează

Se numește Ciprian Preda și are 37 de ani. De fel este din comuna Chiojdeanca, din județul Prahova. Facultatea a terminat-o în 1972 și primul lui loc de muncă a fost în județul Buzău, la I.A.S. Stîlpu. Acolo, în satul Dulbanu, a fost de la început șef de fermă. Biografia lui profesională a început, așadar, și a continuat în cei 14 ani care au trecut de-atunci cu sentimentul incurajator că oamenii au încredere în el.

După ce a cunoscut-o pe soția lui, Victoria, profesoară de română la un liceu la Buftea și-au apărut și cei doi copii ai lor, Silviu și Diana, a cerut să se transfere mai aproape de casă și din '79 lucrează la Balotești la ferma nr. 3, vegetală, a Institutului de cercetări și producție pentru creșterea bovinelor.

Ferma are 1 200 de hectare. Dintre acestea pe ceva mai mult de jumătate se seamănă plante furajere pentru fermele zootehnice ale unității iar pe alte câteva sute de hectare se cultivă orz și griu pentru sămânță. Toată această întindere de pământ stă în grija a vreo 40 de oameni, în frunte cu inginerul Preda. Pământul acesta nu-i dintre cele prea bune, e brun roșcat de pădure, procentul de argilă în sol e foarte mare și asta înseamnă că pământul nu e permeabil, dar de la o vreme necazurile în această privință s-au împuținat, pe 800 de hectare s-au făcut canale deschise de desecare iar pe 400 s-a executat un sistem de desecare prin drenaj topomodulat, prin conducte îngropate. Aceste investiții au dus la o creștere substanțială a producțiilor în anii din urmă. Nu demult, de exemplu, cei 22 de mecanizatori ai fermei au recolat 569 tone de lucernă fin și ar fi de reținut că planul era doar de 280 de tone. Cantități apreciabile peste plan au fost obținute și pe terenurile cultivate cu borceaș, lucernă masă verde, rapiță furajeră, loliul multiflorum. În funcție de producție sînt și cîștigurile, bineînțeles. Și cine vrea să caute o explicație faptului că la ferma condusă de inginerul Ciprian Preda oamenii cîștigă foarte bine, în medie 5-6 000 de lei un mecanizator și 4-5 000 un conductor de atelaj, ar putea să facă o legătură între aceste cîștiguri și adevărul că ferma nr. 3 este prima, în această zonă, care a început lucrările agricole în acest an. Cu același gînd de-a cîștiga timp au stabilit și ordinea lucrărilor acum, înspre vară, la semănatul culturilor duble. În timp ce se mai recolta masa verde, borceașul, din celandal capăt se ara, se pregătea terenul, se semăna și din urmă se iriga. Și rezultatul se vede: porumbul în cultură dublă s-a înălțat de-o palmă, există speranțe întemeiate că de pe locurile acestea se va putea culege chiar porumb pentru boabe. Ferma nr. 3 și-a dobîndit un renume pentru culturile ei duble și faptul acesta nu e decît o înfățișare a adevărului că inginerul Preda și oamenii se străduiesc să nu piardă nici o sursă de venituri.

Se înțelege însă că o asemenea ispravă n-ar fi posibilă dacă ferma n-ar avea mecanizatori tot unul și unul, cunosători ai mai multor meserii și oameni inimoși cum sînt Alexandru Petre, Ion Georgescu, Mihai Gină, Mircea Trușcă, de fapt toți cei 22 de mecanizatori, fără excepție. Dar este, înțelegem, și meritul inginerului Preda de-a fi știut să-și alcătuiască un colectiv cu care să poată colabora, s-ar putea zice, perfect. În general, problemele sociale ale acestui colectiv sînt rezolvate, cam toți oamenii au primit locuință ori și-au putut face case, bunăoară, și acesta nu e decît un alt exemplu de pe urma cărui putem înțelege că oamenii se pot concentra ca munca lor să fie mai sporivă. Dacă ar fi să reținem și citeva dintre cifrele pe care inginerul Preda le comentează zilnic cu Ștefan Bădea, economistul fermei, productivitatea pe an a fiecărui om este planificată la nivelul de 220 000 de lei și ea ajunge, de

Fotografie de VICTOR RADULESCU

Omul și pomul

Aspru și greu de muncit este acest pământ al Bistriței. Și pe Birgaie, și pe dealurile Nasăudului, și pe dealurile Bistriței solul e înclinat ca un acoperiș de apă, sărac și aspru. Pe văi, se mai înmoaie puțin, dar și acolo se întinde peste un strat de argilă ca imediat dedesubt să stea ca o corabiă pe o pinză de apă. Deci nu-i deloc ușoară agricultura „de pe meleagurile bistrițene”. Din cauze multiple, o mare parte din soluri sînt erodate și deteriorate. De la Gheorghie Groșan, directorul cu probleme de plan și economie din cadrul Direcției generale pentru agricultură a județului Bistrița, am aflat de multiplele lucrări de desecare și combatere a eroziunii solului la Lechința, Nimigea, Șieu, Beclean, Urmenis, de apropiate lucrări de regularizare a Văii Budacului, de amenajarea unor importante suprafețe de pășuni. Și mai ales, de continuă extindere a suprafețelor pomicole. Bistrița rămîne un enorm rezervor de fructe. Tradiția a făcut din pomi o adevărată mîndrie. Stațiunea de cercetare și producție pomicolă de la Bistrița este deja renumită nu numai între specialiștii din țară, dar între toți cei porniți în campania de contractare a fructelor. De aici se livrează nu numai mii de tone de fructe în stare proaspătă, dar și puiți, soiuri, tehnologii de cultură. A puternic nucleu de cercetători a pus la cale soiuri și mijloace de combatere, modalități de cultură și lupuri de livezi în zona de deal. Creată în urmă cu 36 de ani, Stațiunea de la Bistrița are în grijă nu numai propriile ferme ci și bunul mers al celor 16 000 de hectare cit însumează livezile județului Bistrița. „Așa cum ne-a cerut tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, depunem stăruitoare eforturi pentru intensivizarea producției pomicole. Pînă în prezent am ajuns la 4 900 hectare de livezi intensive și superintensive. În acest cincinal vom mai amenaja încă 1 500 de hectare spre a ajunge la 6 000 de hectare, ca în 1990 să putem livra 145 000 tone fructe în stare proaspătă”, spune inginerul Nicolae Drăgan, directorul stațiunii. Pentru a face față acestor cerințe, stațiunea dispune de opt laboratoare în care stăruie la cercetarea noilor tehnologii de cultură a pomilor, la noi metode de combatere a dăunătorilor, la noi

soiuri competitive. Cercetătorii de la Bistrița au obținut de-a lungul anilor 6 noi soiuri de cireșe și în curînd vor fi gata să omologheze 3 soiuri noi de măr, dovă soiuri de prun, rezistente la boli, cu o mare productivitate. O preocupare mai nouă se referă la crearea unor noi soiuri de cireș, cu o coacere eşalonată spre a acoperi o recoltă o perioadă cit mai lungă de timp. Ameliorarea solului e o altă preocupare a cercetătorilor stațiunii. Excesul de umiditate creat din abundența de ploaie foarte multe dureri de cap pomiculturii. Cit am stat în stațiune, peste oraș ploua pentru a zecea oară iar în livezile stațiunii întinse pe dealurile de deasupra Bistriței domnea o secetă incredibilă. În laboratorul de hidroameliorații al stațiunii au fost cercetate noi metode de combatere a excesului de umiditate, de înlăturare a eroziunii solului. Extinderea livezilor pe pămînturile bistrițene reprezintă o preocupare de a valorifica la maximum întregul potențial al pămîntului. Și în extinderea pomiculturii, prunul a revenit în centrul atenției. Captivați de măr, cireș, viță de vie și de celandal, ani la rînd am neglijat un pom tradițional, cu mare productivitate și acum din ce în ce mai rar în piețele agro-alimentare: prunul. Acum se desfășoară o adevărată campanie de redresare a livezilor de pruni. Rezultatele cercetătorilor Nicolae Mineiu și Ion Ivan sînt deja cunoscute în toată țara. Iar producțiile stațiunii din Bistrița au depășit cu mult granițele acestui județ, ba chiar și ale țării. Preocuparea de a valorifica la maximum fiecare palmă de pămînt, întreg potențialul solului, de a aduce noutăți în toate domeniile pomiculturii sînt deja constante care vin de la sine de fiecare dată cînd e pomenită Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Bistrița.

I.A.S. Jelna intră și ea în galeria pomiculturii. Dar pretențiile sale la un loc în vîrf sînt mult mai modeste. În primul rînd din cauza suprafețelor. Jelna nu are nici livezi mari, nici cercetători, nici ferme pomicole în regim intensiv. Orgoliul cel mare al lucrătorilor de la I.A.S. Jelna vine de la zootehnie. De la cele 1 300 de vaci. De la ele, țărani din Jelna mulg atîta lapte încît bat spre primele locuri pe care se află campionii județului. De la cele trei ferme de vaci și una de oi, cu ani în urmă, țărani scoteau atîta lapte cit să umple o duzină de bidoane. Ingerul Macedon Hanganu a lucrat la Lechința. Și acolo a avut 900 de vaci. Și cînd a venit la Jelna a început campania de redresare a fura-

jelor, de reamenajare a pășunilor. În următorul an I.A.S.-ul a ajuns la 1 900 de litri pe cap de vacă. Puțin, puțin, dar cu ceva peste cit se obținea înainte. Un an mai tîrziu, producția a urcat la 2 700, iar în 1984, la 2 900 și, în 1985 la 3 200, ca pentru 1986 să se pregătească de o producție care să bată la 4 000 litri pe cap de vacă. La ovine, natalitatea e de 104% iar baza furajeră se apropie de nivelul necesităților. Fertilizările, schimbarea structurii furajelor, amenajarea finetelor au fost pași importanți spre această ispravă în care n-a crezut nimeni. Oricum, cei de la Jelna au pornit cu ideea că fiecare animal trebuie să producă, că ei nu scot bani pe numărul de vite pe care le întrețin, ci din cit produc acestea. Așa au ajuns să se bată pentru fiecare kilogram de fin, pentru ca fiecare vacă să aibă un vițel, ca fiecare îngrijitor să se poarte ca un adevărat muncitor integrat într-o întreprindere cu foc continuu. Dumitru Ordaș, Mihai Borodi sau Toma Sereșan nu erau scotociți cineva. Atîta vreme cit vacile nu dădeau lapte, viața nu făcea pași înainte și nici banii nu băteau la ușa mîinii. Dar de cînd au ajuns să obțină 4 000 de litri de lapte de la o vacă, viața a început să se schimbe. Se vedeau și se simțeau pașii înainte pe care îi făceau fiecare și, odată cu ei, întreprinderea.

MIRCEA M. TOMUȘ

Doi într-o baltă

Cine vrea să se întoarcă în vechea baltă a Călărășilor poate să nu mai pornască la drum. De-a lungul Dunării, lacul Iezer nu mai figurează decît pe hărțile vechi. Baltă e o cîmpie în toată puterea cuvîntului, e drept, mai umedă, asaltată adeseori de ape și cu un pămînt nu prea generos, dar cîmpie de la care vom avea frumoase surprize. Și totuși nu prea mulți specialiști fac pasiune pentru aceste locuri. Intii de toate, oamenii cîmpiei. Au copilărit prin apropiere și sînt legați de pămînt. După ei nu mai vin decît cutezătorii. Iar cei doi Stacojiu fac parte dintr-o asemenea categorie. Au terminat facultatea la Craiova în anul 1985. Ion Stacojiu avea o destinație oarecum pregătită: cercetarea. Și cu toate acestea n-a preferat-o, n-a ales nici locurile de

pe lângă casă, unde ar fi putut fi un minunat debutant, dar și a cincea roată la căruță, ci a optat pentru I.A.S. Mircea Vodă, în balta Călărășilor, pentru a putea lua un lucru de la început, pe cont propriu, ca să-și verifice măsura și priceperea. Soția lui, la fel, a consimțit la acest plan și, în toamna anului trecut, plini de speranțe, au poposit la Călărăși. Pe acea întindere amețitoare din stînga Dunării, fermele lor nu apar decît ca două pilcure de plopi. Și de cînd au sosit la I.A.S. au venit cu o propunere. Să li se repartizeze fiecare o fermă. Iar directorul întreprinderii, un om tînar și el, pus abia de cîțiva ani în fruntea I.A.S.-ului, a marșat la această propunere ispititoare. Din cei cinci absolvenți veniți de la Craiova, pe patru i-a „uns” în funcția de șefi de fermă. Și la cîteva zile de muncă, Ion Stacojiu, Mariana Stacojiu, Trestian Tecuci și Mugurel Predescu au primit cîteva mii de hectare spre totală administrare și coordonare. Ingerul Gheorghe Costea a riscat. Putea să găsească șefi de ferme cu vechi state de servicii, să nu se complice cu niște tineri lipsiți de experiență, să nu aleagă o variantă care implica o mai mare cheltuială de energie, de timp, nervi și chiar o răspundere în plus. Dar a mizat pe entuziasmul și dorința de afirmare a celor patru absolvenți, pe energia și știința lor de carte. Și în curînd se încheie un an de la această experiență fericită. Mariana Stacojiu a preluat o fermă întinsă pe 960 de hectare, cu un sediu luat de ape și ajuns abia în stadiul de fundație. Așa că, pe lângă mersul culturilor, a trebuit să vadă și de mersul construcției. Acum sediul fermei se află în stadiul de finisare. Arată ca un mic conac, dotat cu dormitor și cantină, cu un atelier mecanic și cu o mică gospodărie anexă. „La noi fiecare duminică e luni. Adică și duminica e zi de lucru. Cu noaptea în cap o luăm spre fermă”. Dată fiind situația, familia Stacojiu locuiește la sediul întreprinderii. În fiecare dimineață, cu muncitorii agricoli, pe platforma unui tractor, pornesc spre baltă. Primăvara și toamna drumul e greu. Nu scapi de noroi nici pe catalige. „Am vrut să văd ce pot” zicea Ion Stacojiu. Mi-am pus la cale culturi și le-am urmărit la fiecare lucrare. În primăvară dădeau frumos. Erau semne că ajuns la o recoltă mai mare decît a fost în ultima vreme pe aici. Și hop, deodată au venit ploile și infiltrările. Mi-au stricat o mare parte din ele. Și acum suprafețele acestea mă dau înapoi. Am simțit că-mi fuge pămîntul de sub picioare, că toată truda mea se duce pe ape”. Ingerul Ion Stacojiu e puțin amărît. Era la un pas de o performanță și neprevăzutul l-a întors la acea medie a producțiilor de care se leagă mai ales numele oamenilor obișnuiți. Și totuși, cei doi Stacojiu nu au cedat. Continuă să-și pună la cale fermele, adunînd păsări, dezvoltînd gospodăria anexă și pregătindu-se pentru încă un asalt. El are 7 cai. Și nevasta lui are 7 cai. Cu ei își aduc mîncarea pentru oameni cu ei cară semințele, cu ei cară apa și tot cu ei își rezolvă necazurile zilnice. În aceste zile, familia Stacojiu era pe baricadele secerii. Mariana Stacojiu, împreună cu cîțiva oameni aduna spicele după combinele care seceraseră orzul. „Cînd mă văd alături de ele nu li se mai pare o glumă. Le-am spus că de cit orz și griu scoatem depinde cit cîștigăm. Și am vrut să-i conving că dacă nu punem toți umărul, n-o să izbutim să facem nimic”.

BOGDAN NISÎPOIU

Locul viei e pe dealuri

fapt, la 300 000 de lei.

De șapte ani, de când inginerul Preda lucrează aici, ferma nr. 3 se autofinanțează, obținând însemnate beneficii peste cele planificate. În fiecare an, beneficiul planificat al fermei este de vreo 200 000 de lei. Și planul, cum șouneam, nu numai că este îndeplinit, dar este depășit în mod substanțial, beneficiile obținute peste nivelul planificat mergând până la 2 milioane de lei. Din banii aceștia oamenii își obțin drepturile, conform legii. Când toate socotelile privind anul trecut se încheiaseră, când se știa că ferma își depășise planul în '85 cu 20 la sută, prin februarie în acest an oamenii au primit vreo 450 000 de lei. Niciodată nu va înțelege cineva care este viața și statutul și datoria unui șef de fermă, zice inginerul Preda, dacă nu va înțelege înainte de toate că pentru un șef de fermă nu e bucurie mai mare decât aceea de a vedea că oamenii lui sint mulțumiți de munca lor și sint mulțumiți de feul cum munca le este răsplătită.

DUMITRU ELIADE ■

„Rasa, masa și casa”

Pe când abia împlinise 17 ani, ingrijitorul de vaci Müller Konrad a fost distins cu Ordinul Muncii clasa a III-a. Cu tot pitorescul împrejurării, viața lui nea Conri n-a pivotat în jurul acestui eveniment, mai ales că el, la vârsta aceea, nu realizase prea bine ce înseamnă să fii cel mai tânăr om din țară, pe deasupra și ingrijitor de vaci, care avea o asemenea înaltă distincție. Drept pentru care a mai văzut de vacile acelei ferme din sud vreo cîțiva ani de zile și apoi a revenit pe meleagurile natale, spre Agnita, la Alțina, ca să se facă mecanizator, o meserie ce începuse să fie la modă. Era mai ușor acolo, în mecanizare, dar se vede treaba că așa îl trăgea tot spre coada vacii, cum se spune, astfel încît nea Conri s-a apucat serios de zootehnie, să pună pe picioare, la propriu și figurat, vacile C.A.P.-ului din comună. Atît de bine a făcut treaba asta încît, fără să aibă vreo pregătire specială, a fost numit șef de fermă, al unei ferme zootehnice devenită în scurt timp model pentru întreg județul Sibiu.

Cînd a venit aici, grajdurile erau în paragină, drumurile de acces la fel, după vreo ploaie mai ca lumea erau necesare două tractoare să remorcheze prin zloată și noroi o mașină cu furaje, și nici producția de lapte nu era cine știe ce. Președintele C.A.P.-ului, Vasile Breznea, bărbat tânăr și energic, om dintr-o bucată, căruia nu-i prea plac nuanțele, îl știa din copilărie pe nea Conri ca om priceput și gospodâr; i-a spus că vrea să schimbe viața la fermă și că, pentru treaba asta, are mină liberă. Mai mult decît atît, pe perioada de un an cît președintele a urmat niște studii, cel care i-a ținut locul a fost chiar ăranul Müller Konrad.

Acum, într-adevăr, viața la ferma de vaci a C.A.P. Alțina este alta, dacă nu cumva chiar o plăcere. Sint patru grajduri, o maternitate, o creșă, și zece fișare, toate sint modernizate și chiar zugrăvite și vopsite, drumurile de acces s-au betonat, șanțurile s-au taluzat iar întregul dominion a fost împrejmuit, arătînd chiar ca o fermă prosperă, frumoasă și bine gospodărită. Înăuntrul, se înțelege nu este leopardul, ci 836 de vaci, cărora, ca prin minune, a început să le crească și producția de lapte, ajungînd la o medie anuală de 3 923 litri — ceea ce nu este deloc puțin avînd în vedere rasa neprecizată a respectivelor animale. De fapt, principiul de zootehnie, dacă se poate spune așa, pe care-l respectă nea Conri este acel celebru „rasa, masa și casa”. În privința rasei, e în curs de desfășurare eliminarea cioriturilor și înlocuirea lor cu exemplare atestate, mai productive, iar grija pentru baza furajeră este una dintre cele mai importante. lucru care le-a permis ca anul trecut să si vindă vreo 80 tone fin și 600 tone paie.

Dar nu numai principiul îl ajută pe nea Conri să facă din fermă un model ci mai ales atenția și treaba pe care o face aici din zori și pînă-n noapte.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

În întrecerea unităților din agricultura de stat, rezultatele întregii activități pe anul 1985 au plasat pe locul întâi pe țară întreprinderea agricolă de stat Huși. Fapt pentru care i s-a acordat — pentru a doua oară consecutiv — Ordinul Muncii clasa I. Cînd pronunți numele întreprinderii, cei mai mulți se gîndesc la podgoria sa. Este adevărat că vinurile de Huși fac, de sute de ani, faima acestor locuri. După cum tot adevărat este că, aici, se produc anual — numai la I.A.S., adică — între 15 și 18 milioane de kilograme de struguri. Puțini știu însă că producția de cereale se ridică și ea pînă la 8 500 de tone. Să mai adăugăm doar că de la complexul de îngrășare a tineretului taurin se livrează, anual, între 2 200 și 2 500 tone de carne.

Cu însemnata ei producție de struguri, întreprinderea are, desigur, și un complex de industrializare. Combinatul de vînificație — cum i se mai spune acestui sector — condus de inginerul Viorel Ralea, lucrează cu două sute de muncitori și cinci specialiști cu studii superioare. Depozitele cuprind 2 100 de vagoane de vin. Într-un sin-

gur an producția de vin este de 1 300 vagoane, iar cea de coniac urcă la un milion și jumătate de litri. Numărul sticlelor de „șampanie” de Huși va atinge un milion, din anul viitor. Viorel Ralea a venit la Huși în 1975, la terminarea Facultății de horticultură din Iași. Era bucuros atunci mai ales pentru că prietenul și colegul său de an, Ioan Bădărău, obținuse repartizare în același loc. Azi au cite doi copii, au apartamente apropiate — primite de la I.A.S. — și au rămas buni prieteni. Viorel Ralea are deja timplile cărunte. „La început — ne spunea prietenul său — ca șef de fermă, n-aveam experiență și mie îmi era greu să prind curba de nivel la marcarea locurilor de plantare pe dealurile pregătite pentru a extinde podgoria. Viorel m-a ajutat atunci nu o dată. La rîndul lui, ani de zile, mă lua și pe mine cu el cînd își controla, noaptea oamenii de la complex. A făcut asta atît cît a fost nevoie. Pînă a pus ordine desăvîrșită în tot ce înseamnă acest complex. L-a absorbit teribil munca de oenolog și cred că este astăzi unul din marii noștri specialiști în

materie. Acum, profesional vorbind, se poate spune că tîne bine în mină soarta vinurilor de Huși. Pentru el asta trece înaintea multor lucruri. Anul trecut, de la întîlnirea de zece ani, m-a grăbit și pe mine: «Hai! Hai, că eu am trebă!» Ce puteam să zic? Știam că are dreptate. Poate că este doar un mod mai rar — dar și mai frumos — de a-ți iubi meseria.”

Printre cele mai vizibile și mai impresionante lucruri de la I.A.S. Huși rămîne, fără îndoială, podgoria. Podgoria, așa cum arată ea azi. Desfășurați în opt amfiteatre pe dealuri, via, care cuprinde azi 2 000 de hectare, și-a cucerit jumătate din această suprafață din foste terenuri nefolosite și considerate pentru totdeauna necultivabile. Erau numai gropi, ogașe, terenuri alunecate, numai mărăcini și arboret. Ceea ce s-a făcut pentru transformarea lor este deja o uriașă muncă încorporată, care nu se mai vede. Dar zonele unde se lucrează în prezent la extinderea podgoriei arată, ca într-o extraordinară și permanentă demonstrație la scară naturală, ce a însemnat și ce înseamnă acest uriaș efort coordonat cu rigurozitate știin-

țifică. Nu este pretențios să ne exprimăm așa. Pentru că așa se întîmplă. E studiată fiecare bucată de teren. Astăzi există aici 1 100 de hectare de vie plantată după un sistem unic la noi în țară, după cum ne spunea directorul Ioan Neamțu. Dintre acestea, 100 sint replantate după defrișarea unor butuci prea bătrîni. Restul sint fostele mărăcișuri și ripe. Ei bine, pe toate aceste terenuri nici un rînd de vie nu urcă și nu coboară. „Deși toți specialiștii consultați ne sfătuiau să rămînem la clasicul sistem de terase în trepte — ne explica dr. ing. Ioan Neamțu — am hotărît totuși că aici, pe aceste terenuri, cel mai bun lucru era să amenajăm platforme cu pantă relativ ușoară. Am plantat numai pe curbele de nivel, amenajînd și un sistem propriu de scurgere a apei, astfel încît să evităm orice alunecare de teren și eroziune a solului. S-a dovedit că am gîndit bine. Rezultatele o confirmă acum la scară mare. Chiar dacă este, la ora actuală, singura podgorie din țară în care plantările sint făcute după acest sistem”. Podgoria a urcat pînă la liziera pădurilor și se află pe dealuri. Tot mai mult pe dealuri.

Amenajarea unor astfel de terenuri pentru a fi plantate înseamnă mișcarea a două-trei mii de metri cubi de pămînt pe un singur hectar. Înainte de plantare se încorporează în sol, la fiecare hectar, 80 pînă la 100 de tone de îngrășămînt natural. (Anual, zootehnia proprie asigură pînă la 60 000 de tone de astfel de îngrășămînt). Intre marile avantaje ale acestui sistem este și acela că permite — după defrișarea viilor vechi, de pe terasele în trepte — creșterea suprafețelor cultivate. Remanînd, de pildă, patru hectare din sistemul vechi, au rezultat șase hectare de vie în sistemul nou. Că să nu mai punem la socoteală faptul că în noul sistem crește și numărul butucilor de vie, rezultînd o sporire de cel puțin 2 000 kilograme struguri la hectar.

La I.A.S. Huși, mai noi ori mai vechi fiind, muncitorii și inginerii știu că, pas cu pas, prin ani, dezvoltarea și prosperitatea unității s-a legat de stăruința, de pasiunea, de capacitatea profesională și organizatorică a directorului Ioan Neamțu. De altfel, cînd îl asculti în cite un colț de podgorie povestind cum s-a plantat acolo și cum arăta locul înainte, urmărindu-l privirea cu care parcă mușcă dintr-un măr și parcă dezmiardă rîndurile de vie, nu te mai miri că oamenii, întrebați cum este directorul lor, după ce spun că e sever dar drept, adaugă aproape invariabil: „Cînd lucrează tractoarele la amenajarea unei noi plantații, nu se mai dezlipește de acolo ceasuri întregi, să vadă cum se schimbă fața dealului pentru totdeauna.”

Fotografii de ION MICLEA ■

Doctorul inginer Ioan Neamțu s-a născut în satul Blîndești, comuna Sulița, județul Botoșani, în anul 1933. Liceul la Botoșani. Facultatea de horticultură la Iași. Absolvent în 1957. Repartizat la I.A.S. Bucium Iași. Din septembrie 1959 la Huși. Inginer șef pînă în 1962, apoi director. Doctoratul (1982) în economie. Douăsprezece ordine și medalii. Intre acestea: Ordinul Muncii clasa a II-a, Ordinul Muncii clasa a III-a, Meritul Agricol clasa a III-a. Douăzeci și șapte de lucrări publicate. Dintre acestea (în colaborare): „Monografia podgoriei Huși”, „Aspecte ale viticulturii plaiurilor moldovene”, „Mecanizarea principalelor lucrări în vie” și recent apărutul album „Huși”, pe care-l semnează împreună cu autorul imaginilor, Ion Miclea.

Este aproape o performanță să stai de vorbă o jumătate de oră cu acest om care și-a zidit viața în dealurile cele mai neproductive de la Huși, transformîndu-le într-o extraordinară podgorie. Dacă nu i se anunță vreun vizitator important, dacă nu vine cineva cu niște acte ce trebuie semnate grabnic, în următoarele cinci minute, oricum, va primi un telefon urgent.

— Ați avut vreo preocupare continuă în toți anii de cînd sinteți director?

— Da. Pentru obținerea unor răspunsuri cu privire la aplicarea corectă a tot ce poate să ducă la producții mari de struguri. Întotdeauna am lucrat cu inginerii din întreprindere, dar și împreună cu institute de cercetări, mai cu seamă cu Stațiunea de cercetări viticole și cu Institutul agronomic de la Iași. A fi bun conducător într-o unitate ca aceasta înseamnă să cunoști în egală măsură problemele de ordin tehnic și pe cele economice. Cursurile (de doi ani) de perfecționare a cadrelor din economie și administrația de stat din cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu”, pe care le-am urmat între 1971 și 1973, mi-au dat o nouă perspectivă asupra propriei mele munci. Această perfecționare a completat cunoștințele din facultate de la cursul de organizare. Așa se face că, deși absolvent de horticultură, subiectul tezei mele de doctorat a ajuns, în mod firesc, să fie „Eficiența economică a producției viticole din zona colinară a Moldovei”.

— Bucuriile vieții?

— Multe. Poate mai întii satisfacția de a vedea că n-ai trăit degeaba. Că lași ceva în urmă. Satisfacția este cu atît mai mare cu cît vezi mai bine că ți-e apreciată activitatea. Este tot un lucru real și satisfacția de a fi membru în comitetul județean de partid, deputat în consiliul popular județean reprezentînd orașul Huși, membru în biroul orașenesc de partid sau în Consiliul Național al Agriculturii. Apoi, nu pot să nu mă gîndesc la clipele de bucurie cînd văd un teren nivelat,

aranjat pentru o nouă plantație. Aș sta zile-ntregi acolo. Să dai pămîntului nefolosit vigoarea de a produce. Mi se pare important. Iar, dacă locul viticulturii a fost din vechime — și a rămas! — pe dealuri, pe coline, apoi este o mare satisfacție. S-o duci acolo. La ea acasă. Sigur, eu nu sint decît un om al acestei meserii. Dar așa gîndeste un om al meseriei mele. Aș mai adăuga una din bucuriile de care m-ați întrebat: să vezi că, așa cum modelezi cîmpul și pămîntul, îi modelezi pe oameni, pe colaboratorii tineri.

— Care sint cei mai apropiați colaboratori ai dumneavoastră și care sint tinerii pe care nu vă feți sîii să recunoașteți că i-ați crescut în meserie?

— Vedeți, și acum, ca și cu cincisprezece ani în urmă să zicem, greu pătrunde cineva în colectivul nostru. Munca aici cere rigoare și disciplină. Disciplina tehnologică. Nu orice sătean care ne-a bătut în poartă, să zic așa, căuta aceste lucruri. Dar, pentru un om odată intrat între noi, acest colectiv a făcut orice, la nevoie. Pe mulți am avut răbdarea să-i ducem — ori să-i readucem — pe drumul bun, cînd a fost cazul. Dar n-am desfiat contracte de muncă decît pentru necinste. Alte abateri le-am corijiat noi, cei din jur. În întreprindere avem 36 de cadre cu pregătire superioară și — din 800 de muncitori permanenți — vreo 200 de absolvenți ai Liceului viticol Huși, pe care îl patronăm. Din 17 șefi de ferme, 5 sint în primii ani de activitate. (Ca să nu mai vorbim de faptul că majoritatea celorlalți tot tineri erau cînd li s-au în-

credințat fermele). Ceilalți au acum o experiență de-o viață. Înainte de a lua o decizie importantă, de multe ori trec pe la ei să-i consult. Eu, oricum, trec mereu pe la ferme. Așa îi caut pe Gheorghe Salomeia, pe Mihai Băhăreanu sau pe Ioan Ovac. Mă sfătuesc cu ei. Raporturile directorului cu șefii de ferme nu înseamnă pisălogie, oricît ar fi ei de tineri. Dacă îi înveți să te întrebe oricî, nu vor ști să ia decizii, acolo unde trebuie să se descurce singuri. Pe mai tinerii șefi de fermă, inginerii Tălmaciu, Tănăsă, Radu, Bădărău, cred că reușesc să-i fac să semene profesional tot mai mult cu ceilalți colegi ai lor și ai mei cărora vă spunem că le caut experiența și statutul. I-am lăsat de-o parte intenționat tocmai pe colaboratorii direcți: inginerul șef Ioan Antohi, șeful contabil Ștefan Macarie, directorul comercial Ioan Puică și ceilalți ingineri șefi de compartimente. Apropo de colaborare, aș vrea să mai spun ceva. Dacă am constatat că unul din colaboratori n-a luat cîndva decizia cea mai corespunzătoare, niciodată nu am contramandat-o eu. L-am trimis pe el să și-o contramandez, singur și într-un mod nedezonorant. Autoritatea fiecăruia este importantă, fiindcă fiecare este o rotită vitală în angrenajul de producție al unei mari întreprinderi ca a noastră.

Azi, vineri, 18 iulie 1986, la I.A.S. Huși are loc festivitatea de înmînare — pentru a doua oară — a Ordinului Muncii clasa I.

DORIN GHERGHINESCU ■

Imaginea „lumii politice așezate”, pentru a relua formula sugestivă a lui Nicolae Iorga, o lume dedicată muncii și creației, hotărâtă să apere, cu orice preț, neafirmarea pământului strămoșesc, avea să fie pusă, în curând, la grea încercare. La orizontul lumii românești apăreau norii furtunii care amenința să spulbere totul în calea ei — invazia otomană. Luptele de jumătate de mileniu cu Poarta otomană au înscris în marea carte a istoriei naționale pagini de neasemuit eroism și au făcut dovada că nu există forță — oricât de puternică ar fi — care să nu se plece în fața voinței de libertate a unui întreg popor.

Mircea a devenit Mare și pentru că el a fost cel dintii domn român care a cistigat o biruință de însemnătate decisivă asupra Puterii otomane și a silit-o să recunoască libertatea de fapt a Țării Românești, fixind astfel cadrul politic și juridic în care/au evoluat de-a lungul următorilor aproape cinci sute de ani relațiile româno-otomane. Pentru a înțelege întreaga însemnătate a confruntării dintre Țara Românească și Poarta otomană, dintre Mircea și Baiazid, apoi dintre Mircea și Mehmed I este necesar să fie cunoscută forțele aflate față în față și împrejurările în care ele au ajuns să se măsoare.

Așezat într-o zonă de întretăiere a unor însemnate axe strategice și drumuri comerciale și pe un teritoriu cu bogății naturale, poporul român a avut de înfruntat numeroasele încercări ale unor împărați, regate sau seminții nomade de a-l supune pentru a-l stăpîni aria de locuire cu funcții economice și militare atât de importante. Cronicarul Grigore Ureche a exprimat într-o formulă pe cit de concisă pe atât de corectă marea realitate a istoriei, de a fi fost așezați „în calea războaielor”. Din această situație geostrategică și geoeconomică a decurs acea mare încleștare a românilor cu toți cuceritorii sau năvălitorii ce le-au călcat moșia. Apare ca un paradox al istoriei faptul că un popor cu o fire atât de pașnică — cum sintem noi, românii — să fie constrins să tragă de atâtea ori spada pentru a se apăra. Într-o analiză de mare pătrundere a psihologiei neamului nostru, astfel cum ea se dezvăluie în vocabular, Nicolae Iorga constata: „E foarte interesant pentru blindețea sufletească a poporului nostru că din contra latin, pe care noi nu l-am pierdut, s-a făcut acel către, care înseamnă nu pornire inamică asupra cuiva, ci îndreptare prietenească spre dînsul”.

În marea și lunga încercare de forțe dintre români și invadatori au fost și numeroase clipe de restrîngere, cînd forța cuceritorului a părut să ne copleșească și libertatea noastră s-a crezut pierdută. Continuînd analiza lexicului, marea noastră istoric constată: „Am fost și învinși. Prin înfrîngerea suferită, noi am fost supărați și asupriți. Amîndouă cuvintele, venite de la romanii, au schimbări de înțeles, foarte caracteristice, care se întîmplă numai la noi. Nici într-o altă limbă romanică tristețea, jalea nu se rostesc printr-un termen care să însemne o luptă pierdută; o sfortare zdrobită, cum e acest supărat, din superatus (învinși, în limba latină — n.n.). Și, la răși, asuprirea, de aceeași origine, din același cuvînt în legă-

tură cu războiul nenorocit, ni se înfățișează ca rezultatul acestui singur nenoroc în lupta cu dușmanul”. Și Nicolae Iorga desprinde concluzia: „De fapt toată istoria noastră, admirabilă pentru cine o înțelege, nu e altceva decît epopeea, — nu plîngerea lirică, de doină, hora și alte danțuri dovedind puterea temperamentului luptătorilor —, epopeea unei rezistențe mai mult decît milenare”. Observații și constatări care trebuie avute în vedere, cînd se purcede la urmărirea multisecolarei confruntări româno-osmane. Nu a fost vorba, așadar, de un antagonism între popoare, de vrajba ereditară între două etnii, ci de realitatea politico-militară creată de politica de expansiune a unei superputeri

reventit tuturor, și la ceas de primejdie, toți cei în stare să poarte armele au fost chemați la împlinirea acestei sfinte datorii.

În structurile unor vovodăte trăiau românii transilvăneni în momentul pătrunderii în interiorul arcului carpatic a triburilor ungare, și cea mai veche cronică ungară — cea redactată de notarul anonim al regelui Bela — relatează rezistența opusă de Menemur, Gelu și Glad în fața invadatorilor.

Cînd, în 1247, Diploma Ioanților dezvăluie organizarea politică a spațiului dintre Carpați și Dunăre, se constată că românii dispuneau de „mijloace ostășești”, adică de un instrument militar specific. Într-o

relui vovodă, Nicolae Bălcescu a scris, cu vibrant elan: „Lui Mircea dar se dă mai cu seamă cinstea de întemeietorul armatei românești. El înalță și regulează edificiul început de cei mai de înainte de el. El fu cel dintii care se înfățișă în Europa cu o armată permanentă și regulată, care sub următorii domni se desăvîrși și se mări”. Revărsare, evident, de entuziasm romantic a întemeietorului istoriografiei noastre militare.

În fapt, în condițiile economice și sociale ale epocii sale, Mircea a dispus de două alcătuirii militare: oastea cea mică și oastea cea mare. În rîndurile celei dintii, intrau curtea domnului și rețeaua organizării administrative și militare a țării, precum și cetele militare ale

ierlat: „de toate slujbele și dădiile și dările mari și mici cite se află în țara de sine stătătoare și stăpînirea domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albînărit, de găletărit, de vinărie, de gloabe, de cărături, de podvoade, de fin, de cașcavale și de dușegubine și de toate celelalte munci, afară de singura oastea cea mare, să se ridice pentru domnia mea, iar altceva nimic mai mult”. O iertare de dări și slujbe în condițiile asemănătoare a acordat Mircea și satului Pulcovți al mănăstirii Strugalea, la 11 mai 1409, precizînd și de astă dată: „Numai la oastea cea mare să slujească domniei mele, iar alta nimic mai mult”. Și în privilegiul de scutire acordat lui Vlad și altora pentru satele Balea și Prislopul, la 10 iunie 1415, după enumerarea dărilor și obligațiilor iertate, domnul adaugă: „Cine se va încumeta dintre boierii domniei mele, mari și mici, sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, ca să-i împiedice pe ei (stăpîni satelor scutite — n.n.) sau pe oamenii lor chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un călcător și neascultător și batjocoritor și necredincios al acestui hrîsov al domniei mele. Numai la oastea cea mare să se pregătească iar alta nimic mai mult”.

Documentele citate mai sus dovedesc în chip limpede că obligația apărării țării prin participarea la „oastea cea mare” revenea tuturor locuitorilor țării, inclusiv țăranilor dependenți, adică a celor ajunși sub autoritatea de caracter personal a boierilor și egumenilor. O obligație de onoare, căreia țăranimea i-a răspuns cu o impresionantă abnegație. Din enumerarea dărilor și contribuțiilor la care ea era îndatorată se poate lesne vedea ce povară grea apăsa pe umerii ei. Nimic însă nu a oprit-o să stea strajă, cu pieptul ei, în fața oștilor străine venite să prade și să robească.

Se desprinde, de asemenea, din aceste hrîsoave voința marelui Mircea de a asigura țării mijloace militare puternice, căci, dacă domnul era dispus să renunțe, în beneficiul stăpînitor de pămînt, la un lung șir de venituri, el era, în schimb, ferm hotărît să păstreze pentru sine dreptul de a chema sub arme pe toți cei în stare să le poarte, de îndată ce situația ar fi impus-o.

În ultima sa sinteză de istorie națională, Nicolae Iorga, scria: „Pentru a păzi Dunărea de surprinderi se alcătui, de fapt, (sub Mircea — n.n.) un început de oaste permanentă, care e cea „mică”. Mircea nu urmează pe Ștefan Dușan (suveranul sîrb — n.n.), creîndu-și o gardă străină. Apărarea prin singurii fii ai terii e un principiu de bază la români și singurul folositor”.

Și astfel, în fruntea alor săi, Mircea cel Mare a stat cu bărbăție să înfrunte puterea în fața căreia se plecaseră sau aveau să se plece atîtea puteri mai mari ca a sa. Forța i-a venit din sprijinul unanim al țării, sprijin care a îmbrăcat forma războiului întregului popor pentru apărarea patriei, și din credința nestrumătată că nu există un bun mai de preț ca neafirmarea, că pentru păstrarea ei nici un sacrificiu nu este prea mare.

În vremea Marelui Mircea

(IV)

„Vitejie fără seamăn pe-acel timp de grea urgie”

dinamice, care a înscris, prin acțiunile ei, un mare capitol de istorie universală.

Cînd otomanii și-au început, în a doua jumătate a secolului al XIV-lea, cuceririle în Peninsula Balcanică, românii își aveau de mult făurite instituțiile lor militare, și ele își dovediseră cu prisosință eficacitatea. Încă din perioada migrației popoarelor, obstiile sătești — principala formă de organizare a populației autohtone, decoro-mane — își creaseră o armătură militară, pentru a se apăra în fața populațiilor de stepă, ce traversau teritoriul românesc în drum spre Roma veche sau cea nouă (Bizanțul). Cînd aceste obști s-au confederat și pe văile rîurilor sau în depresiunile intra — ori subcarpatice s-au constituit multitudinea de țări românești, în fruntea lor s-a aflat un vovodă, adică un conducător cu rosturi militare. Apărarea vetrei strămoșești a

lăză superioară de evoluție, în veacul următor, oastea munteană, în noiembrie 1330, la Posada și oastea moldoveană, în iarna 1364—1365, au asigurat prin victoriile lor asupra forțelor militare ale regatului ungar neafirmarea celor două state românești de la sud și est de Carpați. Caracterul popular al acestor oști, este dezvăluit, între altele, de cunoscutele miniaturi din Cronica pictată de la Viena, care ni-i înfățișează pe biruitoarii regelui Carol-Robert la Posada, ca fiind niște țărani, cu cușme și sarici, prăvălînd, din crestele de munte, bolovații asupra oastei regale.

„Oastea cea mare

Mircea cel Mare a moștenit acest aparat militar pe care l-a dezvoltat și perfecționat pentru a face față noilor primejdii. Admirator declarat al ma-

boierilor, Oastea cea mare se alcătua prin ridicarea în arme a locuitorilor țării.

Este semnificativ că termenul însuși de „oastea cea mare” apare pentru prima dată în documentele lui Mircea cel Bătrîn. Dacă în anul 1374, Vladislav-Vlaicu, domnul Țării Românești, acordase satului Jidovștița al mănăstirii Vodița o scutire de toate obligațiile și contribuțiile, inclusiv „de oaste”, Mircea nu a mai repetat gestul înaintașului său. Privilegiile de imunitate (scutire), acordate de el, exclud în chip explicit scutirea de serviciul militar.

Astfel în scutirea de toate slujbele și dădiile acordată satului Ciulnița, pe Buzău, al mănăstirii Snagov în anul 1407—1418 (documentul nu are indicată ziua emiterii, astfel că datarea s-a făcut după titlul lui Mircea), citim că satul a fost

Cartea de istorie

bil de a fi comparat, decupat, analizat”. Iată, în chip explicit, formulată direcția de investigație din care s-a născut o lucrare de incitantă înnoire a unui subiect amplu tratat în istoriografia artei românești.

Insușirile sale remarcabile de erudit și analist Daniel Barbu ni le dezvăluie în volumul **Manuscrise bizantine în colecții din România** (București, Ed. Meridiane, 1984). Acum el ni le confirmă, dar într-o măsură care — fără exagerare — uluiește și încintă pe cititor, mai ales, dacă știe cit de tineri sint anii autorului.

Cartea lui Daniel Barbu este axată pe analiza a două mari monumente ale artei noastre medievale: ctitoria lui Nicolae-Alexandru de la Curtea de Argeș și cea de la Cozia a lui Mircea cel Bătrîn (mai exact pronaoșul bisericii mari). Cercetarea sa depășește scrutarea analitică a temelor iconografice pentru a se ridica la o mare și lămuritoare încadrare de istorie sud-est europeană, cele două monumente cu picturile lor fiind corelate cu ample și profunde desfășurări și confruntări poli-

tice și ideologice din Bizanțul tîrziu și din acea mare arie pe care, de la Dimitrie Obolensky o numim „Commonwealth-ul bizantin”. O lumină nouă și neașteptată este proiectată de tîrîrul cercetător asupra împrejurărilor și intențiilor care au prezantat la alcătuirea programei iconografice, destinate să exprime clare idei de doctrină politică și ecleziastică. O carte fascinantă, o contribuție de înaltă valoare, ce onorează pe autor; ea nu poate fi însă despartită de marea învățare care i-a îndrumat pașii lui Daniel Barbu spre această mare izbîndă, profesorul Alexandru Elian.

„Suma vieții noastre istorice”

Bibliografia Războiului de independență al României din anii 1877—1878 se ridică la circa 10.000 de titluri (cărți, studii și articole), ceea ce dă măsura marelui interes de care s-a bucurat acest eveniment de cru-

cială însemnătate din istoria poporului român. La această bogată literatură, Nichita Adăniloae adaugă acum o nouă lucrare, **Independența națională a României** (București, Ed. Academiei R.S.R.), o amplă sinteză, care reprezintă rodul unei lungi și laborioase investigații în arhive și a stăpînirii perfecte a materialului editat (surse și lucrări).

Autorul a situat epopeea din anii 1877—1878 — atât de scumpă inimii ficcărui român — în perspectiva luptei milenare a poporului nostru pentru neafirmare, subliniînd că independența a fost un deziderat secular și o necesitate istorică, sau, așa cum a definit-o Mihai Eminescu „suma vieții noastre istorice”. În carte sînt urmărite succesiv, pe baza unei foarte bogate documentații și a interpretării ei critice, condițiile interne și externe ale dobîndirii independenței statale depline, pregătirea diplomatică a intrării în acțiune a armatei române, luptele — care au făcut dovada bravurii și spiritului de jertfă ale ostașului român — de la Plevna, Rahova și Vidin, și

pacea care a încheiat războiul. Din toate datele și faptele examinate de Nichita Adăniloae se desprinde concluzia, clar exprimată într-un titlu de capitol: **Cucerirea independenței pe calea armelor — operă a întregului popor român.**

Autorul ne-a dat o cercetare exemplară, care va sluji de acum înainte la cunoașterea riguroasă exactă a acestui capitol glorios. La tot pasul, cititorul întîlnește precizări și rectificări de cel mai mare interes, într-un larg cadru de istorie politică și militară, ansamblul lucrării conferîndu-i caracterul de valoroasă contribuție, chemată să marcheze o etapă de referință în istoriografia problemei.

Nichita Adăniloae a scris cu pasiune și obiectivitate — oricît de ciudată ar părea alăturiarea — o carte de înaltă calitate științifică, o carte de educație patriotică și politică, o carte pentru care specialiștii și marea publică îi vor fi deopotrivă de recunoscători.

Pagină realizată de FLORIN CONSTANTINIU

Pictura ca document

„Opera de artă este altceva decît propria sa istorie, ea are o latură, cea estetică, greu reductibilă la concepte și intraductibilă într-un alt limbaj și, de aceea, istoria și opera sînt, pentru spiritul oamenilor, forme complementare, dar care nu funcționează în același ritm, prezidînd deopotrivă la nașterea a două discipline distincte ca obiect și ca metodă: una istorică, în măsura în care opera devine o instituție și alta estetică, în măsura în care istoria este creație” — ne spune Daniel Barbu în încheierea admirabilei sale cărți, **Pictura murală din Țara Românească în secolul al XIV-lea** (București, Ed. Meridiane, 1986) pentru a lămuri apoi: „Fenomenul ireparabil al creației, intimitatea originală dintre artist și operă au rămas în afara discursului meu. Pictura a fost tratată ca un produs istoric, ca un enunț descriabil în toate articulațiile sale, ca un document suscepti-

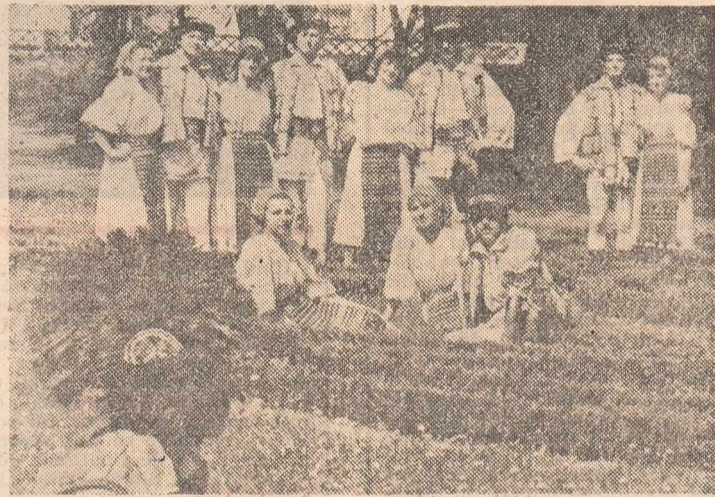
„Cintarea României”

De pe Someș

Pînă în 1968, formația artistică a Casei de cultură din Bistrița avea un nume cit se poate de banal; se numea Ansamblul de cîntece și dansuri. De atunci încoace, de cînd tradiția a început să fie impusă cu tot mai mare insistență, ansamblul și-a luat identitatea artistică în primul rînd de specificul zonei, de ritualurile și obiceiurile locului. Punctul de plecare a fost datina folclorică a „cununii de griu”, manifestare străveche de obîrșie ritualică prin care fărâni marceau recoltarea grîului. Din 1968 deci, ansamblul se numește **Cununa de pe Someș** și, tot de atunci, numele acesta legat de locurile someșene a făcut înconjurul Europei prin numeroase turnee în Franța, Italia, Grecia, Iugoslavia, Suedia, Danemarca, Spania, Portugalia, Polonia, Ungaria, cîștigîndu-și un prestigiu pe care nu doar pitorescul folcloric l-a impus, ci în primul rînd seriozitatea și talentul dansatorilor și interpreților, recrutați din rîndul muncitorilor, economiștilor și cadrelor didactice. Ei știu jocul nu numai din bătrîni, deși de la ei moștenesc talentul, ci și de la coregraful ansamblului, Corneliu Botoș, care de mulți ani se străduiește să țină o dreaptă cumpănă între specificul dansurilor și subtilitatea mișcării, obținută prin intervenții coregrafice. Dar membrii formației s-au instruit și în cadrul unor cursuri suplimentare, așa încît acum majoritatea dansatorilor și a interpreților sînt absolvenții Școlii populare de artă din localitate.

După ce ansamblul a participat la nenumărate spectacole în țară, foarte multe de nivel republican, la ultima ediție a Festivalului național „Cintarea României” a cîștigat și distincția supremă, locul I, titlul de laureat și medalia de aur, pentru un spectacol complex, intitulat **Fire de torț**, care cuprinde dansuri, muzică populară și creație lirică. Acest loc frunțos a venit să confirme suita de premii dobîndite și cu alte ocazii, căci profesionalitatea ansamblului n-a ieșit din goluri, ci a fost dobîndită prin eforturi sustinute, cu fiecare repetiție, cu fiecare spectacol. Alături de izbînda generală, a V-a ediție a festivalului a adus titlul de laureat și unor artiști deja cunoscuți în lumea artistică, precum Valeria Peter-PreDESCU (autqarea a cinci discuri și cîștigătoare a concursului „Floarea din grădină”), Lidia

Someșan și Alexandru Punga (ambii cu înregistrări la radio), instrumentistul Lariion Todica (interpret virtuoz la caval, flutere și ocarină), interpreta de muzică populară Palagica Birdan și foarte tinăra solistă, în care conducătorii artistici ai ansamblului își pun mari speranțe, eleva Ana Felhazi. Posesori ai unor repertorii de strictă autenticitate, culese din zona Birgălelor ori din cea a Năsăudului, acești interpreți au dublat subtilitățile și rafinamentul dan-

satorilor, incîntînd de fiecare dată publicul.

Cununa de pe Someș își menține o vîrstă destul de tină, căci dansul presupune suplețe și vigoare din partea dansatorilor. Improspătarea forțelor se face din mers, fără discrepante și fără succesiunea unor promoții. Azi unul, mine altul. Cel mai vechi membru al ansamblului este Vasile Suci, în vîrstă de 37 de ani, încă în plină putere, concurent serios al celor tineri și un desăvîrșit cunoscător al acestei arte care este dansul. Fiind membru încă de la înființarea Cununii, Vasile Suci a devenit între timp aprodul coregrafului, ceea ce înseamnă că știința sa intr-ale dansului e cu adevărat competentă și despre acest lucru vorbesc chiar coregraful Corneliu Botoș și directorul Casei de cultură a municipiului, Domitian BARTAS. Lui îi urmează un alt dansator de vază, de astă dată cel mai tînăr membru, de numai 18 ani, Valer Constantin, care s-a integrat fără dificultăți în exigența generală a colecti-

vului. Ștabela generațiilor este și în dans un semn al evoluției.

În 1980, povestește Corneliu Botoș, cînd ansamblul a participat la cel de-al II-lea Festival internațional de folclor „Beira-Baixa”, dansatorii bistrițeni s-au scaldat în Atlantic și-atunci au văzut și ei nemărginirea apei, care i-a impresiionat, dar i-a și făcut să-și întoarcă gîndul la mersul molcom al Someșului, în apa căruia s-au răsfîrît de-atîta vreme tradițiile și melancolia bistrițenilor și năsăudenilor. Bucuriile membrilor ansamblului au fost mari pretutindeni, dar mai cu seamă acolo unde lumea i-a răsplătit cu aplauze fierbinți și de unde s-au întors cu trofee de preț. Cartea lor de vi-

zită este infinit mai bogată decît voi amînti aici, dar ceea ce-am reținut reprezintă doar cele mai de seamă izbînzii artistice: Marele premiu de excelență și Cupa olimpiadelor folclorice de la Mont Doré și la Bourboule, Franța (1969), Marele premiu tehnic la al V-lea Festival internațional de folclor de la Senones, Franța (1969), „Castana de aur”, la al VIII-lea Festival internațional de folclor de la Castelpiano Italia (1970), Medalia de aur a președintelui la a VI-a Intîlnire folclorică internațională de la Monte San Angelo, Italia, (1970), Cupa președintelui Italiei, la al XIII-lea Festival internațional de folclor de la Castrovilari, Italia (1971), și încă altele despre care depune mărturie vitrina cu distincții aflată la Casa de cultură din Bistrița. În amintirea laurilor, **Cununa de pe Someș** își verifică de fiecare dată calitățile pentru a nu se lăsa nici o clipă mai prejos. Deocamdată e la înălțime.

RADU G. ȚEPOSU ■

POEME PENTRU PATRIE

Latina ginta

Lui Vasile Alecsandri

Aici unelele cultivatorului de sfeclă încă mai întîlnesc în lutul gras argintul (grație indicibilă) al monezilor antice.
O lopată se-nfige în lut și pălesc de jînd trezorerii numismatice, degetele desfolie moneda de luturi vechi și-o jupoaie de milenii ca de mari piei de elefant. Poate chiar elefanții cu care Cartagina călca grațios peste munții latinilor? Și țărănul spală-n copaie vertebrele împăraților și le trimite să zacă în sicriile muzeelor după ce le plînge cu clopotul. Sint poate banii de buzunar ai poetului Ovidius Năsosul, argint păgubos, argint necheltuit. Ce se poate cumpăra cu banii poetilor? Coapsa unei stațui, genunchiul portocalei, glezna vinului, pletele toamnei? Așadar averea unui poet, zvîrlit și el ca un ban peste mări și țări ca într-un grosolan joc soldătesc. Dar ce se poate plăti cu un poet? Plătește capul lui ticăloșit de poftă moara cu saci de zăpadă, perna miresei umplută cu aripi de fluture și (de ce nu?) gloanțele proprii execuții. În acest caz numele exilatului poate fi Federico Gracia Lorca. Unde-s monezile cu capul lui?

Și așa, țărănul român, arhitect de ploii și de sfeclă ar putea trage din lut moneda cu încă fierbinți circumvoluții metalice a împăratului Charles Baudelaire care a domnit (n-are importanță cînd). Fișii din cațifeaua tronului lui le purta în bocanci, în chip de obiele soldatului Mihai Eminescu, biruitor în Războiul de Independență, însurat de noi cu fiica defunctului rege Decebal și mai apoi uns el, rege peste un popor de crini. Eu trăiesc pe banul cu capul lui ca pe-o podea de corabie. Dorm pe el ca pe-un pat incins, din el îmi tai mantaua solitudinii. Efigia, tăiată ordonat cu cuțitul, e comestibilă. Pe avers gilgiile Pontul Euxin. Mediterana umple aversul. Așa îmi inchipui eu adevăratul sfîrșit al imperiilor latinității. Cu instăpînirea tiraniei poezilor. Caravanele se cocoșează sub povara edictelor lor versificate. Ziarele de dimineață se tipăresc pe fructe, cele de seară, pe obraji iubite. Latina gintă?

Popoare și graiuri fiintînd implacabil peste năvăliri. Neînqenuncheate cu elefanții ori dikeberthele. Grații active, muzicale și în durere, vis ori speranță.

Capete de împărați incolțînd în rînile zeilor. Crengi cu irepetabile roade. Acestea se scriu într-o țară ce-și macină monezile de griu sub ninsoarea monezilor de zăpadă. Sub transparente.

Latinitate – lîmpiditate...

GHEORGHE TOMOZEI ■

EUGEN BRATFANOF:

„E greu să fii altceva decît ceea ce ești”

Pictorul tulcean Eugen Bratfanof a deschis, la începutul acestui an, o expoziție personală în Capitală. Expoziția sa a obținut un mare succes. Unul însă atît de net, încît merită să fie discutat.

E tot mai imprudent să numești, în legătură cu un fapt artistic, izbînda lui, mai cu sea-

mă cînd faptul artistic respectiv a convins un public divers care a manifestat simpatii lipsite de orice echivoc. Succesul are unele componente, care, considerate în amănunt, te obligă să accepți un grad însemnat de relativ în orice simțămînt și în orice cuvînt scris ori rostit. Din păcate, plăcerea

de a relativiza concurează, la unii critici, la unii artiști și la mulți dintre noi plăcerea propriu zisă, cea stîrnită de operele de artă, de frumusețea și complexitatea actului creator, de efortul spiritual și artizanal autentic, coerent, energie și întemeiat pe o mare hărnicie. În cazul lui Eugen Bratfanof, un rol l-a avut și surpriza.

Născut în 1941, el face cîteva expoziții la Tulcea (ultima în 1977) și prima, cu adevărat importantă, abia la vîrstă de 45 de ani. Oare cîți artiști au puterea să amine astfel, să-și periclitizeze — prin aminare — cariera. Să cultive îndrîjit și cu încredere ideea lucrului desăvîrșit? Fiindcă prima impresie produsă de pictura lui Eugen Bratfanof e marcată de mesteșugul extrem de studiat, de artisticul execuției. El aminteste, neostentativ, timpi de odinioară, cînd măiestria avea cel puțin același preț cu viziunea. Preocupați de a impune repede un mod vizionar, destui artiști par să ignoreze realitatea că arta a fost și rămîne o măiestrie, un mod de a face obiectul astfel, încît să nu se mai încumete lesne nimeni să-l imite.

Eugen Bratfanof e o fire discretă și mîndră. Pe el îl singularizează nu atît firea și mîndria, cit faptul că nu pictează

(Continuare în pag. 15)

TUDOR OCTAVIAN ■

În chestiunea țărănilor

Pagina 14

Dezbaterea noastră

Istoria de ieri și de azi a patriei — generoasă sursă de inspirație pentru scriitorul român

Paginile 10-11

Istoria de ieri și de azi a patriei — generoasă

Marile realizări ale prozei românești contemporane sînt în strînsă legătură cu scrierea atentă a istoriei, atît ca privire cîtrecut mai mult sau mai puțin îndepărtat, cît și ca formă de evaluare a istoriei imediate, altfel spus, a actualității. De altfel, interes pentru descifrarea mecanismelor sociale este o constantă a întregii noastre literaturi. O dovadă elocventă o constituie apariția aproape simultană a patru romane — două dintre ele constituind cicluri epice mai ample — care propun cititorilor tot atîtea ipostaze de conștiință politică și artistică, precum și formule stilistice diverse, semn al unei vîrste mature a prozei românești contemporane.

Joc de oglinzi

dana dimitriu

S-a încheiat, cu volumul al treilea, recent apărut la Editura Cartea Românească, ciclul românesc **Prințul Ghica**, al Danei Dumitriu. Ghica, „personaj-oglinză” cum a fost numit, s-a privit, în acest final, pentru ultima oară el însuși în oglinda mare a marelui salon politic care erau în 1866 Țările Române, Bucureștii. Între întoarcerea beului de Samos în Valahia, puțin înainte de unirea de la 1859, și abdicarea lui Cuza peste șapte ani lungi și plini de întâmplări, de speranțe și dezamăgiri, de reforme amânate și înlăptuite, de intrigi de cabinet și sfîrșiri de cafea, de lovituri de teatru, dar și de stat, în acest deceniu de secol 19, aparent relaxat după o cavalcadă dificilă (1848, 1859) se consumă miezul tumultuoasei, aventuroasei (mai mult la modul cultural-politic englezesc decît la modul senzual-franțuzesc al cuvîntului) vieții a prințului Ion Ghica. Un joc de oglinzi, strălucitor, luminînd uneori unghiuri nebănuite, dar și capabil să incendieze la nevoie, un joc de oglinzi este acest timp-verigă asupra căruia se oprește cartea Danei Dumitriu.

Un joc de oglinzi este și formula narativă pentru care optează prozatoarea. „Lumea e o scenă luminată și el stă în culise și privește”. Fraza, referîndu-se la un personaj (prințul Ghica), se potrivește la fel de bine și atitudinii naratorului, într-o suprapunere de posturi

deloc întimplătoare. **Prințul Ghica** e un roman cu mai multe voci — ca și altele ale Danei Dumitriu — care își adaugă însă, alături de vocile firești ale ficțiunii, încă două: cea curat obiectivă (a documentului) și cea curat subiectivă (a autorului), făcînd să se întîlnească cel puțin două din vîrstele romanului: cea realistă, clasică și cea mai puțin clasică, modernă, necanonică, autoreferențială.

Despre raportul document/ficțiune s-a vorbit deja cu competență (Mircea Iorgulescu). Fidela reconstituire istorică, uzînd de personaje în cea mai mare parte legitimate documentar, străină de ambiția hașurării spațiilor albe, lasă loc, deliberat, invenției pe teritoriul practic incontestabil al substanței psihologice. În **Prințul Ghica** nu se inventează acolo unde documentul spune prea puțin sau nimic, ci totdeauna în spatele, dedesubtul a ceea ce spune documentul. Aici se înnoadă cel mai evident legătura dintre acest triptic românesc dedicat prințului scriitor Ion Ghica și cărțile anterioare: din **Masa zarafului** (1972), **Duminica mironositelor** (1977), **Întoarcerea lui Pascal** (1979). Dana Dumitriu a luat cu ea rafinatul exercițiu analitic, predilecția pentru procesul interior al eșecului, pentru zonele de clivaj afectiv și, de ce nu, plăcerea portretului complet — și savuros — al personajului secundar. Chiar dacă în **Prințul Ghica** nu personajul este cheia de boltă (titlul însuși e o capcană și o vicleană deturmare a receptării în sensul unei discretențe polemice cu ambițiile romanului istoric în genere), el mijlocește însă necondiționat accesul lectorului la intențiile subtextuale ale cărții. Sasa Ghica, Ion Ghica, Kogălniceanu, Costache Negri, Cuza, doamna Elena, Maria Obrenovici, C. A. Rosetti, Dimitrie, Pantazi Ghica, Alecsandri, Arăpila, amintirea lui Bălcescu, toți consiliul și agenții puterilor străine interesate oficial și neoficial de soarta Principatelor Române, dacă nu chiar și copiii Ghica, cu universul lor exemplar pentru modul de formare a tinerilor în societatea vremii, tagma pitorească a servitorilor (Louis, coborît direct din Cehov, Ghiță vizitiul, Safta, miss Haycock, institutorul Petrescu, ba chiar și acel bețiv revoltat ori acel cerșetor întelept, rostînd adevăruri omenești și... politice pe un pod oarecare) — ei toți nu sînt altceva decît fețe ale unicului personaj care obsedează cu adevărat cartea: **spiritul românesc**.

Pornind de la premisa (hegeliană și de îndelungată carieră) că istoria se repetă, reluîndu-și mereu în alte haine schemele eterne, **Prințul Ghica** nu face din „culoarea locală” un scop în sine, nici măcar un barem. O privire dinspre Europa așază aici în Europa acest fragment de istorie dunăreană, scopul re-

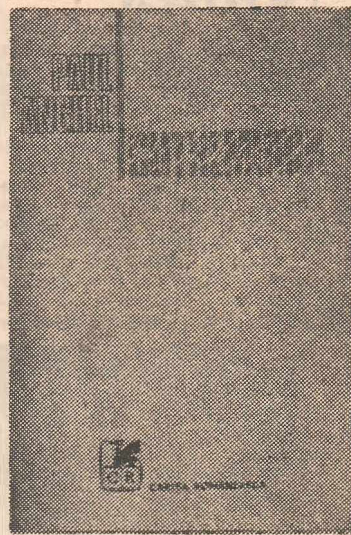
constituirii fiind nu regresiv (în arhaizare), ci progresiv (în racordare la civilizația universală). Așadar, nu litera, ci spiritul vremii. Da, Bucureștii la 1864, „cu străzile lui încilcite ca niște viscere”, cu oamenii „nădușiți de prea multă imaginație și obosiți de birfă (...), topînd la nunți pînă îi apucă plînsul și jelindu-și morții pînă îi apucă risul”, erau încă la porțile orientului. Dar o uriașă sete de a-și depăși condiția agita poporul. **Vocația politicului**, tragică și salvatoare deopotrivă, este astfel intuiția ordonatoare a acestei cărți.

Se discută politică în Camera, în saloane, în cabinetul domnitorului, la cafea, în camera copiilor, sub briciul bărbierului. Un neconținut monolog (pe care nu-l putem atribui altcuiva decît aceluși unic personaj de care vorbeam — spiritul românesc) dublează reflexiv fiecare dialog. Deși scenele de grup primează asupra celor de intimitate (aceasta și din scrupul documentar: se păstrează astfel, pentru multe din figurile politice ale vremii, acoperirea în documente, imposibilă la nivelul unor dezvoltări hazardate), o notă de acută intimitate colorează întreg ciclul românesc, o intimitate care depășește ficțiunea, deschizînd un canal de comunicare directă între narator și opera sa. Sînt posibile, astfel, acele „odihne” ale textului — intervenții directe ale autorului, care ne readuc la distanța optimă față de text, ca o lentilă ce corectează miopia. În aceste condiții, este loc și pentru **parti-pris-uri**: Sasa, personaj față de care autoarea își mărturisește slăbiciunea, beneficiază de privilegiile biografiei ca-si-fictive („Sasa Ghica, acest *raisonneur* modest, discret pe care aproape l-am inventat”), e firul care ne conduce prin labirintul unei lumi complicate. Calde, pătrunzătoare, delicat ironice, paginile dedicate ei deschid larg, dar neostentativ, ușile către decorul domestic specific timpului respectiv. Ambianța cvasieuropeană a saloanelor marilor familii bucurestene, ridicată, după 1840, din modul de viață călduț levantin de pînă atunci, justifică și dă credibilitate pasiunii atotdevotoare pentru politică, aderenței fără rezerve și la toate nivelurile sociale active față de ideea misiunii istorice.

Prințul Ghica nu e o biografie, nu e o ficțiune pe temă istorică, nu e o frescă social-politică. În locul unei substituiri de atribuții, de care romanul nostru istoric s-a făcut vinovat nu o dată, Dana Dumitriu așază o inteligentă meditație asupra istoriei — privește printr-un moment crucial al său —, din perspectiva și cu mijloacele literaturii. Hrănit de achiziția științifică (remarcabilă, nu mai e cazul să insistăm), **Prințul Ghica** va continua să vorbească direct artei literare.

TANIA RADU ■

Recuperarea adevărului

Cînd, în 1977, la aniversarea centenarului Independenței României, apărea volumul **Seri-soare de la Rahova**, cartea a V-a dintr-un proiectat ciclu în zece volume, intitulat frumos ca o himeră, **Zăpezile de acum un veac**, puțin erau, probabil, cei care credeau că impozantul edificiu românesc se va apropia atît de rapid de finalizare. Mai cu seamă că dimensiunile „bibliotecii proiectelor eșuate” în literatura română nu sînt deloc neglijabile. Paul Anghel contrazice însă această — s-ar spune — fatalitate, și iată că ne oferă acum romanul **Cutremurul**, cartea a VIII-a din decalogia sa, urmînd ca, dacă autorul rămîne consecvent ritmului de pînă acum, peste doi ani să avem întreaga masivă construcție. Pe parcursul apariției volumelor, comentariul critic a oscilat între extreme, atitudinile echilibrate fiind destul de rare. Unii comentatori, entuziasmați în exces, l-au comparat pe Paul Anghel cu Tolstoi, balanța inclînînd către prozatorul român. Alții, mai degrabă din nevoia de replică, decît din rațiuni literare, i-au contestat autorului valoarea.

Între timp, spiritele s-au mai domolit parcă și, cu toată prudența pe care o recomandă o întreprindere încă în devenire, se poate afirma, cu deplină temei, că Paul Anghel a dobîndit o poziție preminentă în proza contemporană românească și, deopotrivă, un loc semnificativ în istoria literaturii române de mine.

Cutremurul reface imaginea României în momentele imediate următoare victoriei din războiul de la 1877. Trupele românești se întorc în țară, predînd pozițiile, cucerite cu jertfă de sînge, armatei rusești aliate. România nu participă la Congresul de pace de la Berlin, granițele vor fi ajustate, dar independența țării este de acum un drept cucerit și recunoscut. Lumea românească simte că pră-

bușirea Imperiului otoman (unul dintre scismele — cum s-a observat — care explică titlul cărții) nu poate rămîne fără consecințe pentru România, așa cum nici redresarea imperiului vecin nu anunță lucruri dintre cele mai convenabile. Principele României (unul dintre personajele centrale ale cărții), atît de aproape de abdicare, în 1870, în timpul războiului franco-prusian, simte pulsul evenimentelor externe — nu înțelege însă aproape deloc lumea pe care o conduce — și încearcă să sondeze atitudinea țarului. Telegrammele transmise de Iancu Ghica, de la Petersburg, și discuțiile pe care le poartă acesta în saloanele marii boierimii ruse, convenționalitatea glacială a marilor duci la București, tăcerea semnificativă a țarului nu sînt fapte de natură să liniștească agitația interioară a principelui. Primul ministru al guvernului este preocupat de situația comerțului, în parlament continuă disputele inversunante între „roșii” și „albi”, vizînd aspecte superficiale și traducînd neputința de a lua decizii importante în timp ce o parte din armata victorioasă, cu aspect jalnic stîrnînd revolta lui Eminescu, trece prin București, iar un mare mutilat de război, cu pieptul încărcat de decorații, pornește să cerșească mila publică, depănînd fapte de bravură, idealizate baladistic.

În **Cutremurul**, personajele de ficțiune, destul de puține, de altfel, sînt, în general, șterse sau construite pe o singură dimensiune, excesiv subliniate de autor. O excepție o reprezintă maiorul de marină Nae Maican, muribundul care trăiește mai mult în vis, dar care, cu un gest final, reface simbolic legătura cu o existență pe care a trăit-o din plin. Dacă locotenentul Arghir, Theo Răscanu, Esthera, avocatul Răscanu, Robăcescu, Ruffino și alții nu reușesc să se impună aici — trebuie observat, însă, că existența lor romanescă nu este cuprinsă doar în acest volum — în schimb scenele de ansamblu, mai cu seamă cele care surprînd întoarcerea trupelor românești, dovedesc un ochi atent atît la marile mișcări, cît și la detaliul semnificativ.

Exceptional este și romanul politic, în care evoluează o mulțime de personaje atestate istoric. Deși spațiul invenției epice și construcției caracterologice este limitat de informația documentară, Paul Anghel reușește, păstrîndu-se în datele istorice, să investească personalitățile politice ale timpului cu autenticitate și verosimilitate romanescă. Nu ne sînt prezentate tablouri vivante, incrementate în nefiresc, ci scene cu oameni vii, animați de orgolii și pasiuni, rezonînd uman la presiunea evenimentelor. Autorul-narator, care intervine adesea, pentru a face rezumate ale situației politice interne și internaționale, buletine de știri pe scurt, cu funcție contrapunctică în compoziția romanului, nuanțează uneori și opiniile și atitudinile personajelor sale cu rol istoric. El procedează asemenea unui studiu introductiv la o ediție critică dificilă, întrucît își propune recuperarea adevărului unei epoci tensionate. Și, trebuie spus, că în **Cutremurul**, Paul Anghel reușește admirabil această operație delicată, pentru care e nevoie de talent, precizia și finețea marilor chirurgi.

VALENTIN F. MIHAESCU ■

CAP LIMPEDE

Noi apariții la editura „Univers”. Cel de-al cincilea volum din seria de **Opere complete** ale lui Shakespeare cuprinde următoarele piese: **Iulius Cezar** (traducere de Tudor Vianu), **Cum vă place** (traducere de Virgil Teodorescu), **A douăsprezecea noapte** (traducere de Mihnea Gheorghiu) și **Hamlet** (traducere de Leon D. Levițchi și Dan Dușescu). Ediția este îngrijită de Leon D. Levițchi care semnează și comentariile. Notele

aparțin lui Virgiliu Ștefănescu-Drăgănești. ● Continuă și seria de **Opere** ale lui Goethe proiectată să apară în 13 volume. Nu demult a apărut cel de-al doilea tom din această ediție care cuprinde o parte din creația sa dramatică. Este vorba de piesele **Dragoste cu toane**, **Toată lumea de vină**, **Götz von Berlichingen**, **Pater Brey**, **Zeii eroi și Wieland**, **Clavigo**, **Stella**, **Frate și soră**, **Proserpina**. Traducătorii lor — Șt. O. Iosif, Grete

Tartler, Laura M. Dragomirescu, Al. Philippide, Mihai Isbășescu, Sevilla Răducanu, Jean Livescu. Studiul introductiv, notele și comentariile sînt semnate de Sevilla Răducanu. ● Dacă ni s-ar da sarcina să găsim o singură carte care să reprezinte Australia, aceasta ar fi un volum de Lawson. A-l citi pe acest autor în străinătate echivalează pentru un australian cu a respira aerul patriei. ● Cuvintele aparțin lui H.M. Green și ele ne reco-

mandă volumul **Po-vestiri din Australia** de Henry Lawson apărut în colecția de mare prestigiu „Clasicii literaturii universale” a editurii „Univers”. Tălmăcirea lui o datorăm lui Anghel Ghițulescu. ● Din vasta operă a lui Emile Zola, Nicolae Teică traduce **Visul** care aparține ciclului românesc **Les Rougon-Macquart**. Prefața este semnată de Irina Mavrodin: „Visul ne apare, sinestezic vorbind, ca o pată de lumină aurorală, ca un

parfum distilat din bizare și somptuoase flori, ca un fruct cu savoare exotica, nemaiîntîlnită, ca o linie melodică limpede și netă, izvorită dintr-un străvechi instrument muzical, ca atîngerea neliniștitoare și delicată a unor prețioase mătăsuri încercate de fantastice broderii”. ● O întîlnire (pentru alții o reîntîlnire) cu unul din cele mai îndrăgite romane ale lui Mark Twain: **Un yankeu la curtea regelui Arthur**. Traducerea — Petru Co-

marnescu și Eugen B. Marian. Pe ultima copertă a volumului citim: „In ceea ce privește invenția comică, numai cu greu s-ar putea depăși episoadele în care tinărul din Connecticutul congeneric neliniștitoare și aparatate moderne — bicicleta, telegraf, revolver Colt — luptă cu o țară feudală ignoranță... Minutele de Twain, jargonul comic și dialectul au devenit o armă literară desăvîrșită, fraza curgînd fără emfază, plină de culoare și în aparență

simplă, asemănătoare cu limba vorbită și totuși diferită de aceasta”. ● În sfîrșit, în aceeași colecție a clasicii literaturii universale a mai apărut și un volum de Laurence Sterne care cuprinde **O călătorie sentimentală și Jurnalul pentru Eliza**. Traducere, prefață și note de Mihai Miroiu care afirmă cu îndreptățire: „Viziunea lui Sterne asupra lumii este comică. Comedia sa este în esență comedia absurdului, a contrastului dintre a-

sursă de inspirație pentru scriitorul român

În spațiul memoriei

Tema drumului revine periodic în literatură. Este o constatare ocazională și de lectură noului roman semnat de Ion Lăncrănjan. În *Toamnă fierbinte* (Ed. Militară, 1986) cunoscutul prozator menține tonul conversativ și voit prozaic la nivelul conduitei stilistice dar ambigionează mult când conferă un înțeles aparte, deopotrivă inițiativ și justițiar, mersului în și peste munți, către o ținută mai interesantă decât orice referință istorico-literară. Drumul, încărcat de grave întrebări morale, trebuie să dea un răspuns. Îl străbat, împreună, a pădurar de profesie, însărcinat să pregătească o vinătoare specială, și un tovarăș ivit nu chiar întâmplător, a cărui identitate se încercase demult cu drojdiile existentei. Acum cei doi, Ion pădurarul și Gyuri, un aproximativ consătean, se aruncă într-o confruntare, se deschid trecutului, ajung să-l gîndească în mod fundamental diferit după ce l-au și trăit atât de dureros contrastant. În anul 1940 Ion trece prin experiența cruntă a cedării Ardealului de Nord. Gyuri intră în acest spațiu ca un cuceritor și se face vinovat de crime de care mai încolo se ascunde ca să nu i se ceară socoteală. Avem, astfel, înfățișată la scară mică — dar nu ocolind imaginea mai împlinită a umanității transilvane — două mentalități, cea românească, îndurerată, solidară în omenie și rezonanță justițiară, cea horthystă — necruțătoare, pierzind față de români, evrei, slovaci și cumpana rejinerii și pe cea a autocontrolului. Rezultă că în apocalipsul ce a urmat s-au comis

inadmisibile profanări, sumbre acte de sălbăticie calificată, abdicări elementare de la reguli de bună conviețuire.

Ieșind în munte, hălăduind prin păduri, cei doi vor răscoli propriul lor trecut în care istoria se redesteaptă pînă la incandescență. Într-un evantai ingenios (eram pe punctul să scriu planetar) Ion și Gyuri nu uită că iubesc aceeași femeie, pe Erjika, nevasta celui de-al doilea, nu uită să-și dea cu părerea, să se judece, să se lovească la un moment dat, să se dezaprobe, dar, la limita rezistenței, să respecte, fiecare, viața celuilalt.

O furtună neașteptată îi trăsnește pe amândoi. Ion face eforturi desperade să-l salveze pe Gyuri, reușește, dar moare — de trudă disperată, de opintiri, de fulgerarea ce îl surprise. Cînd Gyuri se deșteaptă și îl află pe Ion mort, în marginea poienii, pierde calea gândului limpede, se rătăcește în noaptea fără de sfîrșit a marilor neliniști...

O carte a protestului substanțial împotriva neomeniei, iată ce mi se pare a găsi în recentul roman al lui Ion Lăncrănjan. Dar și o lecție (nu didactic moralizatoare, firește, ci într-un plan de idealitate) adresată de scriitor publicului cititor pentru care, trecînd peste amănunte, istoria n-ar mai trebui să fie locul ce convoacă tenebrele. Prin intermediul poveștii din *Toamnă fierbinte* dialogul eroilor cu evenimente dintr-o amplă, colectivă biografie complicată, adaugă ideii — anexe destulului individual. Prilejul ar fi putut să fie, artistic vorbind, mai fericit, mai expresiv valorificat cel puțin în direcția motivării unor nuanțe de comportament. Dar să spunem încă o dată că finalul iese din clișee. Autorul urcă de la o concluzie cu teză spre inspirația larg-dramatică, fixînd din unghi psihologic revelator resorturile celor doi eroi. Preocuparea lui de căpetenie a fost să-i privească în condiția lor omenească regăsită exact cînd deslușim statornic și cuprinzător ceea ce nu trebuie niciodată eludat. Anume suferința din care ies sau în care se afundă, de care se scutură ca să-i încatuseze definitiv. E punctul în care nu mai intervin ritmurile exterioare, expresia de amor și aparent primitivism, perceptibilă fragmentar, cedează pasul impresiei nete de mitologie extinsă într-o arcadă peste întregul narațiunii. Ion Lăncrănjan, căruia nu noi îi vom reproșa vocabularul, pe ici pe colo gloduros, a dorit și obținut o neașteptată dezlegare dobîndită sub un nimb de umanizare violentă, energetică, luptătoare. La propriu ca și la figurat o datorează substanței de foc cu care a încărcat „plimbarea” pe munte a lui Ion și a lui Gyuri.

Sentimentul că i se asociază în relieful de cremene un soroc de conștiință face pregnantă experiența lecturii, precipită și eliberează de sub orice convenții un deznodămînt copleșitor. Metafora cerbului liber să hălăduiască pe înălțimi devine concomitent și un semn de lirism aprins. O salutăm la un scriitor mai puțin împăcat cu sine sau ale cărui aspirații, sub durata memoriei, socot respirația lumească incompatibilă cu puritatea și fantezismul bucolic.

HENRI ZALIS ■

Dragostea și revoluția

Lucru mai puțin obișnuit pentru proza de mare întindere, cel de-al doilea volum al romanului lui Dinu Săraru, *Dragostea și revoluția*, nu e o continuare în timp a primului, ci o aprofundare a acestuia. Blocînd mașinaria invenției epice, naratorul se întoarce asupra faptelor și personajelor primului volum pentru a le dezvolta și nuanța și, acolo unde era cazul, a le supune unei subtile operații de chirurgie estetică. Eliberat de teroarea ceasornicului epic, sub puterea căreia, deseori, romancierii simt nevoia să inventeze la nesfîrșit noi personaje și întâmplări, chiar și atunci cînd nu e neapărat nevoie, autorul găsește răzgul de a sesiza, acolo unde din punct de vedere psihologic, era mai înainte linie dreaptă, linie întortocheată. E greu de presupus cauzele acestei neașteptate mișcări a scriitorului. E posibil să fi avut ecou unele reproșuri privind timiditatea pătrunderii în adîncime în raport cu îndrăzneala desfășurării pe orizontală, slăbiciunile capacității de analiză în raport cu capacitatea de invenție. Sigur este însă că, indiferent de motive, rezultatul acestui proces de aprofundare a materiei practice expuse în primul volum e cea mai bună carte tipărită pînă acum de către Dinu Săraru.

Aparținînd literaturii de idei, romanul politic și, cu atât mai mult, romanul politic românesc din ultimii ani, s-a confruntat cu dificila problemă a exprimării prin literatură a tezelor și conceptelor politice ale autorului indiferent că acestea sînt originale sau simple transpuneri ale tezelor și conceptelor unei forțe politice aflate pe scena socială. Oricît de interesante sub raport teoretic ar fi

aceste teze și concepte, ele trebuie să-și gasească intruchiparea în fapte de viață, singurele cu care lucrează literatura. Dacă natura are oroare de vid, literatura are oroare de abstracțiuni, și un roman politic în care ideologia se exprimă în lungi discursuri ale personajelor, în nesfîrșite dezbateri de idei, în cicalitoare intervenții ale naratorului în text, poate fi orice, eseu, studiu filosofic, editorial, numai roman nu. Și, s-ar putea adăuga, numai roman politic nu. Pentru că, dacă una din condițiile definitorii ale romanului politic o reprezintă influențarea cititorului, atunci aceasta nu se poate face decît cînd textul e literatură. Cea mai bună propagandă se face prin artă. E singura care intră în singe — spunea Camil Petrescu undeva.

Rezolvarea acestei probleme a romanului politic este, credem, cel mai important rezultat al răzgulului pe care și l-a îngăduit Dinu Săraru în ferma sa înaintare către împlinirea unui ciclu românesc sub titlul *Dragostea și revoluția*. Cei care plătesc cu viața se dovedește o seducătoare intruchipare literară a unor idei politice ale autorului. Să luăm, astfel, una dintre tezele principale ale romanului, sugerată de titlul *Cei care plătesc cu viața* imprumutat de la o cunoscută navelă a lui Camil Petrescu. În ciuda înfățișării sale publicistice, formularea, *cei care plătesc cu viața* închide o interesantă teză politică a autorului, mai degrabă, o interesantă teză de meditație asupra politicului. Anagajarea în politic, indiferent de nivelele acesteia — de la personalitatea istorică pînă la simplul militant al unei forțe politice — s-a plătit întotdeauna cu viața. Firește, aspectul cel mai izbitor al acestei plătiri cu viața îl reprezintă sacrificiul suprem: mersul la ghilotină al lui Danton și Robespierre, moartea sub tortură a insurgenților din America Latină, aducerea în fața plutonului de execuție, ca în marile procese politice ale secolului nostru. Din clipa angajării în bătălia politică, indiferent că aceasta are proporțiile unei revoluții sau ale unei simple confruntări electorale, orice individ știe că a făcut primul pas pe un drum la capătul căruia poate sta sacrificiul suprem. Fără a neglija acest aspect evident al angajării în politic (vezi sinuciderea fostului director al Truștii de construcții), romanul lui Dinu Săraru insistă pe un alt aspect al plătirii cu viața în cazul omului politic, un aspect mult mai subtil și, prin aceasta mult mai greu de sesizat: cel al sacrificării omului în favoarea omului politic, al jertfirii Vieții pe altarul Ideii. Așa cum însuși titlul volumului o spune, *cei care plătesc cu viața* sînt oamenii politici ai socialismului, activiștii, a căror condiție de responsabilitate implică, într-o măsură mai mică sau mai mare, sacrificarea conștiinței a vieții personale. Nu în sensul simplist de neglijare a acesteia din cauza timpului consacrat activității publice, ci în unul mai profund, de drastică supunere a omeneșului existent în fiecare din exigențele, uneori neome-

nești, decurgînd din condiția de om politic. Într-un roman ce poate fi oricînd considerat și ca roman politic, *Frații Jderi*, de Mihail Sadoveanu, Ștefan Vodă mărturiseste la un moment dat: „Noi domnii și stăpînitorii de noroade trebuie să urmăm pilda soarelui, dînd în fiecare zi căldură și lumină fără a primi”. Deși formulată pentru oamnei politici cu maxime responsabilități în istorie, această lege e valabilă pentru orice militant politic, indiferent de treptele puterii pe care se află. Prin însăși condiția sa, omul politic, trebuie să-și sacrifice, uneori pînă la simplificare, bogata viață sentimentală, puternicele trăiri, impulsurile de moment, ascultînd glasul rațiunii. Nu e vorba de o dezumanizare creată de putere, ci de împingerea în planul al doilea a trăirii autentice, dar iresponsabile, pentru a lăsa în prim plan acțiunea conformă lucidității politice, mai săracă sentimental, mai artificială, poate, dar corespundență interesului general și nu chiar personal.

S-ar putea crede, la o privire superficială, că titlul întregului ciclu *Dragostea și revoluția*, a fost inspirat de o celebră afirmație a lui Che Guevara: „Riscînd să par ridicol, permitemi-mi să vă spun că adevăratul revoluționar e ghidat de mari sentimente de iubire”. În realitate, titlul trimite la formula originală prin care scriitorul a dat expresie literară tezei plătirii cu viața de către omul politic. Printr-un gest imposibil în afara climatului deschis în literatura noastră de Congresul al IX-lea al Partidului, el abordează cu îndrăzneală viața personală, intimitatea activității de diferite trepte ale ierarhiei sociale pentru a descoperi procentul de viață plătită, mutațiile survenite în viața sufletească din perspectiva exigențelor dictate de condiția de om politic și, mai ales, dramatica bătălie dintre sentimente și normele dictate de situația de conducător. Abil, scriitorul alege, pentru demonstrația sa, din multitudinea sentimentelor, pe cele mai puternice în stare să creeze prin confruntare cu regulile impuse de luciditate, adevărate drame: ura față de nevestă, în cazul lui Cernat, pritenia în cazul lui Dumitru Dumitru, iubirea în cazul lui Anghel Tocsobie. Din punct de vedere omeneș, de exemplu, Tudor Cernat are dreptul să divorțeze de nevestă-sa, pentru că din punct de vedere omeneș are dreptul să-și trăiască viața. Din punctul de vedere al exigențelor dictate de situația sa de conducător al unui colectiv, el trebuia să-și reprime această pornire ținînd de sfera vieții sentimentale chiar dacă aceasta ar fi însemnat din punct de vedere al vieții personale un adevărat coșmar. În acest sens, titlul romanului *Dragostea și revoluția* pune față în față două momente maxime ale celor două planuri în confruntare. *Dragostea*, unul dintre cele mai puternice sentimente, întilnește *Revoluția*, unul dintre cele mai puternice aspecte ale politicului.

Excelent romancier politic, Dinu Săraru e un excelent romancier.

ION CRISTOIU ■

Desigur, nu numai aceste valoroase romane depun mărturie asupra modului în care spiritul românesc e reflectat în istorie. De aceea, nu socotim nicidecum închisă dezbaterea noastră despre momentul actual al prozei contemporane scrise la noi. Vom reveni ori de cîte ori evenimente de aceeași anvergură vor marca noi jaloane în evoluția romanului românesc.

CAP LIMPEDE

parentă și realitate. Pretenția omului de a stăpîni absolutul, nesocotîndu-l abuzul ce desparte năzuințele sale infinite de posibilitățile sale limitate este ceea ce-l face ridicol și absurd. Risul înseamnă acceptarea condiției umane, presupune cunoaștere, așadar posesiune, stăpînire. Ca la mulți sceptici, filozofia lui Sterne este filozofia bunului simț. Odată statornicite limitele omenești, viața merită a fi trăită pentru ceea

ce ne oferă. Aceasta este lecția nesentimentală a sentimentului „Yorkick”. ● Alejo Carpentier despre romanul său *Ritualul primăverii*, recent tradus în românește: „Bărbați și femei cu destine modificate, transformate, revenite la punctul de plecare, depășite, cu sau fără consimțămîntul lor, de Istoria veacului nostru — acestea sînt personajele romanului de față a căror asemănare cu modele perfect reale era in-

vitabilă”. Volumul, apărut în colecția Romanul secolului XX, este tradus de Dan Munteanu care întocmeste și notele explicative ● O altă colecție de mare succes a editurii „Univers”: „Globus”. Ea s-a îmbogățit în ultimul timp cu noi titluri de volum transpuse în românește ● Hrant Matevosian, cel mai important reprezentant al prozei contemporane armene, este prezent în colecția mai sus amintită cu un

volum de nuvele și povestiri talmăcite de Iulian Neacsu. Ludmila Vidrascu și Sergiu Sellan, acesta semnînd și prefața ● Tot cu un volum de povestiri este prezentat și scriitorul Wolfgang Kohlhase din R.D. Germană. Titlul cărții — *Revelion cu Balzac și alte povestiri*. Traducere — în limba română — Mariana Lăzărescu ● După ce în 1971 cititorii români au făcut cunoștință cu creația scriitorului ceh Bohumil Hrabal dato-

rită transunerii în românește a unei culeri de povestiri *Toba spartă*, Jean Grosu ne propune o nouă întilnire cu proza acestui apreciat scriitor. O minune în fiecare zi descrie „viața inconjurătoare cu multiplele ei fatete comice; surprinzînd cu finețea unui excelent umorist ciudățeniile umane”.

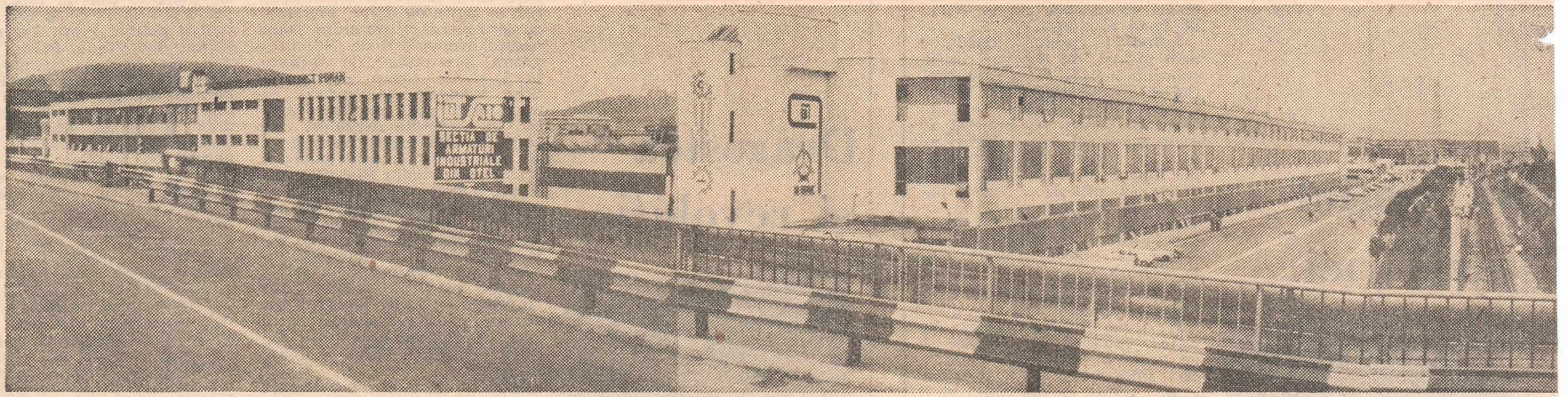
● A mai îmbătrînit cu un spectacol... Tudor Gheorghe, al Craiovei și-al nostru, a ținut în

capitula sa un recital extraordinar în prima zi de vacanță a stagiunii trecute. Lume multă. Lume bună, craiovenii au lăsat pustii străzile și-au venit la teatru să mai schimbe o vorbă, două cu Tudor. Pe oteneste. S-au aprins lumini în suflute, Tudor, mai bătrîn la glas cu un spectacol, mai întelept la spirit cu încă un cînt, mai sprinten la întilnire cu spectatorii, și-a semnat încă odată „certificatul de existență” la Craiova. (Fotografie de Paul Agariu).

**CONGRESUL IX,
CONGRESUL DEVENIRII NOASTRE**

„Cine dorește să vadă cu

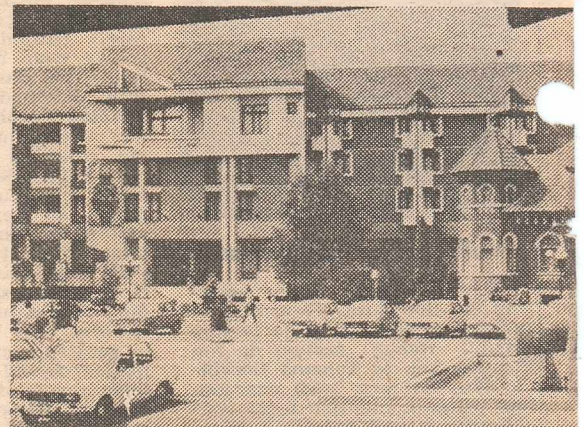

Bistrița – un oraș tânăr, plantat într-o

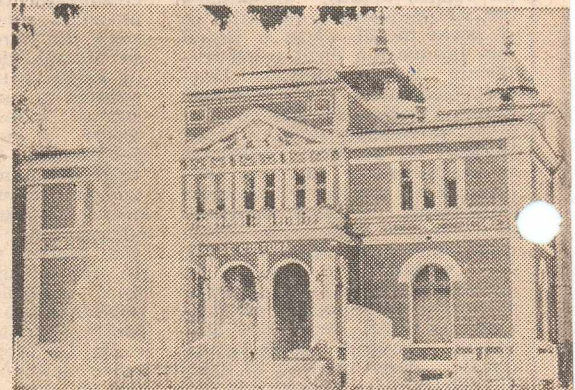
Orașul ca un Făt-Frumos

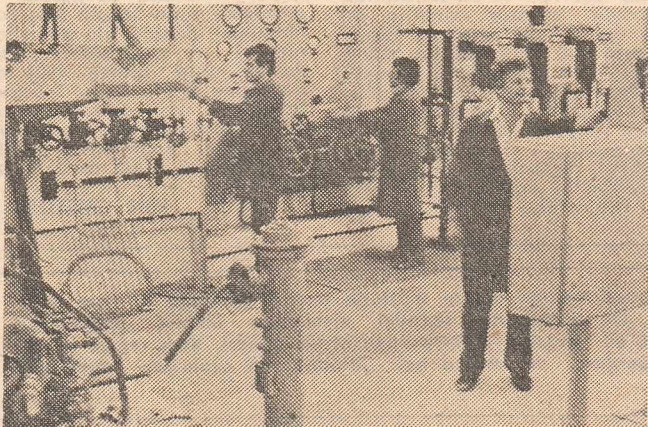
Un loc de promenadă care poate fi în orice mare oraș românesc

Densitate de automobile pe metru pătrat – iată ș apanaj al orașelor mici !

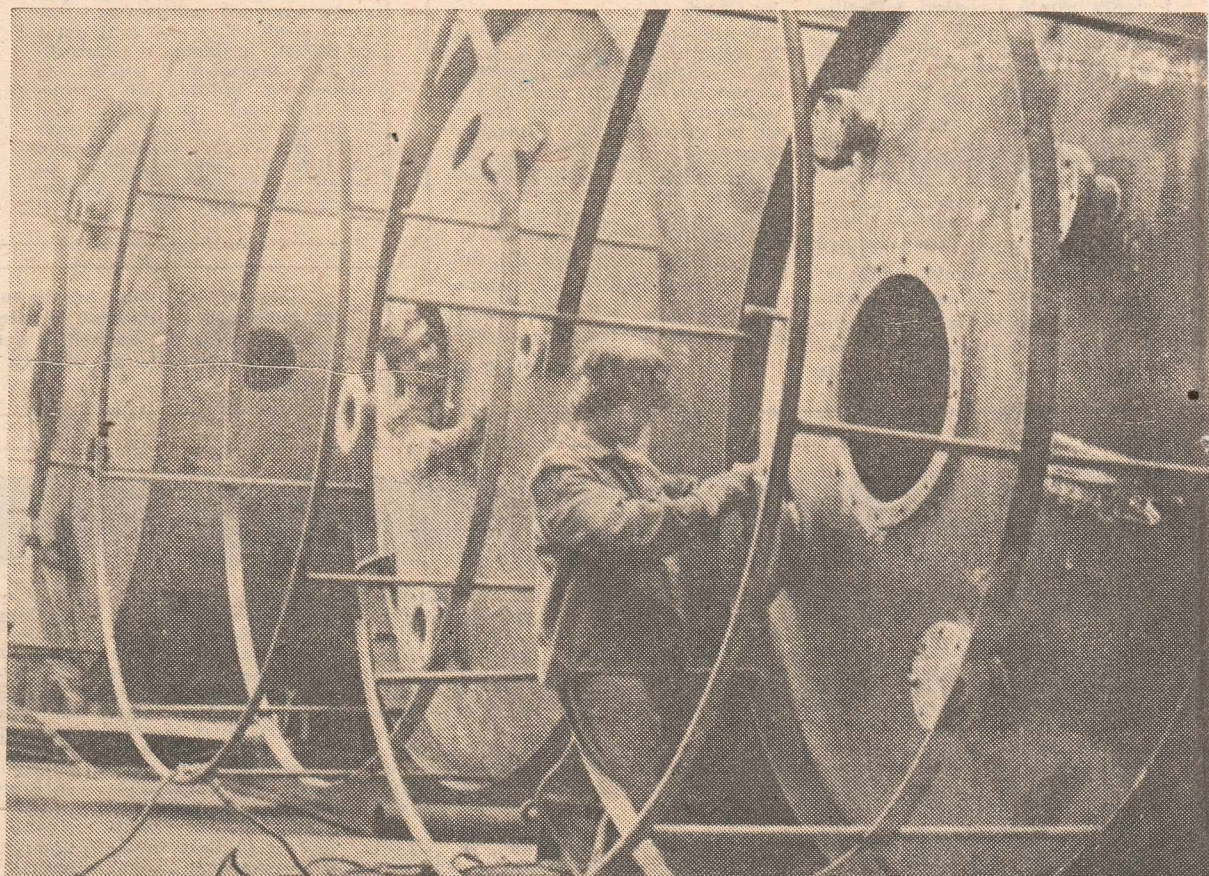
Istoria – pururi prezentă

Tinerii muncitori ai orașului – permanent de veghe

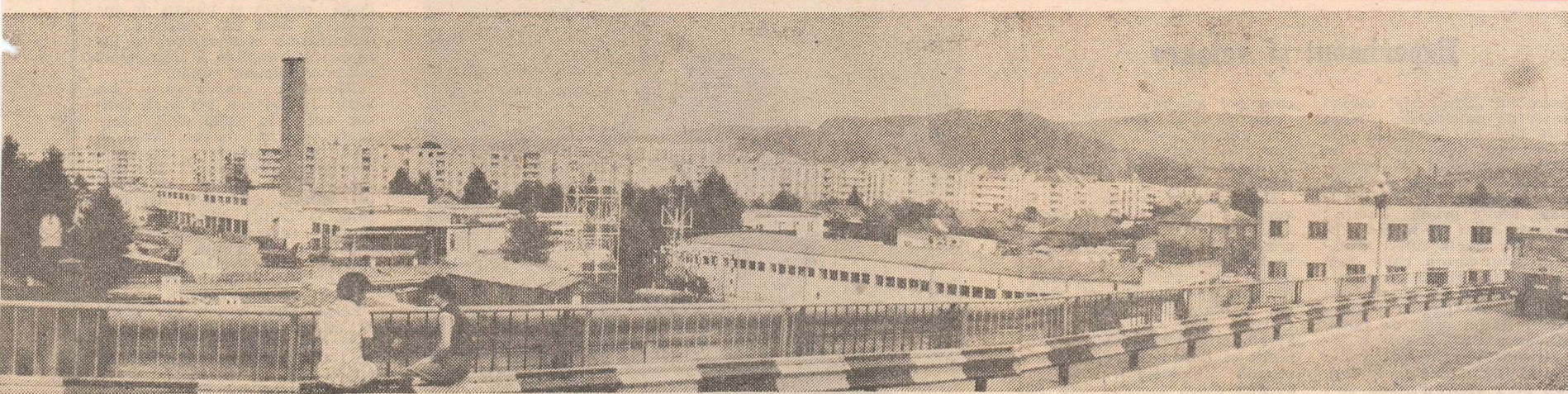

Pentru timpul dv. liber, stimați bistrițeni !

Un tablou – de primă importanță – din platforma industrială a Bistriței : Intreprinderea de utilaj tehnologic

S-a înfăptuit această politică să vină la Bistrița

...românească, sub semnul noului industrial

Bistrița, sub lumina albă a dimineții de iulie, când roua grădinilor și a parcurilor se face abur, imblinzind torentul solar, e o emblemă sau o definiție a liniștii.

Privim orașul dintr-un punct aerian, din fereastra unui vechi turn de breaslă care deschide dimineața în ogivă. Din locul în care sintem, perspectiva ne duce în urmă cu secole. Solzii de țigla roșie ai vechilor case cu portice boltite se țin compact pînă la orizont umbrăcind așezarea ca într-o armură. O sparg, ici-colo, turta unei basilici sau donjonul unui castel cu săgeată și ceas. Străzi drepte, geometrice, tale pe sub această armură tuneluri tainice în care jocul umbrelor și al luminii se organizează nu liber, ci cu metodă, ca pe un mare cadran solar, același din veac pînă azi. Bistrița e un cadran solar cu sferturi de oră și cu secunde marcate prin monumente, iar văzduhul ei este un orologiu. Ți se pare că în acest blind și parfumat cuib transilvan de viață totul se mișcă încet, deși foarte sigur, după mecanica de ceasornicărie a turnurilor care măsoară timpul prin sunete lungi și melodioase de gonguri. Nu poți ieși, îți zici, din metrica și din ritmul străvechi ale burgului, ale străzilor lui, ale orologiilor lui, fiindcă această metrică și acest ritm s-au constituit în timp, ca și arhitectura, ca și omul care calcă asfaltul cotidian cu un pas istoric.

Și totuși...
Și totuși, puține orașe te înzestreaază, la plecarea, cu amintiri de tumultuoasă viață ca această aparent liniștită Bistrița, puține te invită atât de direct să te certi, mental sau la fața locului, cu propria lor imagine, pe care chiar ele ți-au dăruit-o cîndva.

Mai întâi, o eroare de percepție: liniștea Bistriței. E o exagerare de poezi. E o iluzie ce s-a acreditat în timp, dintr-un timp în care această liniște chiar exista, și în care, în cele din urmă, au crezut și localnicii, scotînd-o un atribut suprem și definitiv al orașului. Au crezut pînă nu demult, cînd această liniște — sau această iluzie — s-a spulberat.

Dinamitarea liniștii Bistriței s-a petrecut într-un răstimp pe care mecanica oboșită a bătrînelor orologii nu l-a putut măsura, el, însemnînd, raportat la existența orașului, nu mai mult decît o secundă istorică. „De fapt — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu într-o vizită de lucru făcută aici în octombrie 1974 — se poate spune că Bistrița, și în genere județul Bistrița-Năsăud, de-abia în cincinalul 1975 s-a inserat pe orbita industrializării socialiste.

Și aici se văd de acum roadele politicii partidului nostru de amplasare rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării”.

Ce au însemnat și ce înseamnă aceste roade?

A crește într-o lună cît alții într-un an

În 1965, anul Congresului al IX-lea al partidului, în Bistrița existau doar două întreprinderi industriale de interes republican. Ambele, ridicate în anii socialismului. Restul industriei: citeva fabrici de cherestea și citeva ateliere manufacturiere înșirate pe vechi ulițe de bresle-bazăr. Unica faimă a spiritului creator al locului: o splendidă ceramică decorativă, care înfrumuseța din veac basilici și curți domnești. În octombrie 1974, cînd secretarul general al partidului, în vizita amintită, i-a prevestit orașului un viitor industrial „asemeni lui Făt-Frumos, care creștea într-o lună cît alții într-un an”, locuitorii urbei au fost impresionați, încantați și, în egală măsură, uimiți. Nu sceptici (roadele industrializării socialiste decise de Congresul al IX-lea începuseră deja să apară!), ci doar uimiți. Uimiți de anvergura planurilor constructive care se profilau la orizontul Bistriței (planuri ce, fizic, îi depășeau!), uimiți de termenii extrem de strînși în care planurile urmau să devină faptă.

Ca pretutindeni în România acestei epoci, viitorul hotărît de partid, de ilustrul său conducător, a fost obligat să devină prezent în ani, zile și ore. Bistrița industrială este azi o realitate, o impunătoare realitate a țării, în care accentul noului, încă timid în '74, a devenit privesc, privesc urbană de vaste dimensiuni. O mare platformă industrială, așa-numita „platformă de vest” a orașului, așază pe o suprafață de 170 de hectare, nu mai puțin de 15 întreprinderi de talie națională, reprezentînd ramuri de vîrf, cu tehnici și cu tehnologii de vîrf, unele dintre ele cu valoare de unicat al branșei. Să notăm cîteva:

- Întreprinderea de utilaj tehnologic și întreprinderea mecanică: două redevabile citadele ale industriei constructoare de mașini, al căror palmares anual înseamnă circa 32 000 tone de utilaj tehnologic de extremă modernitate, 20 000 tone de piese turnate, 11 000 tone de armături industriale din oțel, o largă paletă de produse de mecanică fină și de optică.

- Întreprinderea de produse electrotehnice, cu o fabrică de acumulatori, specializată în mărfuri la nivelul standardelor internaționale, cu beneficiari în mai multe țări ale lumii.

- Combinatul de prelucrare a lemnului: producție ridicată și diversitate de sortimente, de la PAL și PAL melaminat la mobilă stil și mobilă tapițată.

- Întreprinderea de materiale de construcții, autoare de prefabricate din beton armat destinate construcțiilor de

locuințe și materializării investițiilor din industrie și agricultură.

- Întreprinderea de sticlărie menaj, celebră pentru cristalul pe care-l fabrică, nu mai puțin pentru „rubiul” (pahare, vase) realizat în sute de sortimente.

- Alte întreprinderi ale industriei ușoare: Filatura de lînă pieptănată, Tesătoria de mătase, întreprinderea de textile nețesute „Netex”. Ultima e cea dintîi întreprindere pusă în funcțiune (în 1972) pe platformă, fiind, în epocă, unica producătoare de textile nețesute din România; la ceasul de față ea prelucurează 65 la sută din materialele secundare refozibile rezultate din întreaga industrie textilă a țării.

Spațiul tipografic de care dispunem ne-a făcut mina strînsă, obligîndu-ne la această descriere telegrafică, cu riscul adumbrării sau eludării unor trăsături importante din tabloul platformei. Nu putem însă încheia acest capitol fără să subliniem, cu apăsarea pe care o merită, trăsătura suverană a acestei platforme, și anume maxima ei funcționalitate, care face evident principiul eficienței înalte. Nue o trăsătură care singularizează platforma Bistriței — toate cele peste 250 de platforme și zone industriale construite în România Epocii Ceaușescu o învederează pregnant! — dar aici, într-un teritoriu fără tradiții tehnice, smuls din patriarhal doar de niște ani, ea ni s-a părută a avea o culoare aparte. Gîndită și pusă în operă, de la început, sub dictarea cerințelor epocii, ale revoluției tehnico-științifice, platforma industrială de vest a Bistriței e, cu adevărat, o platformă industrială, cu tot ce implică termenul ca stringență a dezvoltării, ca organizare, ordine, dinamism și modernitate. Ea grupează întreprinderi de înaltă clasă, tot una și una (căci, apărînd pe loc gol, n-a fost silită să-și ia pe cap unități oboșite și învechite), întreprinderi de profile tangente sau înrudite, care pot folosi în comun o serie de „utilități” (căi ferate, drumuri, apă, canalizare, energie etc.), care se pot intrajutor (turnătoria și forja I.U.T.-ului, de exemplu, execută repere pentru întreaga platformă) și care, în plus, își pot valorifica reciproc, pe o spirală mereu suitoare, acele „prisosuri tehnologice” ce conțin promisiuni de potențial productiv. Aceeași platformă a fost în așa fel concepută încît să poată îngloba centre științifice și instituții școlare (între altele, 3 licee de specialitate și secția serală de subingineri a Institutului politehnic din Cluj-Napoca), integrîndu-se și prin această modalitate cercetarea cu învățămîntul și cu producția. Iar faptul că platforma e amplasată în afara orașului, ca să-l crute de poluare, de zgomot și de trafic industrial, nu înseamnă nici el un avantaj de ultima mină, dimpotrivă.

A te lua la trîntă cu uriași

Toate acestea reprezintă însă, în primul rînd, opera statului, rezultată dintr-un urias efort material, economic, tehnic, financiar, deci o operă „din afară”, cu putere modelatoare răsfrîntă egal asupra tuturor așezărilor românești. (Desigur, cu un plus de insistență asupra unor locuri care, ca Bistrița, fuseseră ocolite de civilizația noului, masiv declanșată abia după Congresul al IX-lea al P.C.R.). Dar ei, cei ai locului, beneficiarii acestei civilizații, ei ce fac pentru a-i spori temeiurile și strălucirile?

Au făcut și fac, ni se spune, multe. Nu le-a fost simplu, firește, să se ridice la exigențele acestei civilizații, dar îndemnul adresat de secretarul general al partidului, oînd le-a schițat viitorul de Făt-Frumos al orașului, le-a răsunit și le răsună și astăzi în inimi cu forța unicei certitudini pe care își pot întemeia devenirea:

„...Numai că, așa cum se spune în poveste, încă de mic Făt-Frumos se lua la trîntă cu uriașii — și ieșea victorios. Și cei din Bistrița, dacă vor să crească într-un asemenea ritm, trebuie să se ia serios la trîntă cu greutățile, să fie hotărîți să le învingă și să obțină victoria!”.

Da, nu le-a fost ușor bistrițenilor să se ridice la cota de exigență a noii civilizații industriale, biruind obstacole care, cel puțin în anii de început, păreau (și deseori chiar erau!) disproporționate de mari față de puterile lor. Le-au venit însă în ajutor specialiști de prin alte părți, aducînd experiența centrelor cu o mai veche tradiție a dezvoltării, autoritatea unei pregătiri profesionale îndelung validată de practică și, peste toate, generozitatea cu care, renunțînd la un cadru consolidat al profesiei și al vieții lor, au acceptat s-o ia de la capăt cu fervoarea pionieratului. Ing. Leon Cudrec, actualul director al I.U.T.-ului, a venit de la „Unio” — Satu Mare, tehnicianul Francisc Schwallier, directorul de la „Sticla”, a venit din vechea capitală a sticlărilor care este Tomesti Banatului, alți specialiști au descins aici venind de la Cluj-Napoca, Tg. Mureș, Sibiu sau București, Lingă ei — și mai mulți decît ei — sînt acum cei ai locului, mobilizați la activitate creatoare de noul cadru industrial al orașului, specializați într-un timp record și promovați în însemnate răspunderi prin însuși procesul accelerat al dezvoltării acestui cadru. În 1968, la întemeierea județului, Gheorghe Rusu era încă elev al Liceului „George Coșbuc” din Năsăud. Un elev eminent, care cucerea în acel an Medalia de aur a concursului internațional de fizică de la Hamburg (cu două invenții legate de instalațiile de încălzire

centrală, brevetele într-un ceas în care în Năsăud astfel de instalații erau abia o făgăduință de viitor!). Astăzi, tînărul fizician Gheorghe Rusu este directorul Filialei din Bistrița a Institutului de cercetări și proiectări electrotehnice, dirijînd, alături de alți specialiști ai orașului, o mișcare a noului în plină expansiune.

Semnele acestei mișcări se văd bogat pretutindeni. Ampla acțiune de organizare științifică și de modernizare a producției, care cuprinde în prezent toate întreprinderile din România, își propune la Bistrița teluri cu totul ambițioase, vizînd, între altele, pentru anul de culme al cincinalului, creșterea cu 82 la sută a productivității muncii și înnoirea cu cel puțin 50 la sută a produselor industriale comparativ cu 1985. Deci Bistrița, putem spune fără să șovăim la cuvînt, trimite astăzi peste văile nordului transilvan inteligență, inteligență de înaltă calificare, un produs prețios, un produs neprețuit, un produs cu tînsire arteziană aici, chiar într-o vreme cînd în oraș nu erau nici uzine, nici institute științifice sau de învățămînt universitar.

Epoca Ceaușescu a investit aceste însușiri native ale localnicului cu un avînt într-adevăr artezian, care-i redă străvechii și faimoasei cetăți a Bistriței — atestată încă din 1241 — respirație istorică, împujîndu-i o largă deschidere spre viitor.

Industria — timp — peisaj

De fapt cetatea, în înțelesul de oraș, nu numai de fortăreață sau burg, se construiește abia acum. Cuprinderea actuală a Bistriței e și ea în raport expresiv față de construcția veche, limitată în timpuri voievodale la perimetrul cetății de piatră. Dincolo de zidurile vegheate de 18 turnuri și bastioane se întindea pe atunci un mare sat (un mare sat mai mic decît un centru de plasă de mai alaltăieri), cu livezi, cu grădini, cu porți cioplite cu barda în motive arhaice, nedesebît cu nimic de saetele răsirate prin tînut. Impresiona în epocă numai cetatea, una din cele mai tefere ale Transilvaniei, cu strasnica ei întocmire din miez de bolovan, cu cele 13 clădiri cu arcade ridicate în veacurile XV—XVI care flancneau și astăzi — restaurate — centrul istoric al municipiului. Dar veacurile de glorie s-au surpat, ca și un pod frînt sub talazuri, lăsînd să se prăbușească în vîltoare și cetatea, și cameni ei. Bistrița a devenit un umil tîrgușor, la fel de uitat ca multe altele ale țării de ieri; viața de sat s-a reluat pe întreaga-i vatră, în scrișitul domol al roților de care rostogolite pe lespezile și bolovanii cu inscripții medievale.

Ce putea să scurteze distanța dintre cetatea de demult și cea a acestui ceas, ce forță anume putea să apropie și să confunde, în semnificații majore, cele două capete ale istoriei, silind timpul să bată din nou, cu o si mai aprigă vigoare? Datele zilei de azi — datele Epocii Ceaușescu — o spun simplu și elocvent.

De fapt cetatea, în înțelesul de oraș, se construiește, spunea, abia acum. Și e bine să șosești aici dimineața, cînd lumina vie a locului, filtrată de cerul înalt și de albastrul tare al munților, coincide cu cei doi timpi glorioși ai istoriei, ca să poți contempla cît de expresiv se împletește și se suprapun aceste timpi.

Timpi glorioși? Să aliniem din nou niște cifre, sau, și mai bine, să traducem cifrele în piatră, lăsînd piatră să se constituie singură — conform planurilor — în cadrul arhitectonic al orei contemporane. Ceea ce a lăsat aici trecutul, trecutul îndepărtat și eroic, se vede — constituie rezervația arheologică a Bistriței, integrată abia acum unei adevărate așezări urbane. Nu știm exact în cîți ani s-a construit, în veacul al XIII-lea, cetatea Bistriței — singuri arheologii o pot preciza — dar știm perfect, din bilanțurile urbanistice, cîte mii de apartamente s-au dat în folosință aici în ultimele două decenii. Știm că peste 75 la sută din populația municipiului (astăzi de peste 75 000 de oameni, față de 11 000 în 1944) trăiește în case noi, în cvartale de blocuri cu linii simple dar elevate, încântătoare pentru ochi. În tabloul actual al Bistriței ideile zvelte și îndrăznețe, emancipate în anii din urmă, nu desfid, ci se prind în strînsă logodnă cu valorile arhitecturale rămase din veac, într-o alternanță de planuri, de sușuri și coborișuri reluate ritmic, care scriu în grărit, în beton și în sticlă, aceea unduire de plai a lui Blaga, atît de pregnantă în relieful tînutului. Orașul nu are un singur centru, ci trei: centrul istoric (renovat și îmbogățit cu piese-bijuterii de artă armonizate cu cele vechi), centrul politic-administrativ (nou, modern, curtat în liniile sale mari) și, încă în plină ridicare la scară de pe machetele arhitecților, un mare și somptuos centru cultural-comercial.

Aruncăm, spre seară, o ultimă privire orașului, luîndu-i perspectiva tot dintr-un punct aerian. Dar nu din fereastră unui turn medieval care încheie amurgul în ogivă, ci de pe terasa de transatlantic a unui bloc înălțat recent.

Ascultăm iarăși timpul. Timpul vechi, timpul cu sunet de orologiu, timpul cu fosnet mătășos de arcuri și de masinării delicate, se împlinește prin timpul tînăr, vestind timpul cel mare al viitorului. Bistrița își revizuieste orologiile, împujîndu-le acele înainte, făcînd ziua mai încăpătoare și anul mai lung, adică mai intens.

ILIE PURCĂRU
Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Viața culturală la zi

Modernismul — un scop în sine?

Experiment și valoare

Ansamblul „Synthesis” este o formație de muzică de cameră apărută mai de curând în peisajul muzical bucureștean. La debutul, cu dreptul, al formației am putut asculta, pe lângă lucrări cunoscute și foarte apreciate, multe prime audiții; lângă nume mari ale muzicii secolului XX, foarte tineri muzicieni în cazul cărora, chiar dacă nu se află la primul opus, stilistica, linia de creație mai au încă destul loc pentru perfecțiabilitate. Astfel este, de pildă, compozitorul Paul Rogojină, talent recunoscut prin mai multe premii obținute până mai ieri și care ne-a oferit prilejul să-i audiem Sonata pentru clarinet solo, intitulată „Poarta luminii”. Lucrarea a ridicat multe semne de întrebare asupra drumului pe care merge azi compozitorul, ca și efectele acestui drum. Un instrumentist de valoare europeană — cum este Aurelian Octav Popa — vine în scenă, ridică la refuz capacul pianului, apasă pe pedala de forte și cîntă prin pilnia clarinetului — așezată chiar în pian, atingînd aproape corzile — sunete fără nici o legătură între ele, în diferite registre, unele șoptite, altele tipate, puînd la grea încercare timpanele noastre. Sigur, corzile pianului (eliberate de etufoare prin ridicarea pedalei) vibrează la efectul acustic al clarinetului și acest monolog, chiar dacă este intersecat cu un ritm de joc, vioi, rolul bateriei fiind luat de aceeași pedală, goală, creează o impresie stranie. Este, în orice caz o experiență interesantă, dar, socotim noi, nu tocmai potrivită într-o sală de concert. Dirijindu-și cvartetul de coarde, în primă audție, — prezentat de George Dima, Ion Marius Lăcraru, Ștefan Gheorghiu și Constantin Gheorghiu — autorul, Fred Popovici a obținut tot ceea ce a dorit: de la tremolouri la flagiolete, de la armonice violoncelului la reflectarea „în oglindă” pe vioara I-a, citeva broderii de autentică muzică românească, tivate măiestrit cu ajutorul pedalelor armonice (secțiunea a doua) a isoanelor de cvartă și cvintă paralelă etc. Cu alte cuvinte muzică, deoarece concepțiile pot fi oricît de diverse și ciudate, important rămîne țelul propus și produsul finit în raport cu scopul inițial! Fapt întîlnit, de altfel și la Viorel Crețu (un alt conducător al ansamblului), în Studiul de reduplicare, despre

care noi am mai scris cu alt prilej. El ne-a întărit convingerea inițială despre un anume bun gust compozitional și o ironie decentă care se întrevăd din lucrare.

Haz mult, la propriu și la figurat, a demonstrat și Anatol Vieru în cunoscutul său op, creat încă în 1970, intitulat „Sita lui Eratosthene”, un cvintet destul de curios ca alcătuire (vioară, violă, violoncel, clarinet și pian) personificat prin Cristian Vlad, George Dima, Ștefan Gheorghiu, Victor Popescu și Raluca Gander (o excelentă pianistă!). Colajul de aici, adică suprapunerea sau alternarea unor fragmente din lucrări celebre ale marilor compozitori, întretăiat de plictisul instrumentiștilor care cîntă, ori rid, fluieră, bat din picioare, rostesc fel de fel de prepoziții, se ceartă etc., este un fel de repetiție solitară sau de ansamblu în care sîta timpului cerne, cerne mereu, rămînînd în cele din urmă doar valoarea genului de care Anatol Vieru nu este foarte departe, atît de iscusit și clar este creată această Sita! Și, pentru că am ajuns la final, în afara Sonatei pentru vioară și pian „Torse”, de George Enescu, scrisă pe la începutul secolului XX și a piesei pentru violă solo „Canto sulla Contananza” de Aldo Brizzi, ne vom opri asupra unui ultim aspect, esențial am spune, inspirat de cele Șase melodii pentru vioară și claviatură, create de John Cage (un nume celebru în muzica acestui secol), și interpretate foarte frumos de Ion Marius Lăcraru și Raluca Gander. Cele 6 miniaturi ale marelui compozitor american sînt scrise într-o simplitate cuceritoare, pe ambitusul maxim al unei octave, cu o ritmicitate fără complicații — e adevărat, cu sincope — total într-un stil cvasimedieval. Este ceea ce se întîmplă și în muzica românească, la marii maeștri, pentru a veni în întîmpinarea dorinței de înțelegere a marelui public. Este, în fond, dorința și pledoaria noastră adresată tinerilor și mai vîrstnicilor compozitori preocupați doar de „modernisme”; căutarea nu trebuie să devină scop în sine, iar produsul artistic finit trebuie să fie înțeles, preluat și prețuit de către iubitorul de frumos. Fără aceasta, arta nici n-ar mai avea vreun sens!

CLAUDIU NEGULESCU ■

Apus de soare

Creațiile lui George Calboreanu sînt embleme strălucite ale unui profesionalism incontestabil, aparițiile în film sau în teatru ale excepționalului actor fiind o etalare a unor mijloace artistice de prim rang. Oricare erou pe care l-a intruchipat a fost o realizare plină de viață, neconfundabilă și demnă de ținut minte. Filme de lung metraj sau pentru televiziune, numeroase piese prezentate pe

scena teatrelor, pe micul ecran sau în înregistrări radio atestă o uriașă capacitate a acestui artist de a se darui celorlalți, de a comunica neîncetat, într-un mod cald și deschis, cu cei cărora li se adresează.

O culme în cariera sa este acea magistrală apariție în rolul lui Ștefan cel Mare din piesa lui Delavrancea, **Apus de soare**.

Poate că de nici unul dintre personaje George Calboreanu nu s-a apropiat cu atîta dragoste, respect și putere de înțelegere incît să realizeze o identificare, cum rareori se întîmplă, cu faptele și năzuințele marelui voievod român.

Niciodată cineva care l-a văzut jucînd sau i-a auzit măcar vocea la radio cînd interpreta acest rol nu mai poate să uite tulburătoarele inflexiuni ale glasului său atunci cînd rostea: „Țineți minte cuvintele lui Ștefan, care v-a fost baci pînă la adînci bătrînețe... că Moldova n-a fost a strămoșilor mei, n-a fost a mea și nu e a voastră, ci a urmașilor voștri și a urmașilor urmașilor voștri în veacul vecilor...”

După cum nimeni nu poate să uite măiestria trecere de la momente tandre la altele pline de tensiune, de la suferință la apoteoză.

În viziunea lui, Ștefan a devenit o prezență familiară nouă, de o deosebită complexitate omenească, un viteaz cu o fierbinte dragoste de țară care imbină iscusit fîria armei cu agerimea gîndului, grija pentru prezent cu scrutarea atentă a viitorului, stîrnind dorința de acțiune marelui puse în slujba înălțării neamului, ca o marturie de preț despre trecerea noastră prin lume.

Ca și marele erou pe care l-a interpretat George Calboreanu a apus în luna Iulie.

E un apus?

Da.

Însă ori de cîte ori îl vom vedea în filme, în piese pentru televiziune sau îi vom asculta glasul datorită înregistrărilor la radio, acest soare al scenei și ecranului românesc va răsări din nou, spre bucuria și mîndria noastră.

GEORGE ARION ■

Document

În chestiunea țărănilor

Puțini își mai amintesc astăzi de Ion D. Isac, deși în perioada dintre cele două războaie acest dascăl de țară era un fervent publicist și un orator care făcuse din intervențiile sale parlamentare o modalitate activă de a sprijini țărănimea spoliată și obstructionată prin cele mai abile trucuri economice de către capitalismul vremii. Dascălul acesta, preocupat deci nu numai de emanciparea spirituală a poporului, ci și de aceea politică și socială, a traversat în întregime primul război mondial cu arma în mînă, în calitate de sublocotenent, fiind decorat pentru faptele sale brave și înălțat, în cele din urmă, la gradul de căpitan în rezervă. A fost apoi deputat al județului Gorj, de unde se trăgea, și în calitate sa de ales în toate parlamentele pînă la desființarea partidelor a susținut, cu o atitudine intransigentă și într-o retorică dirză, cele mai acute chestiuni țărănești care intrau în impact cu frunțașii zilei, cerînd de fiecare dată înlesniri pentru țărani lui ori opunîndu-se unor inițiative îndreptate împotriva obidiților. Participarea activă la politica zilei fu consemnată și în presă, în special în **Gazeta Plugarilor**, unde intervențiile sale scurte și acide erau urmărite cu cel mai viu interes.

După ce a publicat un prim volum dintr-o proiectată trilogie, de însemnări de campanie, intitulat **Zile de zbucium și de glorie. Pe Valea Jiului 1916** (1933), Ion D. Isac este reeditat acum, după trei decenii, de astă dată într-o restituire întregită de intervențiile parlamentare și de cele publicistice rămase în presă. Ediția apărută de curînd, intitulată **Din Zilele unui învățător de țară**, cuprinde republicarea Memorialului din primul război mondial, tipărit în 1933 la Tipografia Bucovina, o selecție din intervențiile parlamentare, reproduse după **Monitorul oficial**, și o alta din articolele publicistice, apărute inițial în **Pandurul, Românismul, Revista învățătorimii gorjene** și, în cea mai mare parte a lor, în **Gazeta Plugarilor**. Prefațate de L. Kalustian, care schițează o foarte documentată biografie a autorului și o evocare discret-patetică, prilejuită de o înlînare a lor în 1929, însemnările lui Ion D. Isac beneficiază de un aparat bibliografic riguros și de o postfață semnata de Octavian Ungureanu, îngrijitorul cărții, care a readus în contemporaneitate o materie documentară rămasă celor de azi necunoscută, revelatoare însă pentru starea de spirit a societății românești din deceniile trei și patru.

Însemnările de campanie sînt, în fond, un jurnal constituit din notații scurte, nervoase, redactate în stilul rapid al telegramei, dictat de presiunea evenimentelor și de starea de încordare permanentă. Detaliile militare, de tehnică și strategie, se amestecă cu elementul biografic, printre observațiile seci privind soarta războiului se strecoară afectivitatea reprimată, iar în spatele tensiunii prezentului se poate ghici, iluminînd, speranța într-un timp așteptat cu ardoare. Mult patos tradus în fraze ample, adesea sentențioase, găsim, în schimb, în discursurile parlamentare, inflamate de o angajare nedismulată și de o corecție incisivă a metehnelor sociale. Iată un pasaj despre suferință: „În politică suferința are cam aceeași sursă. A fost un timp cînd poezia se băteau pentru stăpîn; altul, cînd se băteau pentru credință, altul cînd se băteau pentru umirea aspirațiilor naționale. Acum frămîntările între poezie sînt bazate pe interesele economice, iar înălțările de poezie pentru frămîntările se fac pentru o bucățică de piine”. În fine, intervențiile din presă se bizuie pe mici întîmplări semnificative din viața țărănilor, pilduitoare prin ele însele, concentrate și acid formulate. Pamfletul, sarcasmul vin aici din tonul sec al relatării, din negativitatea parabolică a faptului narat.

Reeditarea lui Ion D. Isac este, întii de toate, pilduitoare în ordine morală.

RADU G. ȚEPOSU ■

Pentru publicul tînăr

Poveste coregrafică

De la primele imagini, de la primele măsuri muzicale, baletul Albă ca Zăpada și cei 7 pitici de Cornel Trăilescu pe un libret de A. I. Arbore după povestea Fraților Grimm, spectacol al Operei bucureștene, vădește o „vitalitate” pe care cel mai bine este să o zugrăvim folosînd cuvintele compozitorului, tipărite în programul de sală: „Oricum basmele trăiesc, și nu numai pentru ca celor mici le plăce să le asculte, ci și pentru că celor mari le place să le povestească”. Așadar, compozitorul „povestește” și o face în fraze muzicale simple, armonioase, cu melodi-

că plăcută, impunîndu-se uneori în sală (ca în marșul piticilor) cu puterea unui refren, povestire „îngrijită” printr-o orchestrație eficientă, printr-o punere în pagină unde amprenta muzicianului cu îndelungată experiență la pupitrul primei scene lirice a țării e vizibilă în preocuparea de a-și construi partitura după cancanne binecunoscute ale limbajului coregrafic (metrică lîmpede, structurare în „numere”, alternanța unor momente diverse ca atmosferă etc.) „Povestea” coregrafei **Doina Andronache**, interpretată de ansamblul de balet al Operei Române și de elevi-

balerini ai Liceului de artă „G. Enescu”, este mai degrabă „basm”: subliniez prin aceasta preocuparea vădită pentru registrul fantastic, feeric, miraculos chiar al categoriilor estetice. Există unele scăderi aici, care sînt deopotrivă ale libretului, și ale provin, cred, din lipsa de curaj de a ieși din canoanele unor „basme” celebre ale repertoriului coregrafic (momentele **Pasărea măiastră** și chiar **Șarpele de aur** ar fi putut, cred, să lipsească). Există însă multe momente excelente (scena „convîngerii” vinătorului de a o ucide pe Alba ca Zăpada sau personificările „oglinzii”), de rafinament și interesantă intuiție coregrafică.

Trecînd peste inegalitățile decorurilor și costumelor lui **Roland Laub**, ajungem la „povestea” interpretilor: la pupitrul orchestrei, Cornel Trăilescu face adevărate „miracole” cu

„personajele” orchestrei care, uneori, ne apar cam „lipsite de pregnanță”. În rolul principal, **Anne Marie Vretos** „povestește” cu grație și prospețime, cu o tehnică ireproșabilă, cu spontaneitate, atribute valabile (la care adăugăm eleganța, ținuta) și pentru „eroul principal” **Laurințiu Guinea**. **Regina Aglaia Gheorghie** interpretează cu convingere un rol cam „violent” în timp ce **Madeleine Vasilescu** (Oglinda) „reflectă” obiectiv o realitate supusă deja unei deformări — celei fantastice. Rolurile secundare sînt foarte numeroase (mai amintim „povestile” lui **Gabriel Opincaru**, **Mihai Spiridonescu**, **Daniela Constantinou**) așa cum, nu ne îndoiim, numeros va fi publicul tînăr venînd să admire un basm realizat, dincolo de unele inegalități, cu talent și dragoste.

VIOREL CREȚU ■

În acest număr ilustrații după lucrări ale pictorului EUGEN BRATFANOF

atelier literar

* G. Dumitrescu

Tabacu Dan : Nu prea am găsit, în cele două plachete, paginile mai reușite care ne-au trecut prin miini odinioară. În schimb, multe lucruri noi, improvizatii subrede, pline de concesiile în privința calității și de ajustări ocazionale, neinspirate etc. N-ar fi înțelept, credem, să prezentați editurii tocmai această parte mai slabă a lucrului dv. literar.

Victorița Scurtu : Pagini de început, cu naivități, și sovăleli, din care nu lipsește uneori cite o undă lirică (de pildă, în „Izvor de pace”, „Copilărie”, „Cer”). Ceea ce înseamnă că trebuie să sporiti eforturile de aprofundare a cunoștințelor și experienței în domeniul poeziei, prin lectură și studiu. Din când în când, mai dați-ne cite o veste.

N. Mirea : E frumoasă și ciudată și tristă această analiză, în care-și află loc subtile delimitări (pe cit de insuportabile discriminări...) între creație și orice altceva (adică viață, firește), ca și constatarea supremă că dialogul nu atinge cu nimic (!?) singurătatea (dincolo de toate incantațiile și măgulitoarele impresii despre dezirabilul dialog, etc). Scrisoarea

dv. nu „cuprinde” întru totul răspunsul nostru precedent (probabil că n-ați păstrat ciorna, și-n acest caz referirile și aluziile noastre rămân fără înțeles...). V-ar mai trebui și o carte, în elucidarea deplină a cazului... Oricum, sințeti, în toate felurile, tare departe! Dar mai încercați, cine știe ?...

D.-T. Paraschiv : Vorbă multă, adesea fără cheag și fără sens, de multe ori mimetică, în stil de „alabala”... cam demodat și banalizat. Încercați să intonați simplu, coerent, cu mijloace proprii, un gând sau o senzație personală. E cel mai bun exercițiu și cel mai concludent test (în ce privește existența sau lipsa talentului).

St.B. Teodorescu : Multumiri !

A. Vremir : Nu sînt noutăți deosebite : ceva, în „La umbra ta”, „Chipul”, „Voronet”.

Afro : Ne-a mîhnit ultima dv. scrisoare, cu frământările ei dramatice (poate ușor exagerate...) și cu pateticele epistole către „Cel ce nu există”. Vă dorim din toată inima să vă regăsiți echilibrul sufleteș și să-l găsiți, desigur, pe cel căutat.

Dintre versuri, ne-au plăcut mai mult „Plins de vioară”, „Dați-mi un sens”.

C. Savin : „Eroul”, „Mărturisire”, „Sărut”.

Elena B. („Continuitate”, „Viață de frunză”), C. Tigănele, N. Kedves, M. Dordea, Nina Voda, C.M. Damian, L. Gițu, V. Vancea, I. Negură, M. Scinteioară, Fl. Oancea („Printre pietre”), Ioana Darie, Adr. Biscă, L. Budău („Aș fi vrut”), Geo Popescu, D. Starcu, P. Grădinaru, M. Deaconu, Mara M., Vagner Cezar Cramariuc, Ghiuler Bolat („Inscripție”, „Autoportret”), M. Popescu-Stolnici, V. Zgorobete, D. Cojan, Em. Persa, L.D. Taruni, C.-C. Deliu, Iosif Brad, C. Serediuc, Ioana Petruia („Peisaj”, „Impresie”), C. Daniel („Amurg”, „Pentru că nu”) : Nimic nou !

M. Stamatiu, Aurora Devilot, Eug. Stroiescu, Marius V. Lungu, Lum. Ionas, Radu George, M. Daniel, Rozalia Borșan, Al. Nicolescu, Pia C., Ion Mihai, Dorimian, Ina T., Sandu V. Stelian : Încercări de nivel modest.

N.R. Manuscrisele nu se inapoiază.

GEO DUMITRESCU

CITĂ VIAȚĂ

S-a lăsat peste oras pintecele plin de ore al serii iarăși ne vom distra perspectivele sint incintătoare cofetăria și-a scos limba terasei afară bucuria copiilor rîcoșează din umbrelă-n umbrelă pilpiie cițiva fluturi ca niște petale ce-și caută floarea încă puțin și dispore locul viran din centrul orașului ah iubito cită viață e inaintea noastră !

LIVIU CAPSA

AUTOPORTRET

Sînt doar o lacrimă în drumul ei spre hohotul de ris.

GHIULER BOLAT

EROUL

Soldatul murind eroic își lăsa trupul în brațele ierbi și plecă... Ați de departe icit niciodată timpul nu va putea ajunge pină la el...

CONSTANTIN SAVIN

ZIMBETUL TĂU

Inima-mi bate sălbatic ca ceasul dinamitei în urechea celui ce o pune.

Cu bătaii apăsate și ample îmbrățișează o dată răsăritul soarelui și o dată adinecul nopții rece. Și încă o dată pe rînd.

Inima-mi bate sălbatic

ca licărul din privirea felinelor. Muceindu-mă din înăuntrul pieptului cu dinții ei de carne, sfîșindu-mi minza lină a singelui, în eșarfe roșii.

Inima-mi bate sălbatic îndrăgostită de zimbetul tău palid.

NONA TROC

NU POT VORBI URIT

Nu pot vorbi urit despre păsări chiar dacă uneori imi vine să le adun pe toate și să le dau foc. Dacă cenușa s-ar înălța pină la cer, pasărea aceea mare care va fi oare unde și-ar mai desface aripile ? În mine va trebui s-o las să aile tot : și aer care să o aștepte și lumina care să o vadă și odihna de noapte de care nu are nevoie și omul deasupra căruia să zboare. O, cum să nu mă tem cînd știu bine că pasărea-mamă există numai în liniștirea noastră !

VIOLETA PATRASCU

DOAR OCHII...

Sînt săracă, săracă uneori, ca un trunchi despuiat de crengi.

Palidă, ca și cum aș fi pierdut primăvara, într-o pivniță a iernii.

Miinile imi stau alit de goale și alit de reci, turnate din bronzul unui clopot vechi și spart.

Vocea mi se pierde inaintea cuvintului. Doar ochii luminează, dilatați de speranță.

OANA KADAR

„E greu să fii altceva decît ceea ce ești”

(Urmare din pagina 9)

nici naturi statice, nici peisaje, nici flori. El este singurul artist român de azi care pictează numai compoziții, adică imagini ce pretind o preparație îndelungată și laborioasă, cu multă străduință intelectuală, și numai portrete. Mai mult : portretele și compozițiile, deși pornesc de la analiza minuțioasă a realității, ajung totdeauna la alegorie. Sentimentul produs de imaginile pe care le semnează e unul deosebit de incitant. Nu-ți este îngăduit să referi numai la arta de a portretiza ; e impropriu să vorbești numai de calitățile plastice ; nu-i suficient dacă admiri precizia, suplețea și adevărul desenului. Trebuie să gîndești la tot, să judeci înregul.

Am fost preocupat de portret, spune Eugen Bratfanof, de cînd am început să mă interesez de pictură. În liceu, în studenție am lucrat și peisaj, dar așa, pentru că mi se zicea că artistul nu e complet, dacă nu știe să picteze și peisaje ori naturi statice. Mai tîrziu, am înțeles că poți fi un artist complet și dacă pictezi numai compoziții și portrete. Noi cheltuim mult timp și multă încredere luînd drept bun ceea ce ne învață cei din jur. E bine să observăm că, de multe ori, profesorii încearcă să-și verifice prin noi felul de a gîndi. Mi-a trebuit ceva timp ca să pricep că numeroase lucruri, rostite ca niște afirmații, erau, de fapt, întrebări. Tot astfel și cu unii colegi. Ei îți comunică modul lor de a realiza un tablou, însă tonul e al celui care știe totul în problema respectivă, nu al omului care se întrebă.

Ați prezentat un tablou de mari dimensiuni care se cheama „Constructorii” și care a socat eu toate că nu înțeleg decît un grup de oameni avînd în față niște planșe. Emoționant, neașteptat aici era faptul că simțeam cum gîndesc ei. Constructorii, nevoia de a ordona, de a clădi în folosul tuturor sînt daturi profunde umane. Constructorii apăreau, în pinza pictată de dv., ca niște ființe fantezmatice de ceva, de nevoie foarte omenească de a vedea cu ochii minții o nouă realitate, una armonioasă și plină de sens. Vă întrebăți vreodată dacă nu cumva alegoria e un mod perimat al picturii ?

Nu m-am gîndit niciodată că tablourile mele se pot numi alegorii și că metoda, în sine, ar putea să fie discutabilă. Mă gîndesc doar că mie imi place asta, să privesc chipul omeneș și să reprezint momentul cînd gîndirea și afectivitatea ating culmi. Eu nu pot să cred că

sînt inzeștrăț cu o minte unică și care concepe ceea ce nu mai concepe nimeni. Eu am putere să continui să pictez, pentru că imi inchipui că lucrurile care mă emoționează pe mine și care mă pasionează sub raportul tehnicii artistice sînt de natură să-i emoționeze și să-i pasioneze și pe alții.

Pare ciudat că ați învățat să pictați cu Grigore Vasile și cu maestrul Ciucurencu. Dacă n-aș fi aflat că v-au fost dascăli, în nici un caz nu m-aș fi gîndit la ei. Metodele lor sînt tot ce poate fi mai diferit de metoda dv.

Multe lucruri ne par ciudate, dacă le discutăm în afara contextului. De la Ciucurencu am învățat foarte, foarte serios organizarea suprafeței. El ne învăța plusul și minusul. Ce-i prisosește și ce-i lipsește, adică, unei suprafețe pictate ca să spună tot ce și-a propus a spune. Dacă poate să pară ceva ciudat, nu e faptul că eu am învățat să pictez portret cu un maestru al peisajului și al naturii statice, ci faptul că acest maestru ne învăța meserie pe reproducere după Tițian. Nu pe tablouri ale modernilor, cum s-ar crede, ci pe lucrări de Tițian. Eu nu cred să fie mulți care să-l fi înțeles și iubit pe Tițian, cum îl înțelegea și îl iubea Ciucurencu. Ne-am obișnuit să repetăm oriunde și ori cînd că mesterul Ciucurencu era un colorist. Or, la el chestiunile de culoare erau secundare, subordonate problemelor de fond ale ansamblului. Ciucurencu punea accent pe valoare, nu pe culoare. El spunea : inchiide lumina și dacă se vede ce ai pictat și pe întuneric, atunci e bine. Și astăzi fac această probă. De fapt, nici nu sînt prea dotat pentru culoare. Nu știu dacă sînt sau nu dotat pentru culoare. Eu am un gînd, căruia vreau să-i dau un chip și toate — compoziție, desen, culoare — sînt pentru ca gîndul să aibă chip. Orice metodă e bună, dacă se ameliorază continuu pe sine și tînde la o armonie a părților. O metodă bună însă nu le face inutile pe celelalte. Și oamenii sînt deosebiți unul de altul și uite că se pot înțelege, iar cînd luptă spre a se cunoaște și prețui, ajung la un trai armonios. Apariția unui geniu nu face inutilă existența oamenilor de rînd.

Vorbiți de ameliorarea continuă a metodei și eu observ că asta dă unele rezultate surprinzătoare. Tabloul trece printr-o serie de etape care sînt, fiecare, un mod de a face pictură : mai întii e realist, apoi expresionist și tot altul, pină își găsește starea proprie.

Toate pornesc de acolo că,

practic, nu izbutesc să termin niciodată un tablou. De aceea am și amînat atîta deschiderea unei expoziții. Dacă aș radiografia lucrările mele, s-ar vedea, în fotografii, mai multe imagini suprapuse, derivînd una din cealaltă. Am în atelier o compoziție de mari dimensiuni — căreia i-am zis „Concertul” și care tînde să arate că la un moment dat, cînd oamenii sînt pătrunși de muzică, de fluidele ei devin chiar ei muzică — lucrare la care ostensec de prin anii 1977. Am produs, de cînd am început-o, o sumedenie de pinze, însă la aceasta muncesc mereu. Ea imi controlează eforturile, mi le orientează. Poate că rostul picturii nu e să livreze niște obiecte, ci niște imagini desfășurate în timp. Filmul mi-a dat multe sugestii. Temele picturii mele sînt cele obișnuite : momentul de tîndre al unui cuplu, muzicienii în exercițiu al artei lor, reveriile adolescenței, iluminările maturității. Vedeti, vorbesc de teme și numesc, în fapt, procese, desfășurări în vreme. De unde și necesitatea transformării imaginii.

E un cuvînt potrivit. Întii am crezut că vîd în alungirea figurilor, în torsionarea trupurilor unele preocupări anatomofotice, apoi am realizat că nu e vorba de deformare, ci de transformare, de o încercare de a comunica și factorul timp.

Chiar și lucrurile cele mai complicate au explicații simple. Să nu teoretizăm prea mult actul picturii. Țin minte că rămîneam, în anii studenției, în atelier, după ce toți plecau, și imi continuam, din memorie, desenul după model. Țin minte că, desenînd după model, mă fascina capacitatea feței omului de a se modifica permanent. Vrei să prinzi clipa, iar clipa trece. Problema nu e să transformi, să reformulezi, să faci din asta o cauză esențială a artei tale. Problema e ca, oricît de modificată ar apărea o figură omenească, raportată la model, ea să rămînă plauzibilă. Aș spune că mai plauzibilă decît modelul.

În fața tablourilor dv. oamenii se manifestă, țin să-și comunice părerea, se simt alertați și aibă opinie. Ce gîndiți, cînd vedeți că alții pictează într-un fel ce pare a contrazice felul dv. de a picta ?

Imi spun și eu că nu știu care scriitor : la toate astea o să mă gîndesc mai tîrziu. Știți doar cum este, dacă ai sta să te minunezi mereu de vigoarea altora, nu ți-ar mai rămîne vreme să te îngrijești de melancoliile tale. Natura împarte bine rolurile. Important e să joci doar rolul tău, să ți-l definești și să cauți a da totul dintr-un scenariu propriu. Toate sînt mai simple decît ni se par : mergi dimineața la atelier, lucrezi încordat ceasuri de-a rîndul, ești

preocupat de lucrul zilnic, nu prea te întrebă ce o să se aleagă din toate astea. Anii se scurg repede, numai zilele trec greu. Aș vrea să se știe că munca pictorului e grea, că pensula cea mai ușoară atîrnă, după o zi de trudă, greu, îți îndoale mină, aș vrea să se știe că uși adesea să mîninci. Tu inventezi o realitate, o imaginezi acolo, pe un petec de pinză, iar ea nu-ți mai dă pace, te absoarbe, te recrează. Pictorul e născocit, la rîndu-i, de realitatea născocită de el. Iată cum e cu pictura : doi oameni se îndreaptă în aceeași oră a dimineații spre atelier. Sînt doi oameni despre care nu poți spune nimic deosebit. Atelierele lor se aseamănă. Culorile sînt tot de la Fondul plastic. Pinza e aceeași, lumina vine tot de la nord, iar înaintea ochilor au, să zicem, același model : un vas, o fată, un peisaj urban. Și, cînd termină, vezi că tablourile lor sînt atît de diferite, încît e oportun să te întrebă dacă ei sînt, totuși, atît de asemănători pe cît îți păreau. Eu n-am nici o secundă sentimentală că aș produce niște imagini neobișnuite. Sînt destul de timorat cînd publicul se manifestă ca înainte a ceva ieșit din comun.

Vă place să aveți succes ? Ce v-a dat succesul acestei expoziții ?

Imi place să am succes, dar nu prea știu ce să fac cu el. Adevărul este că beneficiul real a fost simpatia unui număr mare de oameni, confirmarea că lucrul meu face bine oamenilor, că nu e degeaba. M-am întors la Tulcea, am lucrat, am revenit cu o expoziție de grup a Filialei U.A.P. din Tulcea la București. Iată, stau cîteva zile în Capitală, mă bucur că am colegi buni și că lucrul lor e apreciat. Miine voi fi în atelier, seara în familie. Am o soție bună, un om sensibil și apropiat, avem doi copii, pe care îi creștem să fie sensibili și vrednici.

Nu doriți să revoluționați pictura ?

Nu, nu doresc. Aș vrea doar să am puteri să duc mai departe ce am început. Acesta e cel mai mare păcat : să lași lucrurile la jumătate. E mai rău decît dacă le-ai strica. Imaginația e un mare dar și nu e cinstit, față de natură, dacă nu-l sporești.

Ar urma să vă întreb dacă vă gîndiți să mai faceți curînd o expoziție. O expoziție care să nu conțină însă aceleași tablouri pe care s-a mai pictat încă o dată, adică încă o secvență a filmului ?

Da, mă gîndesc la o nouă expoziție, care să cuprindă aceleași tablouri și, totodată, altele. Sau poate numai altele, dar care să spună, mai nuanțat, aceleași lucruri. E greu să fii altceva decît ceea ce ești.

Cu aceiași ochi mari și uimiți

Prin rîndurile de față vreau să aduc cîteva cuvinte de laudă la adresa Editurii „Ion Creangă” și în mod special celor ce se ocupă de apariția colecției Bibliotecă școlară. Am doi copii, elevi în clasele a VI-a și a VII-a. Încă de cînd începuseră să buchisească literale, am fost sfătuit de învățătorul lor să le cumpăr tot ce apare în această colecție. S-a adunat cu timpul, pe îndelete, o adevărată bibliotecă din care nu lipsesc operele marilor scriitori români, nici cele aparținînd unor mari scriitori ai literaturii universale. Între ele, ca să dau doar cîteva exemple, Baltagul, de Mihail Sadoveanu, Pădurea spinzuraților, de Liviu Rebreanu, Amintiri din copilărie, de Ion Creangă dar și Dragoste de viață, de Jack London, sau Ultimul mohican, de Fenimore Cooper. Sînt cărți cu care eu insumi m-am întîlnit în copilăria mea și, firește, am vrut să văd dacă și copiii mei vor trăi cu emoție lumea și întîmplările cuprinse în ele. Aveam să constat că și copiii mei, ca oricare alți copii din lume, aplecîndu-se deasupra cărților, s-au îmbogățit sufletește. Așa este, ca să fiu cît mai explicit, ultima carte în posesia căreia am intrat, Pe drumuri de munte, de Calistrat Hogas, volum la care profeta, extrem de interesantă, este semnată de Pompiliu Marcea. M-am oprit asupra acestui volum intrucît am aflat din prefață că Pe drumuri de munte a fost tipărită prima oară în 1912, dar prima ediție, din cauza numeroaselor greseli de tipar, a fost retipărită. Nici următoarea încercare de tipărire, doi ani mai tîrziu, n-a fost prea norocoasă, în sensul că, abia ieșită de sub tipar, cartea a fost depozitată într-o magazie care a fost cuprinsă de un incendiu. Au fost salvate doar cîteva exemplare. Aflu, tot din prefață, că în 1917, cînd Calistrat Hogas se stînge din viață, Pe drumuri de munte încă nu fusese tipărită. Firește, ar trebui să mă refer la valoarea în sine a cărții, dar acest lucru eu cred că nu mai trebuie dovedit. Voiam doar să atrag atenția asupra valorii și oportunității colecției Bibliotecă școlară de la Editura „Ion Creangă”, o colecție prin care recitesc cărțile copilăriei mele și prin care copiii mei descoperă lumea cu aceiași ochi mari și uimiți...

LAURENȚIU ALBU, inginer constructor, București

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● „O viață închinată balneologiei prahovene” — își intitulează rindurile, trimise redacției, dr. Ioan Neagu (str. Teiuș nr. 3-A, Ploiești). Referindu-se la propria persoană, respectivelor rinduri poate n-ar fi văzut alt de repede lumina tiparului, făcând, însă, elogiu unui coleg, pagina noastră rămâne deschisă: este vorba de dr. Fedon Grigoropol, aflat printre primii balneologi ai stațiunii „Slănic-Prahova”, după 1944. Din 1972, la mina de sare „Unirea”, s-a organizat un cabinet pentru consultații medicale, o sală de electroterapie și paturi pentru tratamentul unor afecțiuni respiratorii; din 1976 va lua ființă noul Complex balnear cu 252 locuri — dr. Fedon Grigoropol fiind primul medic al acestui complex. Deși aproape octogenar, el dovedește o mare putere de muncă (a trimis, în acest an, la Simpozionul internațional de la Blansko-Cehoslovacia, comunicarea: „Tratamentul astmului bronșic în salina Slănic, județul Prahova” — lucrare înmănușind în sinteză întreaga sa cercetare de zeci de ani, din care reiese o ameliorare obiectivă și clinic-funcțională a bolnavilor de astm bronșic între 57-80% !; în prezent în salina Slănic funcționând un sanatoriu antiastmatic, la mina „Unirea”, cu 164 paturi, unde sînt tratați anual peste două mii de bolnavi. De reținut: în 1982, aici au fost tratați circa 10.000 de bolnavi, s-au prezentat, aproximativ 250.000 turiști, din care în jur de 8.000 de peste hotare. Aici, la Băile Slănic, mi-am lăsat cei mai frumoși ani ai mei, pentru tratarea bolnavilor. Mi-am cunoscut întreaga mea muncă profesională, de o viață !” (însemnând: participarea la Congresul Internațional de Medicină municipală, Viena — 1963; conferințele Uniunii medicale Balcanice — București 1977 și Paris 1983; publică prin Editura „Sport-Turism” broșura „Slănic — mic îndreptar turistic”; trimite lucrări la Simpozionul internațional de educație și sănătate publică — Geneva 1973, și la Conferința internațională de educație sanitară — Canada 1975; în majoritatea lucrărilor sale sînt abordate probleme legate de Salina și Băile Slănic).

● „Cei 780 de elevi de la Școala generală nr. 3 din Pitești, județul Argeș, au obținut rezultate bune în activitatea obstescă — ne scrie prof. Mihail Radu. În acest an, pionierii și elevii acestei școli au colectat și predat 14 tone fier vechi, deseuri hirtie și textile etc. În valoare de 63.268 lei — cu 1002 lei mai mult decît angajamentul luat de

Basarab, care a fost atribuit tov. Ion Barna — familia în cauză declarîndu-se mulțumită.”

● „Mă numesc Ionțoiaie Maria, sînt din P. Neamț, piața Ștefan cel Mare, bloc C. 1., apartament 38, și vă aduc la cunoștință următoarele: sîntem multe gospodine din orașul nostru, cit și din alte localități, care avem cîte două sau trei mașini de călcat; asta din cauză că nu se găsec rezistențe de înlocuit, dintr-alea de 17 sau 18 lei, și, cînd se arde rezistența, sîntem obligate să cumpărăm un alt fier de călcat. Oare pînă cînd o să mai existe această anomalie ? !”

● „Vă rog să faceți apel la cei care se fac vinovați de lipsa tuburilor de neon de 20 w. În municipiul Sibiu, lipsesc aceste tuburi din luna februarie a.c. La apelurile făcute în presă pentru folosirea becurilor de puteri mici, am instalat în camere, bucătărie, baie, hol, tuburi de 20 w (uneori în carcasa cu tuburi duble); iar acum, în lipsa acestora, am rămas doar cu instalația, nevoit fiind să montez,

să anunțăm acest lucru celor în drept, spre a hotărî și lua măsuri !”

● **Consiliul popular al județului Cluj:**

„Cu privire la scrisoarea numitului Ioan Matis, domiciliat în Turda, privind atribuirea unei locuințe, vă facem cunoscut că, în urma reexaminării situației, s-a aprobat repartizarea apartamentului nr. 13 din Turda, Calea Victoriei nr. 102-104, cu 3 camere și dependințe, I.M. avînd familia compusă din 5 persoane.”

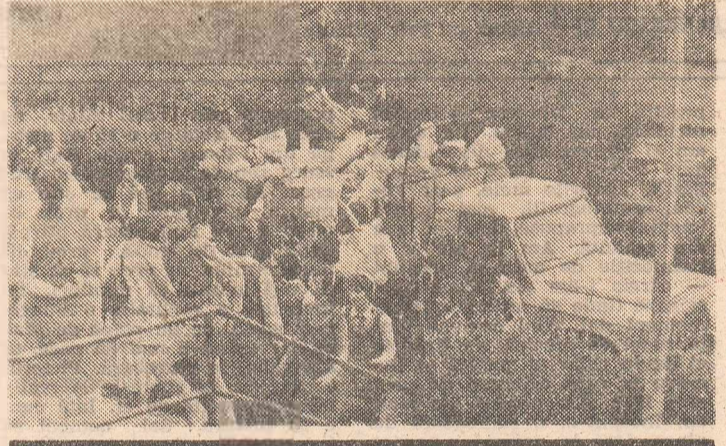
● Un om infirm — o pensionară de muncă gradul II — o femeie singură, în vîrstă, ce își zice: „Să-mi iau și eu un aparat mic de radio, să-mi mai tină de urit și să-mi mai sustragă gândurile de la boală !”

„Și, pe data de 8.III.86, mi-am îndeplinit această dorință, cumpărîndu-mi un mic aparat de 375 lei („IRIS” — specificăm noi), din mica mea pensie, dar bucuria n-a tinut mult: aparatul fiind în garanție, l-am dus la unitatea „TEHNOTON, servi-

ei la 15 septembrie 1985, și cu 6268 lei mai mult, ca acela din 1984/85. Cele 20 de clase care au participat la această frumoasă și benefică activitate (dintre care se remarcă: clasa II-a A; II-a B; V-a D; VI-a A etc.), vă roagă să inserați rîndurile de mai sus, spre bucuria copiilor, adăugînd și o fotografie.”

O facem cu plăcere.

● „Cei 780 de elevi de la Școala generală nr. 3 din Pitești, județul Argeș, au obținut rezultate bune în activitatea obstescă — ne scrie prof. Mihail Radu. În acest an, pionierii și elevii acestei școli au colectat și predat 14 tone fier vechi, deseuri hirtie și textile etc. În valoare de 63.268 lei — cu 1002 lei mai mult decît angajamentul luat de

din nou, becuri de 100 w l.l. Deci, un bec, consumînd cît cinci tuburi ! Care e rațiunea ? !”

● **U.J.C.A.P. — Ialomița:** „La adresa nr. (...), prin care ne trimiteți scrisoarea unui grup de muncitori de la brigada de construcții montaj C.A.P.-ului „Ion Roată” din județul Ialomița, vă comunicăm că cele sesizate în scrisoarea s-au rezolvat favorabil, toți membrii echipei primînd retribuirea în totalitate; s-au luat măsuri ca pe viitor să nu se mai repete această situație.”

● **Direcția județeană de poștă și telecomunicații Timiș:** „Urmare sesizării tov. Chirița Bujanschi din Timișoara, adresată redacției și remisă nouă spre competență rezolvare, în legătură cu instalarea unui post telefonic la domiciliu, vă informăm că această cerere a fost aprobată și în prezent numita are numărul de apel 5 09 27.”

● „Subsemnatul Victor Pușcas, domiciliat în Bistrița, strada Alcea Ghiocelului bl. 1, scara F, ap. 71, vă aduc la cunoștință următoarele: înainte de demolare am locuit tot în Bistrița, pe strada Cimitirului nr. 18, unde aveam casă, o grădină a mea și o curte; în februarie a.c. mi s-a demolat casa și tot atunci i s-a demolat și casa lui Chines, vecinul meu de ogradă; acum citeva săptămîni s-a făcut noua sistematizare, cu străzi noi precum și alei, din care operațiune a reieșit că terenul de sub... fosta mea casă, precum și a lui Chines — să fie repartizat, pentru mărirea și lărgirea proprietății lui... Dochia Borsa, fostă vecină a noastră de altădată — în loc să rămînă la dispoziția municipiului ! Pe terenul de sub fosta mea casă ea și-a construit un sopron, iar pe cel rămas sub fosta casă Chines, s-a făcut o alei înfundată de cîtiva metri. Fata de această „sistematizare”, eu și vecina mea puteam foarte bine să rămînem (posibil !) în casele noastre, și vecina Dochia B. în vechea ei proprietate, fără a suferi pe nimeni — în acest fel nici statul nu trebuie să plătească despăgubiri de peste 130.000 lei: fosta mea casă era mai frumoasă decît sopronul primit; Borsa, Dochia, vă rugăm

ciul de pe șoseaua Ștefan cel Mare nr. 16, spunîndu-le celor de acolo că nu are audiere clară. Și aici începe necazul meu... !”

● **Să nu o mai lungim:** apare un tovarăș „Mitică”, i se spune femeii să-și cumpere baterii noi, aceasta și le cumpără, aparatul — ioc ! Revine, îi bagă în buzunar, unui lucrător, „un baests după posibilități... !” — însă tot nimic: aparatul i se eliberează exact la fel precum a fost depus. I se oprește apoi, și i se spune să revină... ! De două luni, femeia așteaptă aparatul care „să-i tină de urit”, vorba dinsei Degeaba !... Faceți, totuși, ceva, pentru acest om suferînd, stîmțat tovarăș de la TEHNOTON — sos. Ștefan cel Mare 16 ! Adresa acestei femei este: Iustina Ghinea, București, strada Turda 104, bloc 31, apartament 5, sectorul 1 — pensionară gr. II.

● **M.A.I.A. — Intreprinderea de vinuri și sampanie ZAREA:** „Răspunzînd adresei dv. nr. (...), vă facem cunoscut că scrisoarea tovarășului Vasile Constantin — privind încadrarea într-o muncă urmînd indicațiile medicale — a fost soluționată favorabil, în sensul că a fost mutat într-un loc de muncă ferit de umezeală, oferindu-i-se toată și varianta unui post de paznic. În acest sens atasăm declarația dată în fața colectivului de analiză și procesul-verbal, precum și cererea (acceptul, sunsumitului adresată redacției.” (Le păstrăm — N.R.).

● „La noi, la Autoservirea din comună, dacă vrei să cumperi unele mărfuri, trebuie să achiți pe de-a-supra și cîte un pachet de țigări Amiral, sau un borcan de dulceață de caise, sau varză murată, cărora li s-a scurs de mult termenul de valabilitate; de pildă, marti 24.06. a.c., pe lîngă un pateu de opt lei, s-a vindut, obligatoriu, și un borcan cu dulceață de caise, de 12 lei !

Tovarășul primar a atras atenția celor de la autoservire, dar degeaba; procedeu s-a extins și la ouă, făină, „Alba” etc. (semnează: Nicolae Bulanda, comuna Telieș, strada Zorilor 7, județul Hunedoara).

● „Fiind în trecere prin Tg. Ocna, județul Bacău, împreună cu un coleg de serviciu, am intrat în librăria „Costache Negri”, remarcînd în capul locului mulțimea „pachetelor-cadou” aflate la vedere; în timp ce priveam cărțile din rafturi, vinzătoarea i-a adus unei... prietene, din magazine, două volume: o „Carte de bucate” și „Culegere de probleme de matematică pentru gimnaziu”; am vrut să cumpăr și eu aceste două volume, mi s-au oferit însă două (2) cărți-pachet în care, pe lîngă „Cartea de bucate” se afla și un volum de Goga („Pînă se face mincarea, mai citiți din Goga !” — mi s-a spus; ceea ce mi se pare o impietate). Am cerut condica de sugestii — mai bine ceream o înghețată în Sahara, sau un Marin Preda la un anticariat... Și, P.S.: un coleg mai „norocos” a luat tot de la Tg. Ocna aceiași „Carte de bucate” dar numai împreună cu un volum, „Întoarcerea Atriziilor”, de Yannis Ristos !” (semnează: Valentin Serbu, satul Plopu, Dărmănești 5177, județul Bacău).

● **Consiliul popular al județului Brăila:** „Urmare scrisorii lui Dumitru Manea din Brăila, președintele Asociației de locatari a blocului B. 2, din ansamblul Viziru III; se confirmă faptul că la etajele superioare ale unor blocuri înalte din ansamblul sus-menționat, între orele 17 și 22 nu ajunge apa caldă și cea rece; în scopul asigurării acestora, IJGCL-Brăila a stabilit un program de livrare, diferențiat pentru întreg ansamblul, astfel ca, în perioada de consum maxim, în mod alternativ, toți locatarii să poată beneficia de utilitățile respective. Menționăm că acest program are caracter provizoriu, intrucît în luna noiembrie a.c. va intra în funcțiune o nouă investiție pentru îmbunătățirea alimentării cu apă a municipiului Brăila, ce va asigura un plus de debit de 800 l/s și o capacitate de înmagazinare de 20.000 m³.”

● „Am citit în revista Flacăra din data de 13 iunie a.c. un articol frumos și adevărat „Craiova, oraș al fîntînilor”, cu poze frumoase, cu fîntini ce par îngrijite — dar numai la 10 kilometri de Craiova, în comuna Podari, vă aduc la cunoștință, este o fîntină cu numele de „Fîntina Cucului”, la fel de frumoasă și de bună, de unde toți locuitorii comunei beau în fiecare zi apă din ea dar care arată jalnic; stîlpul ce-i susține acoperișul sînt gata să cadă, jgheburile sînt pline cu mil, în jur mizerie de nedescris... Oare conducerea consiliului popular, trecînd zilnic spre cîmp și oprindu-se aici să bea apă, nu vede ? !” (Elena Lupu Silov, șoseaua Oiteniței 162, blocul 3, scara 3, apartamentul 90, București).

● **Consiliul popular al județului Cluj:** „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către Simona Astalus din Cluj-Napoca, strada Mehedinți nr. 61-63, blocul C. 8, scara 1, apartamentul 58, prin care aceasta solicită sprijin în vederea încadrării în muncă, vă comunicăm următoarele: la data de 16 iunie 1986, ea a fost repartizată la „Intreprinderea de pensule”.

● „Pentru a nu știm cîta oară revenim rugîndu-vă să ne ajutați în următoarea problemă: sîntem același grup din Constanta, care vă roagă să faceți demersurile necesare pentru a se pune în vînzare o băutură, „braga”, la chioscurile de răcoritoare; se vind, aici, tot soiul de „lichide” dizgratioase, am aflat că această băutură a circulat prin Capitală, faceți-o cumva să circule pe întreaga rețea de stat (semnează: Alexandru Valeriu, N. Popa, Roma Tudor ș.a.).

● **Consiliul popular al județului Cluj:** „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către Simona Astalus din Cluj-Napoca, strada Mehedinți nr. 61-63, blocul C. 8, scara 1, apartamentul 58, prin care aceasta solicită sprijin în vederea încadrării în muncă, vă comunicăm următoarele: la data de 16 iunie 1986, ea a fost repartizată la „Intreprinderea de pensule”.

● „Pentru a nu știm cîta oară revenim rugîndu-vă să ne ajutați în următoarea problemă: sîntem același grup din Constanta, care vă roagă să faceți demersurile necesare pentru a se pune în vînzare o băutură, „braga”, la chioscurile de răcoritoare; se vind, aici, tot soiul de „lichide” dizgratioase, am aflat că această băutură a circulat prin Capitală, faceți-o cumva să circule pe întreaga rețea de stat (semnează: Alexandru Valeriu, N. Popa, Roma Tudor ș.a.).

● **Consiliul popular al municipiului Baia-Mare:**

„În legătură cu scrisoarea trimisă de cîțiva oameni ai muncii angajați ca ospătari la „Braseria de pe lîngă F.C. Maramureș din Baia Mare”: 1. — în urma apariției Decretului nr. 396, unitatea și-a restrîns activitatea și nu a avut posibilitatea păstrării tuturor angajaților din lipsă de activitate. 2. — (...) în aceste condiții am reangajat și (...) două dintre semnatarele scrisorii, care aveau o situație familială și materială mai grea, tov. Zetca Maria și Werbin Onorica. 3. — Am luat legătura cu D.J.M.O.S. și cu unele unități de profil și am reușit angajarea tov. Firtse Doina și Domutu Doina. 4. — Sînt în curs de angajare la ora actuală Carmen Zah. Garofita Pop și Liliana Dulf, situație care se va putea rezolva chiar în cadrul acestei unități prin extinderea activității ce o desfășoară la ora actuală.”

...Unde dat, și unde ...se reține !

Pagină realizată de HORIA PATRAȘCU

Poșta redacției

Roman I. Lazăr — com. Ruginești, jud. Vrancea: Se aplică prevederile art. 4, al. 3, din Statutul C.A.P. Fiind zonă viticolă, mărimea lötului în folosință este 5 ari teren plantat cu vie ● Samoilă Rodica — com. Salcea, jud. Suceava: Puteți să vă mai adresați Procuraturii Generale ● Moroșan Samoil — Suceava: Prezențați-vă neîntîrziat la Direcția sanitară județeană. Trimiterea la Sanatoriul de nevrozoz din Predeal intră în competența clinicilor de specialitate.

● Iosif Viorel — Focșani: Conform Legii 1/1986, organizarea și retribuirea muncii în acord global sau în acord direct se aplică în toate sectoarele economice. Aveți dreptul la un spor de 6 zile anual la concediul de odihnă pentru muncă în condiții deosebite, conform H.C.M. 1149/1988 ● Ciolac Mircea — Timișoara: În conformitate cu Legea 1/1970, art. 8, al. 1, beneficiază de vechime neîntreruptă în aceeași unitate persoana încadrată pe baza unui contract de muncă încheiat pe perioadă nedeterminată ● Trif Gheorghe — Baia Mare: Unitatea în care lucreți este aceea care poate să stabilească, conform Instrucțiunilor nr. 1010/1967 de aplicare a Legii nr. 27/1963 și tabelor 1 și 2 anexe la aceste instrucțiuni, preluate din Decretul 292/1959, precum și în baza evidențelor proprii, dacă puteți fi încadrat în grupa I de muncă în vederea pensionării ● Grigore Ion — com. Domnești, jud. Argeș:

1) Este legal să primiți alocație de stat pentru copii corespunzătoare nivelului de retribuire pentru persoane domiciliile în mediul rural; 2) Pentru luna în care a intervenit transferul în condițiile menținerii vechimii neîntrerupte în muncă, trebuie să primiți alocația de la unitatea care plătește chenzina a doua ● Graur Constantin — Poiana Mare, jud. Dolj: Încercați la Oficiul farmaceutic Craiova, str. Tabaci nr. 3 ● Al-desiu Virgil — București: Depuneți cerere la I.C.R.A.L., însoțită de copii ale chitanțelor de plată a agentului termic și tabel cu defalcarea pe apartamente a acestei sume. Pentru apă caldă menajeră comunicați la G.I.G.C. micșorarea numărului de locatari ● Chitulescu V. Petre — satul Băzavani, com. Samarinești, jud. Gori: 1) Ajutorul se acordă numai mamei care are în îngrijire copii; 2) Desigur, și taxa postală trebuie să fie suportată de expeditor. Trimiteti o cerere în acest sens la unitatea respectivă ● Zaharescu Ioan — București: E corect repartizarea pe număr de persoane ● Sesurschi George — Suceava: Puteți să declarați recurs la Tribunalul județean Suceava, în termen de 15 zile de la comunicarea sentinței.

REGHINA VARVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Greu de crezut că pe cele 2.000 hectare de pământ de aici nu s-a ales crema cernoziomului din țară. Prea sint zvelte culturile în verdele lor crud când primăvara, prea sint bogate roadele când se fac, la sfârșit de toamnă, adunările. Și totuși, așa este, pământul nu-i din cele mai bune, doar că, acolo unde natura a arătat zgîrcenie, a completat meșteșugul savant al omului.

În această unitate „fanion pentru județ, fanion pentru țară”, cum îi place, nu fără temei a o numi conferențiarul universitar dr. ing. Zaharia Suci, la o producție globală de 29 milioane lei, beneficiile sint de 4 milioane. Rezultatele, an de an mai spectaculoase, nu sint decît urmarea unei perfecte științe de a face pământul să rodească.

Veritabil laborator în aer liber, Institutul Agronomic din Timișoara s-a realizat pe o platformă de la marginea orașului concentrînd — singurul din țară — toate spațiile de învățămînt, sociale și de pregătire practică, ceea ce permite viitorilor specialiști, pe de-o parte o bună instruire teoretică, iar pe de alta, o perfectă cunoaștere a producției agricole la zi și în perspectivă.

A învăța este, se înțelege, cea dintîi îndatorire a celui ce pătrunde într-o școală. La institutul timișorean ai sentimentul că nu doar cei tineri învață. Fiecare zi se vrea a fi pentru studenți, profesori și cadre din producție un pas în plus pe drumul cunoașterii. Activitatea de cercetare a acaparât din ce în ce mai mult loc în sfera preocupărilor cotidiene, constituindu-se astăzi într-o prioritate. Exprimată în cifre, ideea de mai sus se prezintă în felul următor: valoarea contractelor de cercetare încheiate cu Consiliul Național de Știință și Tehnologie, Academia de Științe Agricole și Silvicultură, cu institute de cercetări pe profil, stațiuni și unități de producție se ridică la 5 milioane lei. Profesori, studenți, cadre din producție și-au reunit forțele în căutări comune, ceea ce a dus la o mai bună pregătire a viitorilor specialiști, dar și la o

rapidă aplicare în producție a noutăților de valoare. „Auriul de Banat”, „Bega”, „Timiș”, „Coral”, „Diamant” sint cinci soiuri de orez bine cunoscute pentru producția mare pe care o dau la hectar — 7.000 kilograme, și al căror act de naștere a fost semnat la Timișoara. Alte două linii noi își așteaptă omologarea. Sint soiuri superintensive cu o capacitate de producție de 10 tone la hectar. Tot la institutul timișorean a fost creat soiul de grâu „Timișan”, specific zonei ecologice din vestul țării, au apărut hibridii noi de porumb, Triticale, hibridii de plante legumicole, s-au îmbunătățit o serie de rase de animale. „Bătăia de negru”, o vacă mică și slab productivă, a ajuns astăzi la greutatea de 650 kg și la 5.000 litri de lapte.

Un institut mic cu rezultate mari

În urma unor ameliorări a raselor de ovine, producția de lînă fină atinge 15 kilograme pe cap de animal. Hibridul terarasiol porcin, cu calități excepționale, crescut pe cale industrială la Combinatul agro-industrial COMTIM, a fost obținut — și el — cu sprijinul specialiștilor Institutului Agronomic. Brevetele de invenție acordate în ultimul timp cercetătorilor timișoreni — pentru biopreparate și premixuri, concentrate globulinice, vaccinuri, autovaccinuri — certifică valoarea realizărilor din domeniul zootehniei. Înclocuitor de lapte pentru viței a fost folosit mai întîi în cîteva unități din județ. „Acum, ne spune conf. dr. ing. Zaharia Suci, secretarul comitetului de partid pe institut, toată lumea aleargă după el. Este mai hrănitor, consumul se reduce cu 8 la sută, iar producția de lapte crește cu 10 la sută.”

Concentratul furajer azotat pentru rumegătoare — doar un

exemplu care atestă preocuparea pentru valorificarea produselor secundare agroindustriale — a fost generalizat nu doar în Timiș, ci și în încă alte zece județe ale țării.

Spațiul tipografic obligă la rigoare, drept pentru care, trecerea în revistă a preocupărilor cercetătorilor din institut ca și a celor ce le stau alături se cere a fi cit se poate de succintă. Perspectiva este canalizată pe direcțiile anunțate anterior, la care se adaugă probleme „fierbinți”, legate de utilizarea apelor menajere, găsirea unor noi surse de energie neconvențională, reducerea consumurilor, creșterea producției prin îmbunătățirea parametrilor soiurilor slab productive și a soiurilor acide, cu exces de umiditate, saline și alcalice.

Rezultatele cercetărilor se găsesc exprimate la scara producției pe cele 2.000 ha ale Stațiunii didactice experimentale, expresie de ținută a triadei învățămînt-cercetare-producție. Studenții — viitorii agronomi, zootehniști, veterinari — se înfîlesc aici cu întreaga gamă de probleme pe care le vor avea de rezolvat în producție după absolvire. Stațiunea este și locul de reciecare al specialiștilor din producție, această fiind puși la curent cu toate noutățile din domeniu. Aici, în cîmpurile experimentale, se găsește răspuns la multe necunoscute, atît în ceea ce privește producția vegetală cit și ce animală. Dacă există multe unități agricole cu renume în județ (și chiar în țară) — Topolovățu Mare, Peciu Nou, Sînnicolaul Mare, Cenad, Lovrin — asta se datorează în bună măsură și activității Institutului Agronomic din Timișoara. Aici au învățat oamenii cum rodește și pământul care nu-i răsfățat, aici vin mereu să se înfrupte din izvorul științei care duce la bogăție. E un institut nu prea mare, cu un colectiv mic. Sint însă, oameni înimoiși, cu dorința de afirmare, dovedită prin fapte.

Așa se explică, desigur, rodul atît de bogat al unui pământ pe care nu s-a ales crema cernoziomului.

Fabricat din fibre lipite cu un polimer ce nu rezistă la solvenți, se desface ca o mătură — ne spun realizatorii cernelurilor.

Ceea ce au urmărit autorii celor patru brevete de invenție a fost o inscripționare sigură, rapidă și comodă, care să ducă la economii de materiale deficitare și la ridicarea productivității muncii. Inscriptiunea este în momentul de față, grație cernelurilor puse în discuție, cit se poate de sigură, iar economia de plumb, substanțială. Dar, despre rapiditate și, cu atît mai puțin despre comoditate, nu poate fi vorba. Beneficiarii — Trustul de instalații-montaj București — au acceptat, datorită calităților deosebite pe care le-au dovedit cernelurile oferite, să revină la vechea călmară. Cit despre toc, acesta nu este decît un băț de chibrit ascuțit la un capăt. În aceste condiții e limpede că nu se poate discuta despre sporirea productivității muncii.

Înțelegem de la autorii brevetelor că ceea ce a fost rezolvat, dar lucrurile s-au poticnit în virful unui stilou. Mai înțelegem că cercetările fabricanților de ustensile destinate scriului de la „Flaro” nu s-au făcut cu cine știe ce tragere de inimă. S-ar putea, ne spun cadrele didactice de la Institutul de construcții, să se folosească și un virf din lemn — se pare că cel mai potrivit ar fi socul. Trebuie, însă, făcute o serie de testări care depășesc posibilitățile laboratorului unde a luat naștere cernelula. Pentru că nu vor să se oprească la jumătatea drumului, iar interesul industriei producătoare nu se prea simte, realizatorii cernelurilor și-au propus să încerce ei un sistem bazat pe o pîslă rigidizată cu un polimer. Mai mult ca sigur, entuziasții cercetători de la Institutul de construcții din București vor găsi, pînă la urmă, rezolvarea necesară. Numai că, ei au de căutat soluții noi, originale, în domeniul lor, acela al construcțiilor. Așa că, ne întrebăm, nu s-ar putea ca cei cu tradiție și competență în producerea celor necesare scriului (domeniu care, nici el nu stă pe loc) să dea dovadă de un firasc interes pentru ceea ce apare nou în materie? Pentru cernelula această de excepție nu se mai caută acum decît... un stilou.

LIANA MOLNAR ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMĂNEȘTI

Primii pași în bătălia pentru electricitate

„Există un negustor în natură: electricitatea, dar el nu ia nimic pentru sine. Ceea ce produce într-un loc, el restituie în alt loc, integral.” Aceste cuvinte de duh cu caracter tehnic, totodată relevînd foloasele electricității, nu aparțin altcuiva decît lui Mihai Eminescu și se află așternute în caietul manuscris 2-258, la fila 214, datînd din epoca studiilor universitare (1869—1874). Iată-l deci pe poetul național spunîndu-și cuvîntul și în marea bătălie pentru introducerea electricității, de care se ocupă de altfel nu o dată în scrierile sale.

Nu înseamnă că această bătălie s-a desfășurat lîn și că nu au existat și voci care s-au ridicat împotriva foloaselor electrificării, e drept uneori cu argumente care strînesc azi hazul. Cînd s-a introdus de pildă la București, în 1894, prima linie electrică de tramvai, „Monitorul comunal” scria: „În ce privește tracțiunea cu electricitate, cu toții vedem ce aspect hidos prezintă sîrmile acelea spinzurate în aer, pe niște stilpi imposibil de privit (...) Fiecare electricitate pot trînsi oameni și animale.” Inspiratorii acestor „considerente” erau cercurile financiare care acaparaseră transportul în comun cu tramvaie cu cai, iar oamenii înaintați, cum au fost inginerii Elie Radu sau Dimitrie Leonida, au avut mult de furcă pentru a le demola „argumentele”, care astăzi, firește, tîn de anecdotică științei.

Pe de altă parte, deși, cum vom vedea, începuturile iluminatului electric sint destul de timpurii la noi, extinderea acestuia a fost frînată decenii la rînd de „Compania de gaz”, care obținuse în 1868 o concesiune oneroasă pentru iluminarea Capitalei cu gaz aerian și dispunea de largi prerogative, echivalînd aproape cu un monopol; de aceea, pînă în 1904 s-au construit în București doar 53 centrale electrice mici, cu o putere instalată de numai 2.031 kW; în mod cu totul nerațional, o seamă de întreprinderi își aveau fiecare uzina lor electrică proprie.

Și totuși, interesul pentru electricitate s-a manifestat la noi încă demult. Astfel, transilvăneanul Samuilă Dămian, prieten cu Benjamin Franklin, a călătorit pe la mijlocul secolului al XVIII-lea prin Europa și America, efectuînd experiențe publice de electricitate statică, bucurîndu-se de un deosebit succes. Asemenea lui, Alexandru Manu și Constantin Ipsilanti au prezentat în 1790, la Constantinopol, sultanului o „mașină electrică”, cu ajutorul căreia au făcut diferite demonstrații. În același veac, J. Hell și discipolul său S. Verestoi elaborau la Cluj lucrări teoretice despre electricitate, relevînd de pildă natura identică a fulgerului și scintilei electrice, ceea ce pe atunci nu era nicicum de la sine înțeles.

În secolul al XIX-lea, numeroși oameni de știință români

au întrevăzut cu luciditate avantajele electricității și au militat ferm pentru largă ei introducere în economie. Așa a fost fizicianul Teodor Stamat, care căuta să demonstreze importanța electricității prin efectuarea unor experiențe fizice care au stîrnit un mare interes. La rîndul său, reputatul chimist Petru Poni a expus în cursul de fizică cunoștințe și experimente de electricitate, excelent sistematizate. Fizicianul Dimitrie Negreanu a fost primul specialist român care s-a distins în studiul fenomenelor electrice, autor de lucrări originale despre conductibilitatea electrică, constanța dielectrică, procesele electrolitice etc.; din 1889, a fost profesor la catedra de electricitate, nou înființată la Universitatea din București. Primul profesor de fizică al aceleiași Universități a fost și el un fervent promotor al electricității: Emanuel Bacaloga. În laboratorul de fizică pe care-l înjghebase, cu multă trudă, el instalase pînă și generatoare electrice pentru iluminat, iar după ce vizita expozițiile de electricitate din străinătate ținea întotdeauna conferințe de propagandă privind aplicațiile acestora.

Și iată că primele roade s-au arătat, constituînd chiar realizări de pionierat. Într-adevăr, prima centrală electrică din România a fost construită de timpurii la București, fiind instalată într-o remiză aflată pe locurile unde este astăzi Biblioteca Centrală Universitară; aceasta s-a intîmplat în octombrie 1882, la mai puțin de o lună de la punerea în funcțiune a centralei Edison din New York. Centrala bucureșteană alimenta Palatul din calea Victoriei, linia aeriană fiind ulterior prelungită ca să asigure iluminarea fațadei Teatrului Național, a Grădini Cîșmigiu și a Palatului Cotroceni. În același an, se instalează la Atelierele C.F.R. — București-Nord o centrală electrică care iluminează gara, iar la Bușteni se montează un grup electrogen la fabrica de hîrtie. În anul 1884, la Spitalul Militar din București se instalează o uzină pentru furnizarea curentului electric, acesta devenind unul dintre primele spitale din lume beneficiind de noul tip de iluminat. În același an, 1884 — o veritabilă premieră la Timișoara: se instalează aci prima centrală de curent alternativ din România, asigurînd iluminatul public pe principalele artere ale orașului; urbea de pe Bega devine astfel cea dintîi din Europa cu străzile iluminate electric! Dintre centralele hidroelectrice, trebuie amintite mai ales cea de pe riul Peleş, la Sinaia, proiectată de marele inginer Elie Radu, de asemenea cea de pe Valea Sadului, realizată pe baza a două turbine verticale. Totodată, țara noastră a fost cea dintîi care a introdus electricitatea la foraj și extracție în industria petroliferă (1897).

România s-a numărat astfel în primele rînduri în bătălia pentru introducerea electricității, în ciuda opreliștilor și adversităților întîmpinate.

În diferite orașe ale țării s-au instalat treptat centrale electrice, de pildă la Caransebeș în 1887, la Galați în 1892, la Brăila, Iași și Arad în 1897 ș.a.m.d. Desigur, ar mai fi multe de spus despre ideile, proiectele, inițiativele zăre au marcat începuturile bătăliei electricității la noi, să încheiem însă cu o realizare, tot din secolul trecut, fără în-doială de nivel mondial, care aparține celui pe care istoria științei românești îl numește „decanul fizicienilor români”: Dragomir Hurmuzescu. În anul 1896, acesta concepe și construiește primul electroscop modern, cu ecran electrostatic, care utilizează un nou tip de izolat inventat de el: dielectrina. Electroscopul Hurmuzescu a fost ulterior produs în serie: el a servit lui Henri Becquerel la descoperirea radioactivității și soților Marie și Pierre Curie la identificarea elementului radium.

I. M. ȘTEFAN ■

Mari firme bucureștene despre o preocupare la ordinea zilei a comerțului nostru:

MODERNIZAREA

După cum se știe, Programul privind modernizarea activității comerciale până în anul 1990 are drept scop introducerea noului, creșterea calității și a eficienței într-unul din sectoarele care exprimă în modul cel mai direct nivelul calitativ al vieții noastre. Deși evidentă din însăși titulatura documentului, modernizarea activității comerciale reprezintă un proces mult mai complex, care, în prima sa fază, așa cum prevede programul, pune accen-

țul pe valorificarea rezervelor existente, pe îmbunătățirea condițiilor de igienă și ambianță, pe o prezentare mai atractivă a mărfurilor, în sfârșit, pe multe alte aspecte pe care vi le supunem atenției în această „trecere în revistă” a unor cunoscute firme bucureștene, în fapt, a unor preocupări ce stau în atenția conducătorilor citorva din marile întreprinderi comerciale ale Capitalei.

tr-o ambianță deosebit de plăcută și originală, spațiul va fi utilizat pentru audiții, atit pentru cei ce vor cumpăra, cit și pentru cei care vor dori să asculte o melodie, o formație etc. Va fi o prestare de servicii care va atrage, speră interlocutorul nostru, foarte mult tineret. Intimizarea spațiului, mochele alese cu gust și luminizitatea naturală vor spori mult farmecul „Romanței”.

„Încercăm să cream fiecărui magazin o personalitate distinctă, explică directorul I.C.L. Tehnometal, cind intri la „Ari-foto” sau „Zenit”, două unități model pentru articole foto care vor fi amenajate în curind, prima situată pe Bd. Nicolae Bălcescu, a doua, pe Bd. Gh. Gheorghiu-Dej, acestea să nu semene cu celelalte unități foto văzute în București sau în țară. Se lucrează acum la proiectul modernizării magazinului „Muntenia”, din Piața Cosmonauților, mai exact a spațiului de la etaj, destinat articolelor de menaj, electrice și electronice. Sintem convinși că prin crearea acelei note personale, care să spună ceva cumpărătorilor, firmele cunoscute ale Bucureștiului vor spori zestrea de frumusețe a Capitalei, îi vor bucura pe cei ce le trec pragul și va crește eficiența actului comercial”.

**„Cocorul”:
Nu doar
un magazin,
ci o întreprindere**

Începind cu primăvara acestui an, firma „Cocorul” nu mai reprezintă doar un magazin, ci și o întreprindere care poartă același nume. I.C.S. „Cocorul” numără acum 39 de unități, cu un personal de peste 4000 sute de oameni ai muncii, unele dintre ele, magazine binecunoscute bucureștenilor, cum sînt „La trei ursuleți” sau „Confecția” din Calea Victoriei.

În ce constă modernizarea firmei (sau a firmelor), ne explică directoarea întreprinderii, banica Georgescu. „Așa cum reiese din programul privind modernizarea activității comerciale până în anul 1990, este vorba de un amplu proces și el se referă la toate laturile acestui domeniu. Subliniez asta, deoarece s-ar putea crede că numai vopsirea mobilierului sau zugrăvirea încăperilor ar epuiza ideea de modernizare. Magazinul „Cocorul” are o suprafață de 8000 de metri pătrați. Este un spațiu mare, care, folosit mai rațional, duce, firește, la un spor de eficiență, de productivitate. Văd căștiga cumpărătorii, vom câștiga și noi, cei care avem interesul să vindem. Studiile întreprinse în seama de foarte multe lucruri, printre ele și de faptul că omul modern este un om grabit. Trebuie să-i ieși în întimpinare, să-l ajuți să cumpere. Reamenajarea unor raioane vor ține seama de această realitate. Mărfurile vor beneficia de o expunere care să le avantajeze, să le pună calitățile în valoare. Vă fac o mărturisire, înain.e de a fi director, am fost secretară de partid aici. Am învățat în tot acest timp o sumedenie de lucruri iar pe oamenii magazinului îi cunosc cum îmi cunosc familia. O spun cu toată răspunderea, și vă rog s-o luați și ca o autocritică, noi am cam neglijat latura calitativă a activității de comerț. Adeseori ne-am transformat din vânzători în distribuitori de marfă. În general cred că între marile firme trebuie să existe un spirit de emulație din care să câștige, în primul rind, cumpărătorul. Vrem ca la „Cocorul” și în unitățile întreprinderii fiecare vânzător să arate în orice moment că își respectă meseria, că nu și-a ales-o întimplător. Tot în general vorbind, este ușor de observat, la raioanele cu auto-servire, vânzătoarea s-a transformat în supraveghetoare, cerind invariabil sacoaia la control. Or, nu pentru asta au fost școlite. Noi, oamenii cu experiență în comerț, sintem de vină. Modern și funcțional trebuie să fie și mobilierul, moderne trebuie să fie și mărfurile și fluxurile tehnologice, dar modern trebuie să fie și comportamentul celor care fac comerț”.

Mărturisind că gindim la fel cu tovarăsa directoare Făfca Georgescu și că apreciem ade-

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

vărata profesiune de credință a unui om cu o mare experiență într-un domeniu aflat mai tot timpul „la îndemina” cumpărătorilor, așteptăm cu încredere și speranță schimbarea atitudinii unor vânzătoare față de cumpărători, deși, parcă, nici un comerț mai puțin evoluat n-ar presupune lehamitea sau indiferența negustorului.

Pînă atunci, să trecem în revistă noutățile magazinului „Cocorul”, noutăți pe care le vom intîlni încă din acest an, noutăți privind reorganizarea unor raioane, reamenajarea altora, precum și numeroase schimbări menite să sporească zestrea și farmecul unui nume de prestigiu în comerțul bucureștean, să atragă cumpărătorul, să-l determine să-i rămîna fidel.

Astfel, în raioanele în care mărfurile nu beneficiază de o lumină adecvată, acestea vor fi puse în valoare profitîndu-se mai fericit de lumina naturală. De asemenea, vor fi reamplasate unele raioane, printre ele, cele de galanterie și cristaluri, la parter, și se va înființa, prin grija deosebită a centralei de produse cosmetice, un raion de cosmetică. Vom desființa raionul de articole de uz casnic, pentru că în această zonă mai există și alte unități cu același profil. În paranteză fie spus, dată fiind extinderea magazinului „Unirea”, va trebui să ne gindim și la o eventuală schimbare de profil, mai exact la specializarea pe o anumită gamă de articole, de pildă un mare magazin pentru tineret. Raioanele destinate copiilor vor câștiga spațiu, „Jucăriile” bucurîndu-se și de o expoziție cu vinzare. Desigur, mobilierul va ține seama de o expunere mai funcțională a produselor. Remochetarea va începe cu etajele 1 și 2 și se va face numai prin forțele proprii ale maga-

zinului. Să nu uităm că magazinul „Cocorul” dispune de un calculator Olivetti ale cărui terminale duc la casele de marșaj. „Dar, de la acest procedeu modern de ținere a gestiunilor și de executare a operațiilor cantitativ-valorice, pleacă și unul dintre necazurile unității”, ne spune directoarea întreprinderii. Deși este montat de ani buni în acest magazin, în ciuda apelurilor insistente ale conducerii, nici o întreprindere din țară nu și-a propus să asimileze citeva piese de schimb, lesne de realizat. În aceeași situație se află și scările rulante, unde piepteni de securitate, defectîndu-se, le fac inutile.

**„Bucur-Obor”:
80 000 de
cumpărători pe zi,
atitea gusturi,
atitea sugestii**

În comerț, spun bunii meseriași, marea artă este să te primestești la vreme, să te adaptezi din mers. Chestiunea rămîne valabilă și în cazul unui colos cum este celebrul „Bucur-Obor”, unde actul comercial ține cont în permanență de realitate. 80 000 de cumpărători pe zi reprezintă tot atîtea gusturi și pot fi tot atîtea sugestii de care trebuie să ții seama chiar dacă ele nu sînt exprimate direct, ci rezultă din interesul pe care îl stîrnește un raion sau altul, o marfă sau alta.

În acest context, din cele spuse de directorul adjunct, Marian Bogdan, reținem că una dintre cele mai spectaculoase schimbări se va produce în spațiul afectat desfacerii mobilei. „Aici, spune tovarășul Marian Bogdan, vom schimba pardoseala montînd un paviment din mozaic venețian, ca la blocul 1 destinat articolelor de lux. Vom folosi mult mai judicios acest spațiu, introducînd și profile care nu existau. Astfel, pentru mobilă vor exista niște mici apartamente-expoziție, piesele aflîndu-se în depozit și fiind vîndute prin precomandă. În spațiul rămas liber, vom organiza un raion pentru desfacerea accesoriilor și produselor de cosmetică auto, pieselor de schimb electrocasnice, un altul pentru feronerie și accesorii-mobilier, precum și un mic magazin de prezentare și vinzare a produselor întreprinderii „Electronica”. De asemenea, tot aici vom deschide un raion pentru vânzarea jocu-

rilor sportive. Studiile la care se lucrează acum în seama și de faptul, deloc de negăjit, că spațiile de acces, culoarele dintre raioane, pot fi „trasate”, gîndite mai aproape de obișnuințele cumpărătorului. Am să mă explic. Noi am observat că iarna, foarte multă lume trece dinspre pasaj spre piața, traversînd magazinul. În acel moment cel care intră este un cumpărător potențial: nu intră cu gîndul să cumpere. Dar el poate deveni un cumpărător real, dacă noi știm cum să-l atragem, dacă știm să-i ieșim în cale cu mărfuri care să-l intereseze la prima vedere”.

Introducerea unui calculator „Coral”, anul viitor, va contribui la realizarea unui sistem informațional deosebit de important pentru luarea deciziilor, pentru corectitudinea și rapiditatea lor. În plus, se vor simplifica operațiunile contabile și se va cunoaște în fiecare moment evoluția stocurilor, fapt care va avea, fără îndoială, urmări pozitive asupra aprovizionării, în primul rind.

În altă ordine de idei, plecîndu-se de la constatarea că timpul necesar cumpărării diverselor articole poate fi scurtat, prin modificarea culorilor de trecere și prin reorganizarea unor raioane, se va proceda în consecință. Printre altele, raionul de confecții pentru băieți va fi separat de raionul similar pentru fete, laboratorul de cofetărie compartimentat după un circuit tehnologic nou, va avea trasee diferite pentru diversele materii prime, iar acel spațiu-grădînă, din mijlocul magazinului, va fi acoperit cu o cupolă prin care va pătrunde lumina naturală și va fi folosit pentru expoziții de camping, concursul pentru copii de 1 lunie sau organizarea unor parade ale modei.

**„Romanța”:
Fiecare magazin –
un nume care
se impune**

Magazinul este, foarte bine cunoscut nu numai de melomani. Se află pe Calea Victoriei, lipit de „Tăndărică”, vizavi de Palatul telefoanelor. Mai puțin cunoscut este faptul că, potrivit celor afirmate de tovarășul Radu Cătușca, directorul I.C.L. Tehnometal, magazinul va deveni cel mai modern din Capitală, în profilul amintit. Firește, vom cumpăra de aici discuri, instrumente muzicale, se va păstra și raionul „foto”, dar la etaj, in-

Acum, privind la perioada aceea calmă din urmă de doi-trei ani, parcă nici nu le vine să creadă. Cum?, atita vreme fără nici o reclamație, fie ea cit de firavă, fără un singur referat, oricât de blind în formulări, fără o notă explicativă? Timpul trebuie să fi trecut, privind lucrurile din perspectiva prezentului, teribil de încet, de plictisitor. Azi, azi e cu totul altceva: hîrtiile aleargă dintr-o parte în alta, conducerea Întreprinderii Județene de Prestări Servicii și Producție Industrială Prahova nu mai prididește cu întocmirea de adrese, cu atenția și minuțioasă cercetare a faptelor descrise în nenumărate sesizări, cu luarea de decizii prompte și cit mai în spiritul dreptății etc. Norocul care s-a abătut asupra zeloșilor întocmitori de hîrtii poartă un nume. Un nume obișnuit: Constantin Oprea. Este strungar în cadrul formației mecanice a secției de la km. 5, are 33 de ani și e numai bun de partener de corespondență: are un scris frumos, de proiectant, arc aplomb și o neascunsă dorință de a spune lucrurilor pe nume. Așa cum îi stă bine unei corespondențe cu adevărat interesante, destinată și expedito, de partea cealaltă a „firului”, este o femeie, subingineră Florica Stănescu, acuzată continuu de Constantin Oprea și acuzându-l la rindu-i, continuu pe acesta. Cum a început toată povestea? Simplu, printr-un referat semnat de maestrul Tudor Alexandru și de Florica Stănescu, referat în care se arată că strungarul Constantin Oprea refuză să execute lucrările care i se repartizează, nu desfășoară o activitate corespunzătoare în cadrul formației sale, că vine la lucru la „diferite ore”, numai pentru a semna conda, după care pleacă, „petrecându-și timpul în diverse locuri”, că nu și-a realizat sarcinile de producție și că a executat 190 de balamale în plus, creind un stoc fără desfacere, că nu se integrează efortului colectiv și că-i demobilizează pe cei din jur. Referatul era datat 9 iulie 1985, deci cu un an în urmă. Lui Constantin Oprea i se cere o notă explicativă, în care acesta arată, pe larg, faptul că a muncit cit l-au ajutat puterile și cunoștințele (are doar categoria a doua), dar faptul că nu i se dau scule și lucrări l-a împiedicat să se achite așa cum ar fi dorit (și ar fi trebuit) de sarcinile sale. Ulterior, pe 18

iulie, pe masa directorului Constantin Negrilă mai apare un referat, semnat numai de Florica Stănescu, plin de alte acuze aduse lui Constantin Oprea. Și, în chiar aceeași zi, prin decizia 146, i se desface strungarului Oprea contractul de muncă, în baza articolului 130, litera i, din Codul Muncii. În urma recursului acestuia, după opt luni de zile, este reincadrat în muncă, Tribunalul Județean Prahova considerând că probele oferite de I.J.P.S.P.I. sînt puține și neconcludente, cu atît mai mult cu cît Constantin Oprea nu mai primise nici o altă sancțiune pînă atunci.

Acesta este, pe scurt, începutul unei îndelungate corespondențe, în ale cărei ițe, mai mult sau mai puțin incurcate, s-au prins o seamă de oameni ai întreprinderii. Deci, Constantin Oprea se întoarce printre ai săi, primește banii cuvenți pe cele opt luni de zile nelucrate (bani despre care directorul Constantin Negrilă ne spune că nu

și schimbul de hîrtii între Oprea și conducerea unității reincepe, mult mai intens decît pînă atunci. Întii de toate, strungarul face o reclamație, arătînd în ea că este persecutat de către subingineră Florica Stănescu: nu i se asigură de lucru, a fost penalizat abuziv, iar dispozițiile date de aceasta au condus la rebutarea unei lucrări. Prompt, conducerea trece la analiza veridicității celor spuse de Oprea. Desemnează o comisie alcătuită din trei tovarăși, care cer o sumedenie de declarații scrise și sfîrșesc prin a întocmi un referat, referat din care rezultă că „în ceea ce privește rebutarea bușelor cu flanșă, într-adevăr au fost sudate de flanșă 28 bucăți de ștufuri de țevă, care nu erau corespunzătoare din punct de vedere tehnic și se fac vinovați următorii tovarăși: subingineră Florica Stănescu, sudorul Șerban Ionel și tovarășul Șerban Constantin”. Referatul rămîne pe masa directorului, așteptînd

corectitudine pe care părțile adverse vor să le impună, există adevăruri ce nu pot fi, cu nici un chip eludate. Adevăruri care pun în lumină calitatea muncii desfășurate în această unitate, în secția de la km. 5, mai precis. Spuse franc, ele ar fi următoarele: Constantin Oprea este, din spusele și scrisurile tovarășilor de formație, destul de slab pregătit profesional, de parte de-a stăpîni așa cum se cuvine tainele meseriei; el a cîștigat un proces mai ales datorită modului defectuos în care a fost întocmită decizia de desfacere a contractului de muncă și a îngăduinței cu care, de-a lungul timpului, a fost privit și tratat de către cei din secție; după cîștigarea procesului, a considerat că nimeni și nimic nu-i vor putea smulge aureola de invingător, că poate ușor pretinde că este continuu șicanat. Asta în ceea ce-l privește pe Constantin Oprea. Pe de altă parte, conducerea secției și a întreprinderii chiar, caută să

Neobosiții făcători de hîrtii, situați pe trepte ierarhice diferite, asudă în continuare, așternînd cu zel acuzații peste acuzații, amenințări peste amenințări, căutînd în trecutul mai mult sau mai puțin îndepărtat argumente cu care să-și infunde preopinienții. Fiecare își caută (și își găsește) aliați, toți propun martori și se prevalcă de spusele acestora, puși să dea declarații și să opineze asupra calităților și defectelor, asupra competenței sau incompetenței adversarului. Referate peste referate, contestații peste contestații, cercetări peste cercetări și nici o vorbă despre cum se îndeplinesc sarcinile de plan, despre existența comenzilor, despre perfecționarea profesională, despre unitatea de vederi și de acțiune a colectivului. Se spune, simplu — toate astea sînt numai din pricina lui Oprea. Or fi și din cauza lui, nimic de zis, dar trebuie recunoscut că, după cîștigarea procesului, numai cu ochi buni n-a mai fost văzut. Și timpul trece, trimestrele încep și se încheie, conducerea secției se plinge de o productivitate a muncii necorespunzătoare, atrăgînd după sine diminuarea retribuției, dar lanțul hîrtiilor nu dă semne că se va rupe curînd. Chiar acum este în plină cercetare o contestație a lui Oprea. Vor fi, probabil, necesare, ca și în cazul reclamației sale anterioare, declarații, ba poate că și o expertiză tehnică detaliată. Asta, firește, în cazul în care e timp. Și timpul pare a le prisoși atît lui Constantin Oprea, cît și celor din preajma sa, mai preocupati de hîrtii, decît de muncă serioasă, încetînd a deplînge situația în care se găsește secția și căutînd soluțiile care să-i scoată din impas. Iar una dintre acestea este tocmai asigurarea unui climat de muncă sănătos, favorabil muncii temeinice, în care răfuielele personale să nu-și afle locul. Altfel, cu încetul, riscă să ajungă să semneze, în locul ștatelor de plată, noi și noi hîrtii care, pasă-mi-te, să-i demaște pe vinovați, mereu alții în afară de ei înșiși. Hîrtii, care, în fond, atrag după ele alte și alte hîrtii, elaborate, rezolvate sau relansate în timpul programului de lucru. Riscul nu este altul decît acela ca tot acest angrenaj să se oprească — așa cum prelindea Constantin Oprea că i s-a oprit strungul — în șpan. În șpanul vorbelor ce vor să treacă drept fapte.

Neobosiții făcători de hîrtii

știe din ce fonduri au fost plătiți, deși dînsul este acela care a decis și semnat desfacerea contractului de muncă) și se apucă de lucru. De fapt, se apucă și nu prea. În luna martie, pace deplină. În aprilie, însă, într-o zi pe cînd lucra în schimb al II-lea, Oprea lasă colegului ce urma să vină în dimineața următoare un bilet: „Tov. Mihai. Ce se întîmplă cu strungul, că nu mai trage motorul, se oprește în șpan”. Era ora 18,30 și Constantin Oprea părăsește locul de muncă. Dîmineața, biletul e găsit și se verifică starea strungului. Cei care au făcut controlul susțin că strungul era în deplină stare de funcționare, dar Oprea și-a căutat un motiv pentru a merge să vadă un meci la televizor, afirmație contrazisă de cel la care se referea și care susține că strungul a fost reparat a doua zi, găsindu-se astfel un prim motiv de șicană. Cum-necum, e sancționat, oprindu-i-se 10 la sută din retribuția pe aprilie pentru cele cinci ore absente.

Îată că nu trec nici două luni

continuarea corespondenței, care nu întîrzie să apară. Florica Stănescu întocmește un referat de sancționare a lui Constantin Oprea pentru că acesta ar fi refuzat să efectueze o lucrare, referat care se lasă, foarte repede, cu dorita sancționare, în hîrtia semnată de șefa oficiului juridic arătîndu-se că Oprea a refuzat să încerce cu sudură axul unei mașini de umplut sifoane. Prompt, cel sancționat revine cu o contestație în care subliniază că nu are calificare de sudor și că nu vrea să pătească asemenea altora care, respectînd dispozițiile Floricăi Stănescu au suferit accidente de muncă. Rezoluția, aparținînd tot oficiului juridic, spune, spre culmea hazului, că „a încălca și a strunji axul se puteau executa fără ca el, (C. Oprea — n.n.) să fie obligat să folosească aparatul de sudură (!)”.

Și de-o parte și de cealaltă, acuzele curg asemenea nestăvilitelor ploii de vară. Se mai opresc, din cînd în cînd, pentru a răbufni și mai pătimaș. Dar dincolo de aparențele de totală

procedee cu el așa cum ar fi trebuit procedat de la început, dar adaugă și destulă patimă. O exigență cu care nimeni nu era obișnuit pînă acum s-a instaurat brusc (ceea ce nu e rău deloc), dar ea n-a fost dublată de un mai mare interes pentru bunul mers al producției, pentru ridicarea calificării muncitorilor. Însăși desemnarea — chiar pe o perioadă limitată — ca șef de formație a unui subinginer chimist (într-un atelier mecanic) spune destule despre modul în care e privit aici procesul de producție. Apoi, din insuccesul suferit cu ocazia procesului purtat cu Oprea, oamenii au mai învățat ceva: că e bine să-l atîngi pe cel care a greșit imediat și cu acte în regulă. Sau, cum spune inginerul Toma Stoicescu, șeful secției, „să fie masa bogată”. Din această continuă suspiciune, din permanenta grijă de a fi cu ochii pe ceilalți și a-i vîna greșelile rezultă o atmosferă de lucru deloc prielnică. Se pare că problemele producției sînt înfinit mai puțin importante decît răfuielele care se țin lanț.

Se mai opreau, întîlnindu-se pe stradă, la cite o vorbă mai lungă. Se întîmpla atunci — de-a lungul citorva ceasuri pe care nici unul nu se-ndura să le numere ori să le impunăne — ceea ce poezii mai numesc uneori miracolul întineririi. O întoarcere la vremea pe cînd, ehei, vîrstele erau pline de un nesfîrșit orgoliu, orice pas hotărît părea să atingă linia orizontului, iar imposibilul era un simplu cuvînt, lesne de izgonit din frază. Tineri de tot... Prinși în vîltoarea unui timp avînd înscris pe frontispiciul său cuvîntul revoluție. Au fost la Salva-Vișeu, la Bumbesti-Livezeni, la Ceanul Mare... Au fost și au muncit. Atita tot. Au devenit bărbați așa cum și-au dorit și au pornit în viață cu un ascendent de voință și încredere în ceea ce pot făptui. Au plecat care încotro. Prin școli, prin uzine, prin facultăți. Vreme nemarcată de rememorări. Vreme a propriei construcții. Unul cite unul, cei plecați mai departe de casă s-au alăturat celor rămași la Tirgu Mureș. Se știau prieteni adevărați, chiar dacă nu-și făceau prea des vizite sau nu-și prezentaseră unii altora soțiile și copiii. Cei mai mulți munceau (și încă muncesc) la Electromureș. Oamenii harnici, priviți cu respect. Oamenii cărora li se zice îndeobște „de bază”. Dar, sufletește, toți continuau să facă parte din brigada Mureș. Și nu dintr-o brigadă care doar a existat, ci dintr-una care continua să existe, fie doar și numai în sufletele lor.

Asta pînă în '77, cînd, după cutremur, au simțit că țara are din nou nevoie de ei — brigadierii. S-au strîns vreo 23 și au plecat, în contul concediului lor de odihnă, la București, punînd mina cum se cuvine — adică șantiereste — la ridicarea unui bloc din Drumul Taberei. Nu mai erau ei din cale-afară de tineri (trecuseră aproape trei decenii de cînd primiseră primul carnet de brigadier), dar nici atît de bătrîni încît ajutorul lor să nu se simtă. Au procedat ca niște oameni avînd în sine și în conștiință experiența șantierelor. Au făcut, la început, muncă de concepție, adică au pus la punct problemele de organizare. Apoi și-au suflecat mințile și au devenit

— fiecare după cunoștințe — fierari, betonisti, zidari, dulgheri. La plecare, elevii unei școli din apropiere le-au dăruit flori și ei și-au adus aminte că, între timp, între două mari șantiere, au devenit bunici.

După patru ani, în 1981, au pornit — de data asta 60 la număr (un om pentru fiecare an trecut de la înființarea partidului) — spre Canalul Dunăre-Marea Neagră. S-au integrat Șantierului național al tineretului. Au taluzat un kilometru și jumătate, au nivelat și au semănat iarbă. Și-au dăruit alte două săptămîni de viață unui gigantic șantier. Au mai adăugat o semnătură pe harta „cea

dierii veterani / sînt încă tineri peste ani”...

Prezența lor pe șantierele tineretului a însemnat o lecție de morală pe viu. O demonstrație a puterii de mobilizare și a elanului pe care nu atît vîrsta cronologică, ci mai ales cea sufletească le pot genera.

Acum, cînd se opresc, întîlnindu-se întîmplător pe stradă, la cite o vorbă mai lungă, au a-și istorisi și întîmplări de dată recentă. Se simt încă brigadierii în putere și au ajuns să glumească spunînd și s-au specializat în canale, că prezența lor duce la mai rapida terminare a lucrărilor și că vor, fără vreo obiecție din partea cuiva,

mai tînăr component al brigăzii, poștașul Eugen Marton, numai bun, datorită rapidității sale, să ducă scrisorile tuturor îndrăgostiților din oraș, despre Nemeș Petru, rămas acasă, într-un sat din cîmpia Mureșului, dar mereu prezent la apelurile brigăzii...

„E vorba, în tot ce facem — spune Eduard Costin — de un anumit mod de a trăi acest timp. Este o veritabilă bucurie aceea de a construi. Dar mai e și altceva: un comandament moral. O trăsătură de caracter chiar. Sigur, mulți vor fi spunînd că am mers pe toate aceste șantiere — și vom continua să mergem — din dorința de pu-

proba că și cei mai bătrîni pot să fie în pas cu timpul, că nu sîntem doar niște circotași, moralizînd la două vorbe și trînd numai din amintiri. N-am folosit niciodată — acesta e un fel de consemn al brigăzii — simtagma „pe vremea noastră...” Și asta pentru simplul motiv că aceasta e vremea noastră. Timpul în care ne-am realizat, în care ne-am întemeiat familia, ne-am crescut și ne creștem copiii și nepoții. Acesta e timpul căruia considerăm, necesar să i ne dăruim atît cit ne vor mai ajuta puterile. Iar puterile unui om care trăiește — așa cum a deprins chiar pe școala șantierelor, într-un ritm intens, bucurîndu-se de ceea ce realizează, ducînd un trai neîncorsetat de vicii sau de abuzuri, iubind natura și mișcarea, iubindu-și țara — puterile acestuia om nu seacă prea lesne. Spuneți că am reușit să oferim o lecție de viață tinerilor. Poate fi și așa. Dar lecția aceasta ne-a modelat și pe noi, chiar la această vîrstă. Am prins, mai de aproape, am înțeles multe și vrem să mai aflăm multe. Ca să fiu foarte cinstit, dorim din tot sufletul ca, în anul 2000, să beau, cu toată brigada, măcar o cupă de șampanie.”

Tineretea — aceea de dincolo de ani — se face simțită printr-o anume bătaie a inimii. Inima brigăzii de veterani Mureș bate în ritmul viitorului.

DAN MUCENIC ■

Tineretea, dincolo de ani

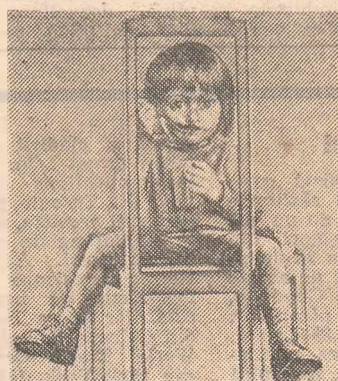
tînără a țării. Și au intrat în posesia celui de-al treilea carnet de brigadier. Care, însă, nu avea să fie și ultimul.

În mai 1986, întîmpinați cu zimbete, ba chiar cu tineresti ironii, membrii brigăzii Mureș și-au făcut apariția pe Șantierul național al tineretului de la Canalul Poarta Albă—Midia Năvodari. Îmbrăcați în salofoțe, purtînd bocanci în picioare și, pe umeri lopoți, douăzeci de bărbați între 54 și 70 de ani s-au luat iar la întrecere cu vîrsta. Și iar au birut. Nu numai proba fizică a fost trecută cu brio, ci și — în special — aceea morală. Mult mai tinerii lor tovarăși de șantier au avut ce învăța de la vîrstnicii mureșeni. Înainte de toate — o disciplină fermă, care nu cunoaște rabatul. Începînd de la ora trezirii, de la obligatoria învioreare și de la deplasarea cu cîntec sau în pas de defilare de-a lungul și de-a latul taberei, pînă la predarea bocancilor (lustru-iți) și a lopoților (spălate și date cu unsoare). Apoi — o intensă muncă de educare a celor din jur: seri de poezie, de evocare a romanticelor șantiere de început, o gazetă de perete teribil de tinerească, un cîntec — pe muzica bineștiutului „heirup” — avînd ca refren „briga-

să fie prezenți, în anii ce vor veni, și pe șantierul Canalului București—Dunăre.

Cel ce mi-a povestit toate acestea este un bărbat de 70 de ani. Eduard Costin, fost profesor de desen, un om încă deosebit de activ, conducînd cercul de sculptură în cadrul Casei de cultură a sindicatelor din Tirgu Mureș și avînd lucrări de mari dimensiuni răspîndite prin multe colțuri de țară. El este și autorul imnului brigăzii. Pare cu mult mai tînăr decît înscrisul de pe buletin, iar părul alb, luminînd parcă în jur, îi dă o alură de june ce se răsfață încercînd să pară de altă vîrstă decît cea reală. Povestește frumos are umor, e plin de viață și de zîmbet. Se oprește, pe rînd, la fiecare dintre membrii brigăzii, portretizîndu-i sumar și cu haz. Începe de la comandantul brigăzii, Nicolae Ciobanu, director economic la „Metalotehnica”, spune despre Antal Endre, despre proaspătul pensionar Alexandru Farcaș, despre juristul Axente Tomuță, fost activist de tineret și șantierist la Salva, despre inginerul Mihai Ținteanu, cel care a pus, în tinerete, umărul la șantierul de pe Lunca Prutului, despre cel

blicitate. Sau de epatare. Cu atît mai mult cu cit este o experiență unică în țară. Dar nu e nici pe departe așa. Ce-i drept, s-au mai scris citeva rînduri despre noi, s-a făcut chiar și o emisiune la televiziune, însă nu aceasta a fost imbodul pentru care am plecat, în timpul concediilor și necerînd vreodată ca munca să ne fie remunerată. Am vrut să vedem — nouă, mai întii — că sîntem utili. Apoi, am dorit să oferim tinerii generații

Comentariul
saptaminii

Congresul păcii și dezvoltării

Piatră de hotar în istoria modernă a țării, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, de la care se împlinesc 21 de ani, a intrat definitiv în conștiința poporului nostru ca un eveniment deschizător de vaste orizonturi, ale cărui orientări principale, opțiuni și hotărâri se află la temelgia marilor înfăptuiri din cele peste două decenii care au trecut de atunci, perioadă care a intrat în istorie sub numele de Epoca Nicolae Ceaușescu.

Se știe ce-a însemnat această perioadă pentru propășirea țării: o industrie dezvoltată, puternică, o agricultură avansată, orașe și sate modernizate, un avânt deosebit al învățămîntului, al științei și culturii, un progres social constant, o ascensiune continuă pe treptele civilizației socialiste. În același timp, anticipând direcțiile și temele Anului Internațional al Păcii, Congresul al IX-lea a deschis calea unui concept românesc și a unei practici românești în politica internațională care au condus la revoluționarea modului de abordare a problemelor fundamentale ale păcii și dezarmării, ale destinderii și securității, înțelegerii, cooperării, ale eradicării subdezvoltării. În conexiunea directă cu interesele vitale ale României și ale întregii umanități, politica externă a țării noastre, elaborată și promovată cu consecvență de președintele Nicolae Ceaușescu, s-a afirmat ca o contribuție de inestimabilă valoare la edificarea unei lumi mai drepte și mai bune, o lume a păcii și concurenței, fără arme și războaie. Marile acțiuni românești de politică externă, chemările la rațiune, la identificarea și valorificarea tuturor resurselor de dialog, de tratative, la lupta unită a popoarelor pentru oprirea înaintării spre catastrofă, pentru dezarmare și pace dau întreaga măsură a esenței umaniste a politicii noastre externe, înfăptuite în numele apărării dreptului la viață, la existență liberă și demnă. Această politică și-a câștigat stima și largă recunoaștere internațională prin principialitatea și consecvența inițiativelor susținute, prin dinamismul ei, prin receptivitatea față de orice alt demers în acord cu dezideratele vitale ale popoarelor, prin sprijinirea

tuturor eforturilor reale de pace, prin căutarea răbdătoare a convergențelor necesare și posibile în realizarea celor mai largi platforme de acțiune comună, unitară în slujirea marilor cauze de care depinde soarta popoarelor.

Promovind o politică internațională cu astfel de caracteristici, țara noastră a devenit una din prezențele cele mai active în concertul națiunilor, militantă neobosită pentru triumful ideilor păcii, progresului, libertății popoarelor. În toți cei 21 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R., la Organizația Națiunilor Unite, în alte organisme și foruri internaționale, în dialogul rodnic pe care l-a angajat cu celelalte state ale lumii — cu prilejul numeroaselor întâlniri de la București, ca și al vizitelor făcute de președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în țări de pe diferite continente —, prin numeroase alte inițiative, propuneri și demersuri, România a militat cu consecvență pentru rezolvarea în interesul tuturor popoarelor a marilor probleme cu care s-a confruntat și se confruntă omenirea. De unde și aprecierea de care se bucură politica externă românească în lume. „Pe plan internațional — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — România desfășoară o activitate consecventă și activă pentru pace, independență națională și colaborare cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Datorită acestei politici, care corespunde pe deplin intereselor supreme ale patriei, țara noastră se bucură de un binemerit prestigiu internațional, are prieteni pe toate meridianele planetei”. În această lumină, apare cu totul firească hotărîrea de a continua și dezvolta politica externă românească inaugurată de Congresul al IX-lea, înfăptuind obiectivele stabilite de cel de-al XIII-lea Congres și de Programul partidului, corespunzător aspirațiilor vitale ale națiunii noastre socialiste, cauzei păcii, colaborării și progresului în întreaga lume.

ION D. GOIA ■

O lume nebună,
nebună, nebună

Extratereștrii printre noi

Repede, poate chiar în intervalul care a mai rămas din acest an, vom avea pe turbulenta noastră planetă un eveniment rarism — debarcarea oficială a unui delegații de extraterestri. E convins de asta lordul Clancarty, o autoritate în materie, care a studiat vreme de peste 20 de ani OZN-urile (o meserie cupuzantă) și este chiar președintele Grupului de studii al Camerei Părilor englezi pentru cercetarea acestor străni obiecte. Și nu e singurul. Afirmăția lui este aplaudată cu căldură de cîteva mii de persoane din diferite țări care susțin că... sînt în legătură directă cu extraterestrii și că, în așteptarea marilor zile, trebuie să ne mobilizăm.

Unul este Michael El Legion și a sosit din S.U.A. în Europa pentru un turneu de conferințe la care participanții trebuie să plătească 25 de dolari intrarea ca să afle că debarcarea extraterestrilor este anunțată de recrudescența erupțiilor vulcanice și a cutremurelor din ultimii ani, că „războinicii curcubeului” vor apărea cînd ne așteptăm mai puțin și-o să ne bată cu curea, pe noi pămîntenii, care, după ce că sîntem mici și răi, mai sîntem și sturlubateci. Alții, fost cîntăreț, fost ziarist sportiv, deci un tip care știe cum se poate umbla la credulitatea oamenilor, și-a luat numele spațial de „Rael” și a fondat o „mişcare raeliană” care are 15.000 de membri, cotizații se-nțelege. În buletinul lui intitulat dramatic „Apocalipsul” — parcă am fi în anul 900 și ceva cînd înnebunise lumea de groaza pedepsei cerșii — el anunță că pregătește sosirea lui Elohim (expresie biblică folosită de noii profeți pentru a-i denumi pe „demiurgii” veniți din spațiu).

Pînă una alta, preotul noii religii ozonemistice a scris o carte de rugăciuni în care se spune, printre altele: „Elohim, vă recunoaștem drept creatorii noștri, sîntem umilii voștri servitori și recunoaștem în Rael pe mesagerul vostru care ne îndrumă”.

La rugăciuni însă nimeni nu-l poate concura pe profetul galactic, sir George King, fondatorul lui „Aetherius Society” — numele vine de la șeful planetei Venus cu care onorabilul „comunică” prin telepatie încă din 1954 asupra „marii fraternități a albilor”. Rnsiști, venusienii aștia! King, care și-a stabilit sediul central la Los Angeles, a inventat... un acumulator de rugăciuni. Așa cum se relatează în „Cosmic Voice”, revista societății, reverendul alege 50 de fideii, îi urcă pe un munte ales de el ca fiind „centru al energiei noii cre”, îi dispune concentric în jurul acumulatorului și-i pune să recite în cor rugăciunile compuse de el și tipărite în volumul „Cele 12 binecuvîntări”. Care rugăciuni sînt condensate de acumulator și apoi, prin intermediul unui „iradiator de energie spirituală”, tot de King inventat, sînt transmise direct spre astronava extraterestrilor care supraveghează Pămîntul. Toți noii profeți, fără excepție, susțin că sînt protagoniștii unor întâlniri de gradul patru, adică au fost invitați la bordul unor farfurii, platouri sau al altor obiecte, neapărat zburătoare, au fost transportați cu viteze superioare celei a luminii pe planete din sisteme solare îndepărtate și au primit misiuni importante.

Oricit ar părea de ciudat, nu e vorba de nebuni, ci pur și simplu de escroci, care cîștigă sume importante, într-o societate în suferință, de pe urma credulității oamenilor.

IOAN ROȘCA ■

Printre monumente

Plăci memoriale, statui, alte monumente se găsesc, firește, în toate orașele americane. Însă bătaia cea mare se dă pentru capitală, mai ales cînd e vorba de cinstirea memoriei unor personalități de anvergură mondială. Ca urmare, Washingtonul este supraopulat cu monumente (dedicate unor președinți, militari, inventatori, politicieni ș.a., precum și unor evenimente importante din istoria țării), existînd pericolul ca autoritățile să nu mai aibă unde să amplaseze astfel de construcții de acum înainte.

De o mare varietate și de proporții diferite, de la modestul bloc de granit pe care aproape că nu-l bagi de seamă, instalat în fața Arhivelor Naționale în cinstea președintelui Franklin Roosevelt, și pînă la memorialul Abraham Lincoln, care anul trecut a fost vizitat de mai bine de trei milioane de oameni, aceste monumente constituie o atracție importantă pentru turiști. Dar nu toate provoacă o incintă comparabilă, de pildă, cu aceea care-l încercă pe vizitator în fața cupolei memorialului Jefferson. Unele din ele îl pun pe turist la grea încercare atunci cînd vrea să înțeleagă despre ce-i vorba. Printre altele, așa se întimplă cu fîntina de pe Pennsylvania Avenue, care a fost înălțată cu scopul de a-i convinge pe oameni de necesitatea de a-și potoli setea cu apă, și nu cu rom, mai ales dacă ți-nem cont că de mai mulți ani fîntina nu funcționează. Iar dacă cineva ar crede că statuia lui Erickson, din zona de parcuri a capitalei americane, a fost ridicată în cinstea lui Life Erickson, cunoscut călător medieval, s-ar înșela, desigur, întrucît ea îl reprezintă pe John Erickson, inventatorul elicei.

Prin urmare, dificultatea esențială consistă în lipsa de spațiu corespunzător pentru amplasarea noilor monumente. „Își așteaptă rîndul un număr foarte mare de propuneri; numai anul acesta au fost depuse 17” — a declarat nu de mult un membru al subcomitetului senatorial de

resort. Printre aceste proiecte se află monumentele consacrate lui Martin Luther King, unei divizii de infanterie, femeilor din forțele armate, negrilor patrioți care au luat parte la revoluția americană. S-a înaintat, de asemenea, un proiect de monument pentru cinstirea memoriei celor șapte astronauți care au pierit prin explozia navetei spațiale „Challenger”, în ianuarie anul acesta.

În aceste condiții, în Camera Reprezentanților a fost depus proiectul unei legi care să reglementeze luarea hotărîrilor cu privire la viitoarele monumente. Potrivit proiectului, se va interzice construirea oricărui monument în partea centrală de parcuri a capitalei, precum și în zona acoperită cu gazon care se întinde de la memorialul Lincoln la clădirea Capitolului. Printre altele, proiectul prevede că unei persoane, oricît de merituoasă ar fi, i se poate ridica un monument numai după ce au trecut cel puțin 25 de ani de la moartea ei. Pentru unele cazuri, statuia se poate ridica la Washington numai temporar, pînă la mutarea ei în alt oraș al țării. Pe aceste căi, se speră că, pe de o parte, se va realiza decongestionarea capitalei americane, iar pe de alta că vor avea de cîștigat alte orașe, care își vor îmbogăți peisajul cu monumente frumoase.

ION CODRU ■

Rosa Delgado, mamă a doi copii, de profesie asistentă medicală, locuia într-un apartament din periferia Los Angelesului plătinind 390 de dolari pe lună. Într-o zi proprietarul i-a comunicat că are nevoie urgent de apartament pentru o soră de-a lui. Rosa Delgado nu a fost de acord să elibereze locuința imediat, cerîndu-și dreptul la cele 30 de zile pentru a găsi o alta. A pornit în căutare, dar spre surprinderea ei s-a izbit de refuzuri neașteptate din partea mai multor proprietari. În final a descoperit și cauza; numele ei se afla înscris pe „lista neagră” a chiriașilor care ridică probleme. În mai multe state americane întocmirea de astfel de liste a devenit o adevărată industrie în plină dezvoltare. Cea a chiriașilor, de pildă, se

„The human story”

Ca și „Love story”, „The human story” este o poveste, dar, de această dată nu mai este vorba de un roman lacrimogen, ci de o poveste a umanității, prezentată printr-o expoziție care s-a deschis la sfîrșitul anului trecut la Londra. Tema mărturisită de organizatori: o călătorie în timp și anume în intervalul celor 35 de milioane de ani ai Istoriei. Tîtel: „o lecție pentru viitor”, ne asigură agenția Reuter, într-o amplă relație dedicată expoziției. Reunind o gamă amplă de exponate, diorame, fotografii, tehnologie avansată și... oseminte vechi de peste un milion de ani, „The human story” începe de la „big-bangul” creării Universului și sfîrșește printr-o întrebare: cum poate omul să prevină o explozie similară — cataclismul nuclear, pentru a evita dispariția sa?

„De asemenea, un obiectiv al expoziției este de a-i face pe vizitatori să înțeleagă că evoluția omului nu este un mister străniu, ci propria lui istorie”, declară agenția britanică direc-

torul Institutului Commonwealth-ului, James Porter, sub patronajul căruia a fost lansată manifestarea. El a adăugat că această expoziție, care va fi vizitată, potrivit estimărilor organizatorilor, de cel puțin două milioane de persoane din zece țări din Europa și Africa, îi va ajuta pe oameni să reflecteze la problemele cu care este confruntată umanitatea azi, prin prezentarea dificultăților pe care a trebuit să le depășească ea în trecut. „Expoziția relevă — a spus Porter — modul în care omul a supraviețuit într-un mediu inconjurător ostil și a trăit în pace. Exponatele noastre demonstrează că rasismul este o stupiditate din punct de vedere științific, deoarece majoritatea ființelor umane provin din același grup genetic. Ceea ce ne unește este cu mult mai important decît ce ne deosebește”.

După Londra, „The human story” va fi prezentată în mai multe orașe din Europa și Africa. Tuturor vizitatorilor li se va cere să ia parte la o anchetă pe tema măsurilor ce se impun pentru a asigura supraviețuirea umanității în fața mulțimii provocări lansate la adresa ei în era nucleară. „The human story” se vrea a fi o incitare la acțiune pentru ca povestea umană să-și continue minunata ei depănare pe Planeta albastră.

ROMEO NĂDAȘAN ■

„Liste negre”

sume de 150 de dolari pe an un număr de telefon la care pot afla, în 25 de secunde, dacă pacientul a creat probleme anterior altor doctori și de ce natură.

Există și giganți în această industrie a „listelor negre”. T.R.W. are 255.000 de cereri zil-

nic, iar în memoria computerelor sale, date despre 133 de milioane de oameni.

Care sînt implicațiile acestei practici? O femeie din Joliet, statul Illinois, a fost refuzată de 30 de doctori, iar în Providence mai mulți tineri nu și-au putut găsi casă și serviciu datorită faptului că erau trecuți pe „listele negre”!

Legislația americană obligă departamentele federale să-i anunțe pe cetățeni și să le obțină consimțămîntul cînd dau date despre ei. În realitate, însă, lucrurile nu stau deloc așa și această nouă practică ridică în lumea capitalului „listele negre” la rangul de instrument de oprire, menit să îngreudească drepturile oamenilor.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Cățărătorul

Intrucît există „specialiști” în săriturile cu parașuta de pe diversi zgiric-nori din lume, trebuia să apară și cățărătorii pe aceste blocuri. Dan Goodwin, sau „Omul păianjen”, în vîrstă de 30 de ani, din localitatea californiană Marin, a stabilit un nou record cățărîndu-se pe partea exte-

riară a clădirii din beton armat „Cn. Telecommunications Tower” din Toronto, pînă în virful acesteia, aflat la o înălțime de circa 550 de metri. Ascensiunile anterioare au fost făcute pe pereții clădirilor Sears Tower din Chicago, 110 etaje, World Trade Center din New York, 110 etaje, și ai sediului First International Bank of

Dallas, 70 de etaje. Insolitul alpinist nu folosește la urcare nici un fel de funii sau corzi, ci doar două ventuze puternice din cauciuc cu ajutorul cărora își susține greutatea corpului.

Excavator-pășitor

La uzinele „Uralmaș” din Sverdlovsk a fost construit un nou

tip de excavator-pășitor, care prin performanțele sale tehnice se situează printre cele mai perfecționate din lume. „Cabina” sa are înălțimea unei clădiri cu cinci etaje, iar brațul, lungimea de 125 metri. Cu ajutorul acestui gigant se pot extrage mari cantități de cărbune și rocă de la adîncimi ce pot ajunge pînă la 56 m.

Statistici

Potrivit unor statistici medicale oficiale publicate la Tokio, numărul deceselor, în 1985, în Japonia a fost cu 12.012 mai mare decît în 1984. Printre cauze, pe primul loc se află în continuare cancerul, apoi diferitele cardiopatii și atacul de cord. Un purtător de cuvînt al Minis-

terului Sănătății și Asigurărilor Sociale a precizat că printre cauzele deceselor provocate de cardiopatii se numără și schimbarea modului de viață și alimentație al populației adică un consum crescut de carne, reducerea timpului pentru exercițiul fizic și sporirea stress-ului.

ELENA GRECESCU ■

ACCENTE
IN LUME

Riscuri și remedii

In cabinetul de sănătatea familiei din cadrul Spitalului clinic Tirgu Mures te întimpli un bărbat în vîrstă, cu părul complet alb și mustața asjide-rea, bărbat respirind continuu o stare de bună dispoziție intelectuală, fizică și sufletească. Profesorul doctor docent Ander Zoltan, de mai multă vreme pensionar, continuă să lucreze benivol, punindu-și cunoștințele în slujba celor care — tineri, mai ales — vor să știe cit mai multe despre modul în care își pot apăra sănătatea, își pot spori randamentul în activitatea pe care o desfășoară, își pot prelungi viața. Profesorul Ander a început prin a face, în '41, medicină legală și anatomie patologică. Din '49 este, pe rînd, conferențiar la I.M.F. Tirgu Mures, prorector și director al spitalului unificat. Își începe, în 1953, pregătirea doctoratului — cum spune, amuzat — numai cu un creion în mîna și o foaie albă în față. Și scrie despre răspunderea juridică și morală a medicului, ajungînd ca, după 12 ani de studii, să publice prima lucrare din țara noastră tratînd elemente de deontologie medicală (disciplină care pătrunde în facultăți în 1969).

— **Activitatea dumneavoastră de cercetare, tovarășe doctor, s-a concentrat mai ales asupra medicinei omului sănătos, domeniul intruciva mai nespectaculos...**

— Doar în aparență. Este și spectaculos și extrem de modern. Dacă toate cele se fac numai cu știință — industria, agricultura, comerțul etc. —, tocmai viața noastră, cea de fiecare zi, să fie lipsită de ajutorul științei? Să trăim, mă tem să nu spun un cuvînt prea tare, ca niște ignoranți? Trebuie să mîncăm științific, să ne trăim fiecare secvența de viață științific. Din propriile-mi constatări, din călătoriile efectuate, din lecturi am înțeles multe, cunosc consecințele riscurilor la care se expun mulți dintre semenii: alcoolul, fumatul, mania vitezei la volan și așa mai departe. Nenorocirea este că oamenii își dau seama prea târziu de riscurile la care, cu învi-

tate, s-au expus. Incitat de diferența cu care o bună parte dintre cei alături de care traiesc traversează această zonă, cum să zic, mai umbroasă a vieții, m-am dedicat medicinei omului sănătos. Și, ca alt argument, din propria-mi convingere — de adversar înrăit al alcoolismului și fumatului.

— **Ce ați întreprins și cu ce rezultate în domeniul combaterii fumatului?**

— Mi-am elaborat, în timp, o metodă proprie de acțiune, din imbinarea mai multora, descoperite din cărți sau din practică. Încep prin a mă informa cu minuție asupra condițiilor

trale. În aparență — pe unii îi liniștește, pe alții îi euforizează. Decisivă este doar obișnuința.

— **Ce recomandați unui fumător care vrea să se lepede de acest viciu?**

— Am un ceai, pregătit de botanicii din policlinica noastră, un ceai de plante care conține substanțe amare. Se clătește cu el gura, iar atunci cînd aprinzi o țigară, gustul acesteia e atît de amar, încît renunți deîndată la ea. Dar și în acest caz, tot de voință e vorba. Voința de a-ți construi o viață cit mai ordonată, cit mai plină de inițiative și realizări, care,

Un colectiv cu voință

Întreprinderea de panouri electropneumatice din Bacău pare a fi prima din țară unde nu se fumează nu pentru că fumatul ar fi interzis de vreo reglementare în vigoare, ci printr-un consens general. Mai mult de voie decît de nevoie, toți cei 960 de oameni ai muncii din întreprindere au fost de acord să nu fumeze în timpul programului de lucru. Am ținut să ne informăm despre această

gări într-o zi de muncă. Cu siguranță, să te surprindă directorul la locul penfui fumat de citeva ori pe zi nu era tocmai plăcut și nici recomandabil. Directorul Sergiu Iorga considera că pentru fiecare țigare fumată se pierd minimum 5 minute.

Astăzi se întimplau prin anul 1982. Și a venit ziua cînd fumătorii s-au dus la conducerea întreprinderii și au rugat să fie considerați nefumători. Toți? Au făcut cite o cerere: „Tovarășe director, Subsemnatul... de bunăvoie și nesilit de nimeni, rog să fiu trecut în rîndul nefumătorilor”. Cererile sînt bineînțelese păstrate la conducere, Ultima sancțiune pe linie de fumat a fost dată în urmă cu un an și jumătate. Doi tineri au fost prinși fumînd pe acoperișul întreprinderii, după care au abandonat și ei fumatul la locul de muncă. Din întreprindere au dispărut scrumierele, SID-urile au fost aruncate. Soțiile fumătorilor înrăiți au adresat mulțumiri directorului pentru performanța nesperată de a-i convinge pe bărbații lor să se lase de fumat și în afara orelor de program.

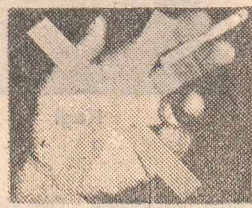
Să fim de acord că toată lumea a avut numai de cîștigat din finalizarea cu succes a acestei acțiuni laudabile. Ea face parte dintr-o serie de măsuri ample și generale de folosire eficientă a timpului de lucru, de instaurarea unui climat de ordine, curățenie și disciplină la locul de muncă. E de la sine înțeles că toate acestea au avut ca rezultat o creștere a productivității muncii, a calității.

În întreprindere problemele de serviciu sînt rezolvate în liniște și cu calm. Să nu ne imaginăm că în instaurarea acestui climat de ordine și disciplină directorul Sergiu Iorga a fost singur. El a fost susținut de organizația de partid, de U.T.C., de O.D.U.S. și îndeosebi de comisia de femei.

În încheiere să amintim că Sergiu Iorga este apreciat și iubit în întreprindere nu doar pentru finalizarea cu succes a acțiunii de luptă împotriva fumatului.

OPREA GEORGESCU

Evitați-l, e un dușman perfid!

în care cineva s-a apucat de fumat. Nu-s grăbit niciodată, discuția pufînd să dureze o oră și chiar mai mult. Cînd a început să fumeze, de la cine a învățat, ce modele de viață a avut sau are, dacă se simte stresat? Trec apoi la o informare a pacientului. Ii ofer diapoziitive (am citeva sute), îi vorbesc despre toxicologie, despre acțiunea nicotinei și a oxidului de carbon. Dar nu pentru a-l speria, ci pentru a-l stîrni dorința de a fi sănătos. Aceasta este, în fond, marea mea credință: cred în dorința, în voința omului de a trăi sănătos. Or, niciodată un fumător nu poate rămîne sănătos. Mai apar apoi și alte aspecte, de ordin, să zicem, estetic. Un fumător, mai ales tînăr, parcă ar transpira nicotină. Corpul, respirația capătă un miros aparte, dizgrațios.

— **Fumătorii își motivează îndeobște viciul afirmînd că țigara i-ar calma, le-ar produce o stare de confort nervos.**

— Se pot sesiza efecte diferite ale fumatului, de la un om la altul. Acțiunea țigării are aspecte foarte particulare, influențînd în varii moduri activitatea sistemului nervos cen-

pur și simplu, să-ți acapareze timpul pînă la a uita de fumat. Viața dezordonată predispune la fumat. Dar atunci cînd vrei să te relaxezi cu adevărat, cînd faci sport, cînd faci exerciții de respirație, cînd îți rezervi citva timp pentru a medita — nu neapărat la riscurile fumatului, dar la problemele care să te intereseze în mod real —, atunci gîndul la fumat se duce, ca să fiu în ton cu subiectul, precum fumul de țigară.

— **Inițiativa Spitalului clinic din Tirgu Mures, de a se preocupa în mod serios de combaterea factorilor de risc din viața de fiecare zi e meritorie. Nu mi-ați spus, însă, ce rezultate ați obținut pînă acum.**

— Ne desfășurăm munca, în formula actuală, de puțîn timp. Dar sînt destule cazuri de oameni care s-au lăsat, la sfatul și cu ajutorul nostru, de fumat, devenind acum dușmanii declarați ai țigărilor, nemaisuporînd fumul de țigară. Cred că se poate face mai mult pentru un compartiment sanitar optim al populației. Se cer eforturi conjugate, o muncă de propagandă serioasă și continuă și pasiune din partea medicilor.

D. M. ALEXANDRU

acțiune nu de la inițiatorul ei, directorul întreprinderii, Sergiu Iorga, ci de la un fost fumător, Pavel Purcaru, subinginer la atelierul de proiectare electrică, secretar adjunct al Comitetului de partid.

Sergiu Iorga este directorul întreprinderii din anul 1981, anul înălțării acesteia. Era și este un adversar declarat și, după cum se va vedea mai jos, de temut al fumatului. Ca orice conducător de unitate care se interesează de bunul mers al întreprinderii a interzis fumatul în birouri și ateliere și a fixat locurile speciale pentru fumat. Fumătorilor li s-a recomandat să-și procure un așaz SID, sistem individual de depozitare a chiștocurilor de țigare. Era vorba de un borcănăș sau o cutiuță pe care fumătorii erau sfătuiți s-o poarte asupra lor. De cite ori se înțitneau cu directorul prezentau SID-ul la verificare. Mai mult, pe ecusonul fiecărui om al muncii scria Nefumător sau Fumător, urmat de o cifră care reprezenta numărul țigărilor fumate în 8 ore de program. Fumător 12 însemna că respectivul aprecia că fumează 12 țig-

Orice reuniune de dezbateri, fie ele culturale sau științifice, capătă importanță și substanță numai prin problematica pe care o abordează cu competență și acuitate, prin comandamentele pe care le pune în atenție în vederea acțiunii imediate sau de perspectivă. Din acest punct de vedere, cea de a XII-a consfătuire întîlulată „Zilele diabetologiei românești”, desfășurată nu de mult la Cluj-Napoca, sub egida filialei locale a Societății de diabet, nutriție și boli metabolice din cadrul U.S.S.M., în colaborare cu Direcția sanitară a acestui județ și Institutul de Medicină și Farmacie de aici a intrunit într-adevăr toate aceste virtuți și exigențe de la care am pornit, încît considerarea acestei ediții drept un veritabil congres nu ne apare ca o simplă metaforă. Amploarea ei e atestată și de participarea la dezbateri a peste 200 de specialiști din întreaga țară, în primul rînd din centrele universitare București, Timișoara, Iași, Craiova, Galați și, bineînțeles, și cu precădere, din orașul-gazdă. Specialitățile din care proveneau acești participanți au fost dintre cele mai diferite — diabet, nutriție și boli metabolice în primul rînd dar în același timp cardiologie, chirurgie, medicină internă, endocrinologie, igienă, biochimie, biofizică, biologie în genere. Spre a conferi evenimentului și un memento academic, atît de drag clujenilor, prof. dr. docent Iulian Mincu a ținut o conferință consacrată datelor moderne referitoare la biosinteza și secreția insulinei, în centrul căreia s-a aflat evocarea marii personalități a descoperitorului nedreptățit al insulinei, marile om de știință român Nicolae Paulescu, unul dintre binefăcătorii neuitați ai umanității. Trebuie să le recunoaștem inițiatorilor acestui dialog la nivel național, respectiv specialiștilor de la Clinica de diabet, nutriție și boli metabolice din București, în frunte cu animatorul acestei școli medicale — prof. dr. docent Iulian Mincu — capacitatea de a fi fost, acum 11 ani încă, nu numai vizionari ci și consecvenți în a urmări pe o lungă durată un obiectiv științific cu mari implicații în dezvoltarea medicinei românești contemporane. Să vedem, așa-

dar, pornind de la corolarul enunțat la început, care au fost acele citeva probleme și teme care au conferit reuniunii științifice de la Cluj-Napoca importanța și substanța subliniate.

★ Cadrul unitar, teoretic și practic al primei teme în dezbateri „Lipidele — nutriție și patologie” a fost magistrat configurat de raportul „Lipidologia clinică. Semnificația actuală și în perspectivă” prezentat de prof. dr. docent I. Mincu, unul din precursorii ei în urmă cu 10 ani, definită ca o ramură a bolilor metabolice și nutriție umană, și de unul din colaboratorii săi în realizarea și a altor lucrări de specialitate, dr. N. Hîncu de la Clinica medicală II din Cluj-Napoca. Fiind implicat printr-un important rol în nutriție, ateroscleroză, hiperli-

droși, dr. Milena Körösi). Un interes insolit a stîrnit în dezbateri piramida alimentației și metabolismului energetic configurată de șeful de lucrări dr. C. Ionescu-Tîrgoviște de la Clinica de diabet, nutriție și boli metabolice a I.M.F. București.

Dezbatîndu-se tema „Lipidele ca nutriție și patologie”, era imposibil să nu se confrunte opiniile clinicienilor și ale specialiștilor din industria alimentară, ceea ce au și făcut pe de o parte conf. dr. C. Dumitrescu de la Clinica din București, și pe de altă parte prof. dr. Brad Segal, conf. dr. Rodica Segal și șef de lucrări dr. Nicoleta Croitor de la Universitatea din Galați.

Premisa generalizatoare de la care porneste în raportul său prof. dr. Gh. Băcanu de la Cli-

dent) printr-un program intensiv de educație și tratament. Rezultatele acțiunii sînt cit se poate de concludente, astfel că autorii de la cele două clinici pot conchide: „Acesta este primul studiu prospectiv controlat ce demonstrează eficacitatea deosebită a unui program standard de educație și tratament în rîndul unor pacienți cu diabet de tip I, neselectați”. Concluzia aceasta unanim acceptată de participanții la această cercetare ne explică încă o dată de ce seminarul de la Budapesta din toamna anului trecut l-a ales în fruntea Comitetului Secției est-europene de educație a diabetului pe prof. dr. docent Iulian Mincu.

Nu puține dintre lucrări tratează fenomene de interdependență a altor afecțiuni cu diabetul zaharat. Atrag atenția din

rurgie II din același oras, au prezentat aspecte din practica zilnică privind controlul metabolic și piciorul diabetic chirurgical, punînd un accent deosebit pe gangrena diabetică. Gangrena diabetică a format obiectul analizei sub multiple aspecte ale unui colectiv bucureștean format din dr. C. Ionescu-Tîrgoviște, dr. E. Sîntu, dr. A. Albotă, dr. M. Pătrăscu, dr. M. Sîmionescu, dr. S. Prună, prof. dr. docent I. Mincu. Îndeosebi accentul pe care autorii îl pun practic pe depistarea predispozițiilor pentru gangrenă diabetică ni se pare extrem de fructuos pentru orientările de viitor ale acțiunii terapeutice în acest domeniu atît de complex.

Reuniunea științifică de la Cluj-Napoca a mai avut darul de a reevalua anumite exigențe în privința combaterii diabetului și bolilor de nutriție, de data aceasta de la nivelul atins de știința și terapeutică din acest domeniu din ultimele decenii. Este foarte adevărat că din cite știm unul din cele șapte volume ale Tratatului de medicină internă e consacrat diabetului, nutriției și bolilor metabolice, dar în mod real învățămîntul nostru, ca și întregul sistem de calificare și perfecționare a cadrelor care lucrează în acest domeniu rămîn încă datoare asistenței medicale de specialitate. Însăși promovarea unor cadre de specialiști suferă încă de anumite inerii. Sînt încă probleme în dispensarizarea și tratamentul optim al unor bolnavi cu aceste afecțiuni. Clinica de diabet, nutriție și boli metabolice din București, funcționînd ca un veritabil centru național, n-a reușit să acopere cu specialiști competenți toate județele țării. Experiența importantei instituții științifice din București, la care se adaugă cea din alte centre universitare, trebuie mai bine pusă în valoare.

Importanța consfătuire „Zilele diabetologiei românești” de la Cluj-Napoca, pe care oricum n-am putut-o suficient reliefa în multiplele ei semnificații și implicații, constituie premisa pentru o nouă expansiune a științei nutriției.

NICULAE STOIAN

Omul se hrănește de cînd lumea, dar abia acum învață cum s-o facă!

poproteinemii, obezitate, litogenăză biliară și, potrivit ultimelor cercetări, și în oncogeneză și imunologie, se înțelege că acest domeniu a fost înfățișat sub multiple aspecte deoptrivă terapeutice și profilactice. Dacă, de pildă, autorii Justin Stănescu și Veronica Stănescu de la Clinica de diabet, nutriție și boli metabolice din București au studiat modificările dislipemice la un lot de bolnavi nou depistați, un colectiv format din profesorii Roman Vlaicu și M. Cucuianu, din dr. Petru Mircea, Anca Cristea, N. G. Rus, G. Uza de la Clinica Medicală I din Cluj-Napoca au prezentat concluziile unor cercetări mai îndelungate privind nivelele crescute alfa 1 — antitripsinei în hipertrigliceridemiile endocrine pentru ca un alt grup de specialiști, tot din Cluj-Napoca, de la Clinica medicală II, să se ocupe de însăși clasificarea hiperlipoproteinemiiilor ca aspecte practice și dificultăți de evaluare etiologică (autori — dr. N. Hîncu, prof. dr. Al. Duța, dr. I. A. Veresic, dr. Gabriela Nicula, dr. Silvia Cora, dr. C. Kö-

nica de diabet, nutriție și boli metabolice este formulată cu claritate: „Diabetul zaharat, prin însuși faptul că are o prevalență și o incidență în creștere, ridică multiple probleme medicale, umanitare și socio-economice, care se reflectă asupra capacității de muncă, a calității vieții și duratei acesteia.

În bugetul național în general, în cel al sănătății publice în special, importanța diabetului zaharat reprezintă o pondere importantă”. Unei asemenea premise îi sînt circumscrie atît experiența din ultimii 15 ani a prestigioasei instituții științifice din Timișoara, înfățișată de raportor cit și considerațiile pe care mulți alți autori le-au făcut pe această temă. O importanță aparte prezintă în acest cadru Studiul București — Düsseldorf (respectiv al Clinicii de specialitate bucureștene și al clinicii medicale II din municipiul vest-german) privind îmbunătățirea controlului metabolic, reducerea numărului de cetoacidoze și a zilelor de spitalizare la diabeticii de tip I (insulinodepen-

acel punct de vedere considerabile formulate de un colectiv de la Clinica medicală I din Cluj-Napoca condus de același eminent profesor doctor docent Roman Vlaicu, citat și mai înainte, colectiv din care au făcut parte dr. Lucia Dosan, dr. Ligia Rebreanu și dr. Luminița Vida-Simiti. Sînt de remarcate disocierile ce se fac privind relația diabet zaharat-cardiopatie, sublinindu-se diabetul zaharat drept cauză principală specifică a cardiopatiei, implicînd cardiopatia diabetică, pentru a se încheia cu concluzia că, în procesul terapeutic cardiopatiile și tratamentul lor sînt factori de instabilitate în evoluția și controlul diabetului zaharat. Prezența la dezbateri a citorva chirurgi clujeni de marcă s-a concretizat și în citeva intervenții la masa rotundă pe această temă privind controlul diabetului zaharat la bolnavii chirurgicai ale prof. dr. N. G. Ionescu, rectorul I.M.F. din Cluj-Napoca, conf. dr. E. Cardan și dr. N. Hîncu. După cum conf. dr. A. Kaufman, dr. C. Ciuce și dr. Rodica Lihaici de la Clinica chi-

Chemarea lor e golul!

Un campionat s-a încheiat. Al-tul și stă să înceapă, asta e fotbalul, o „morișcă“ făcută și se învîrtă aproape fără pauză! E și unul dintre motivele, poate primul, poate ultimul, cine ar putea preciza?, pentru care ne și place atât, ne și captivează sportul cu balonul rotund, care continuă să ne smulgă, în numele unei copilării mereu reînnoite, lacrimi de bucurie și de necaz. Dorind să legăm un campionat de celălalt, vă înfățișăm azi, stimați cititori, podiumul de premiere al clasamentului golgeterilor, invitând la cuvînt pe Gheorghe Hagi (Sportul Studențesc), Victor Pițurcă (Steaua) și Marian Bicu (Universitatea Craiova), cei mai productivi jucători ai sezonului trecut. Fiecare cu povestea lui, fiecare cu părerea lui, fiecare cu visele lui, dar expri-

Hagi

Pițurcă

Bicu

mind toți, la unison, dorința fotbalului românesc de a câștiga noi și noi poziții pe plan internațional, de a consolida prin victorii de răsunet, în cupele continentale, în campionatul european, poziția fruntașă dobîndită de Steaua, în vitrina căreia strălucește cel mai prețios trofeu al celui mai popular dintre sporturi, Cupa campionilor europeni!

Remarcînd că, exceptînd „ro-cada“ dintre Pițurcă și Hagi, podiumul de premiere al golgeterilor seamănă, în ceea ce privește formațiile de care provin cei 3 laureați, cu cel al diviziei A, să-i ascultăm pe Hagi, Pițurcă și Bicu, despre care ne place să spunem, forînd metafora, că au în sarcină golul, „sarea și piperul“ duminicilor noastre cu fotbal.

„Un gol e un gol, atît. Suma lor contează“

— Mulțumit, Gheorghe Hagi?

— Aș putea fi altfel? Hai să judecăm: titlul de golgeter, pe de-o parte, locul 2 în campionat, pe de alta, dar și ceva în plus, în premieră, victoria echipei noastre de juniori. Problema care se pune...

— N-aș fi zis că victoria juniorilor te-ar putea bucura atît! De ce?

— Pentru că-mi fac o socoteală simplă: avînd 21 de ani, voi fi poate chiar în toamnă, poate mai tîrziu, coleg cu unul sau mai mulți dintre proaspeții campioni de juniori. E și motivul pentru care, cit mi-a permis timpul, i-am urmărit pe băieții lui Dan Apolzan.

— Care ți-a plăcut mai mult?

— Cu riscul de a fi subiectiv, Stănicu. Apoi, Bondoc și Iorgulescu, fratele lui Gino.

— Care risc?

— Mă gîndesc la faptul că Stănicu seamănă ca stil cu mine. Nu doar că poartă numărul 11, dar are aceeași stofă și același temperament. Driblează cu ușurință, se bagă și așa mai departe.

— Și care ar fi problema care se pune?

— Să confirmăm locul 2, ba chiar, de ce nu?, să cucerim titlul.

— Uită că Steaua e campioana Europei!

— Nu uit, cum aș putea uita? Steaua a făcut un lucru extraordinar pentru noi toți, pentru tot fotbalul românesc. Dar asemenea onoruri, chiar dacă te introduc în istorie, nu se dau pe viață! Și-apoi, hai să mai cîntărim și așa: dacă am fost pe locul 2, ce obiectiv să ne propunem, un loc mai prost? În fotbal, ca și în viață, contează la cine te raportezi, cu cine vrei să te întreci, așa-i?

— Așa-i. Numai că Sportul a fost și, dacă nu greșesc, mai e o echipă inconsistentă, zburdalnică, nu totdeauna egală cu ea însăși. E rîndul meu să te întreb dacă-i așa?

— Asta a fost necazul, că după un meci strălucitor, am lăsat-o mai moale. Ne-am boemît.

— Termenul nu există, dar e frumos! Cum adică v-ați boemît?

— Cum n-o să mai facem! Intre primii, încă în 8 iulie, am reluat pregătirile gîndind cu toți la fel: să atacăm titlul! Nu va fi ușor, de acord, dar ce ascensiune e ușoară?

— Pleacă Mircea Sandu, e adevărat?

— Așa se spune, că vrea să-și încheie cariera la Buzău. Îmi va lipsi, nu zic nu, pentru că el și Coraș m-au ajutat serios să devin golgeter, de fapt toată echipa m-a ajutat, dar și astfel de lucruri trebuie să se întâmple, pentru că vîrsta nu iartă. Îl voi însoți pe Mircea Sandu cu gîndul meu de bine.

— Gata cu tristețea!

— Chestiunea e alta; pleacă Mircea, dar cine vine?

— Asta e, cine vine?

— Ne-ar trebui un mijlocăș puternic și un al doilea portar. Nădăjduiesc că va reîntra Gino și că va fi la înălțimea lui de stoper care l-a „amuțit“ pe Paolo Rossi!

— Am înțeles că reintră, nu se antrenează?

— Acum da, dar în vacanță și-a tot făcut injecții! Are o inflamație stupidă la piciorul drept, recidivează cînd ți-e lu-

mea mai dragă! Dar simt eu că va fi bine! Și pentru Gino și pentru Ticleanu.

— A fost greu să-ți păstrezi titlul de golgeter?

— Sigur, din moment ce, în campionatul trecut, am marcat cu 11 goluri mai mult decît în precedentul. Repet și nu ca să par un băiat drăguț: echipa m-a ajutat.

— Poate că și tu ai crescut în valoare?

— Poate. Un lucru e sigur: că mai am destule de învățat.

— De pildă?

— Uneori renunț prea repede. Trebuie să fii mai rău, firește în sensul bun al cuvîntului. De-aia m-a și impresionat Maradona, clasă mare, dar și bătaios. Cînd pierdea mingea, mai rar, dar o pierdea, se agăța ca scaiul de adversar, nu-l lăsa, îl incurca, ba chiar, dacă era nevoie, îl faulta. Fără grosolănie, dar în folosul echipei.

— Care-i părerea ta: Maradona l-a depășit pe Pele?

— Nu pricep la ce servesc astfel de comparații! Pele a fost Pele, Maradona e Maradona, mai mult n-aș îndrăzni. Dealtfel, pe Pele nici nu l-am apucat, în 1970 abia aveam 5 ani!

— Cum ai devenit golgeter?

— Marcînd 31 de goluri.

— Fără îndoială, dar mă refeream la altceva. Care au fost „armele“ tale?

— Venirea din linia a doua. Nu la pasă, ca un mijlocăș, ci cu mingea la picior, spărgînd și accelerînd. A mai contat, cred, și tehnicitatea.

— Care din cele 31 de goluri ți s-a fixat în memorie?

— Sincer să fii, nici nu le mai țin minte pe toate! Cel mai spectaculos trebuie să fi fost golul din partida cu F.C.M. Brașov: stop pe piept și, fulgerător, volé cu dreptul în colul lung. Și cu F. C. Olt, în ultima etapă, am înscris un gol frumos, al doilea, dar la adunare și unul, și celălalt, tot un gol s-a pus! Un gol e un gol, atît. Suma lor contează.

— Cum merge cu facultatea?

— Merge. Sînt în III la Comerț și mă așteaptă un examen greu, cel de finanțe. Citesc pe rupe și am convingerea că mă voi descurca. Țin la condiția mea de fotbalist, dar și la aceea de student. Nu vreau să mă fac de ris, altfel tata...

— Te-ar muștrului?

— Ba bine că nu! Cu el, ca și cu Negriță, în teren, mi-a fost mereu greu! Tata cere fapte, nu vorbe. Adică examene luate cu bine, cu note mari.

— Nu înțeleg care e povestea cu Negriță!

— El e adversarul caré m-a încurcat cel mai tare. Zdrăvan și știind jocul. Și în ce se vede, o interceptie, o deposedare etc., și în ce nu se vede, o ținere de tricou discretă, un cot în față etc. Dintre toți fundașii, pe Negriță l-am păcălit cel mai puțin, de aceea îl și respect în mod deosebit.

— Nu mai am nici o idee, ce să te mai întreb?

— Păi despre cupele europene, e treaba care arde. Pe unde apar, tot despre asta sînt întrebat.

— Și ce răspunzi?

— Că sigură de turul II e numai Steaua, care nu joacă! Noi, Dinamo și Craiova avem în față 180 de minute, să nu spunem hop pînă n-am sărit pirliazul!

— N-ai vrea să mă convingi că Omonia Nicosia te sperie!

— Pe mine, fără să mă laud, nu mă sperie nimic, dar un adversar trebuie mai întîi învins, nu? Să nu ridem dinainte, ci să privim totul cu seriozitate, cu răspundere. Tata zice „să

nu faci niciodată pe deșteptul“, iar eu îi dau dreptate. Cel mai dificil meci e cel care urmează, deci, în cazul nostru, cel cu Omonia. Nu mă îndoiesc că vom obține calificarea, toate „cărțile“ sînt în mina noastră, dar va trebui să muncim pentru ea. De-aia ne și pregătăm, de pe acum, la singe. Dorim să urcăm ci mai sus, prima treaptă a scării numindu-se Omonia Nicosia. Greul abia după aceea va începe.

— Și?

— Și ce?! Mergem mai departe. Cit de departe, asta decide munca.

— Felicitări, Gheorghe Hagi, îți mulțumesc.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

trarea să fie, pentru că armonia și coeziunea echipei depășesc aerul unor cuvinte de complezență. Sînt chiar adevărate. Și asta mă face să mă gîndesc la Gheata de aur.

— În primul moment am crezut că glumești. Văd că o ții sus și tare. Eu zic că mai bine spre sfîrșit.

— De ce, am dreptul să visez. Și de ce să-mi pierd timpul? Într-un an le iau pe a-mîndouă, titlul de golgeter și gheata și mi-am completat biografia.

— Maradona n-a ținut neapărat să devină golgeterul Campionatului mondial. Cel puțin așa a părut!

— Nu vreau să contrazic, dar în iarnă, cînd am fost în turneu în Italia, nu mi-a făcut o impresie deosebită. Cîteva goluri anoste și multe meciuri cenușii. Dar în Mexic a fost de aur. Probabil că și antrenorul a reușit să-l folosească unde și cum trebuia, probabil că și el s-a concentrat și a prins cîteva săptămîni de vîrf. Și, fie vorba între noi, a avut parte și de naivi. Să mergi 40 de metri cu mingea, să-i învîrți și pe fundași, să-i amețești pe toți, unde s-a mai întimplat asta și cine te lasă?

— Cine, necine, dar el a făcut-o și a jucat și pentru ceilalți.

— De acord! Nu toți din echipa Argentinei sînt mari valori. Cred că situația e identică și la noi la Steaua. Prietenia naște mecanismul care funcționează. Am ajuns deja în situația că ne iese și atunci cînd greșim.

— Da, dar nu v-a ieșit în finala Cupei!

— Campionatul se terminase, eram scoși din priză. În plus, a fost și ratarea loviturii de pedeapsă. Ia să fi jucat cu concentrarea din cupă. Îmi aduc aminte de noaptea dinaintea meciului cu Anderlecht. Eu stăteam și stau în cameră cu Böloni. Se făcea două noaptea și ne invitteam de pe-o parte pe alta, prefăcîndu-ne că dormim. La un moment dat ajungeam unul cu fața la celălalt și ne pufnea risul. Și ne ziceam, nu se poate să nu ne iasă. Pe cînd finala a fost cum a fost, un fel de prolog al vacanței. Acum s-a terminat. O luăm de la capăt și n-o să ne fie ușor. Dar nici celor care vor juca împotriva noastră.

— Apropos, cine te-a încomodat cel mai tare? Mă refer la fundași!

— Față de mine, Tilihoi s-a purtat întotdeauna agresiv. Dar cele mai multe necazuri mi le face Iorgulescu. Nu m-a lovit niciodată, dar îmi știe jocul, e tehnic și, din cauza lui, în meciurile cu Sportul studentesc, n-am înscris nici un gol. Ori-cum, îi țin minte. Nu-l țin minte.

— Ai avut un an bun, mai bun decît ți-ai fi imaginat în clipele celor mai optimiste.

— Adevărat, adevărat. Eu am trăit multă vreme cu amărăciunea că n-am prins echipa mare a Craiovei. Două campionate și titlul de golgeter am cîștigat cu tineretul și abia am promovat în echipa întîi. Cernăianu m-a băgat de două ori, o dată 15 minute și apoi o repriză. A plecat, a venit Tească, am prins 10 etape și, la un antrenament, m-a dat afară. De atunci am trăit numai cu păreri de rău. Abia acum mi-am luat revanșa față de mine. În plus, anul acesta am terminat și secția de subingineri a Academiei Militare, cu specialitatea radio și radiolocație de bord.

— Cuvintele felicitări! Dar eu aș prefera să-ți string mina pentru Gheata de aur.

— FELICITĂRI, GHEORGHE HAGI, ÎȚI MULȚUMESC.

Tata ride că ratările mi l-au scos!

— Tatăl tău e, probabil, și primul tău supporter, gresesc?

— Amarnic. Tata, care lucrează la sistemul de irigații Calafat-Băilești, n-a asistat în viața lui la un meci! Nici la radio nu ascultă! Am fost nu demult acasă, însoțit de Adrian Popescu, care e cel mai bun prieten al meu. După ce am făcut prezentările, tata l-a privit pe Adrian cu candoare și l-a întrebat: „matale, joci și matale cu mingea?”

— Știi ce e interesant, Marian Bicu? Faptul că tu, un jucător până ieri anonim, ai ajuns să fii exponențial pentru o echipă cu reputația și valoarea Universității Craiova! Cum explici asta?

— Mă tem că exagerați. I-ați uitat pe ceilalți, pe Lung, pe Cirtu, pe Geolghiu.

— Cu excepția lui Lung, ceilalți au lipsit prea multe etape.

— Dar nu din vina lor, Cirtu, de pildă, a făcut o nevroză sau cam așa ceva. Până să-și revină, nu putea dormi defel. Visa noapte de noapte, obsesiv, bara de la Sarajevo, din partida cu Zeleznicear!

— Geolghiu?

— Nu vă supărați, dar parcă simtem la ora de română și facem caracterizarea personajelor!

— Nu mă supăr. Zii ce-i cu Geolghiu.

— A avut o vreme când parcă fugea pe loc! Dar nu l-a ținut mult. Golurile lui, și cel de la Brașov, și cele, primul și ultimul, din partida cu Monaco, au venit la fix. Adevărul e că un gol venit la fix te face mare!

— Ai ratat vreo lovitură de la 11 metri?

— În campionatul trecut, două, ambele acasă. Cu Petrolul, am tras în stîlpul porții, iar cu Argeșul, a apărut Cristian.

— Există, Marian Bicu, vreo regulă? Îți alegi un colt dinainte sau te hotărăști unde să tragi în ultima clipă?

— Regula e una singură: să dai gol! În Mexic, la departajare, spaniolii au tras, în general, mai bine decât belgienii mai plasați, mai artistici, numai că unul din ei a ratat! Aveți dreptate: fanfara nu cântă pentru învinși!

— Păi vezi! Altfel: ai încredere în „noul val” al Craiovei, în Gică Popescu, în Sândoi, în Badea, în Stănescu?

— Cred că viitorul e al lor. Fie că vrem, fie că nu vrem, Craiova lui Balaci, a lui Beldeanu, a lui Donose, a lui Crișan, cea mai frumoasă echipă din acești ani, s-a dus. Cred că trebuie să ne desfacem de vraja ei, iar cel mai bun mijloc de a o face e s-o depășim în performanță. Consider că e posibil.

— Apropo de Craiova: care crezi că e cea mai mare realizare a ei în trecutul sezon? Ocuparea locului 3?

— Aș zice altfel. Faptul că Irimescu, altădată un obișnuit al eliminărilor, n-a primit în tot campionatul decât un cartonaș galben!

— Ce-ți dorești cel mai tare și mai mare?

— Visul meu e să joc în națională, apoi vom mai vedea. Antrenor nu mă fac. Nu, mai degrabă arbitru.

— De ce?

— Pentru că, antrenor fiind, trebuie să lucrezi cu oamenii și asta e foarte greu. V-o spune unul care a fost sergent în armată.

— Circulă tot felul de zvonuri: Cămătaru e la Dinamo, Lung la...

— Nu pot vorbi pentru alții, dar eu n-aș pleca. Pentru nimic în lume. Și-apoi, ca să discutăm și mai concret, sint student abia în anul III, la I.S.E., trebuie să termin.

— Cum vezi campionatul viitor?

— Ca o luptă acerbă între Steaua și Dinamo, cu noi și cu Sportul pe margine. Cîștigînd Cupa campionilor, Steaua a realizat o performanță unică, pentru tot fotbalul românesc, dar n-o așteaptă un campionat ușor!

— Trebuie să recunoșc că, pentru inițialul interviu mai amplu, te descurci bine!

— Vă mulțumesc, dar aveți grijă cum scrieți! „Flacăra” se citește mult la Maglav, să nu mă dați de rușine! De-acum mă știe lumea...

— Îți rămân dator pentru stat, succes în căsnicie și în fotbal. S-auzim de bine, Marian Bicu!

OIDIU IOANITOIAIA ■

Evaluări

● Abia am depășit prima decadă a lunii și avem parte de reevaluări în „top”-ul celor mai buni șahiști ai lumii — deși transformări uriașe nu s-au produs, cumularile de „mici avantaje” apar prin puncte înscrise în lista Elo. Supremăția rămâne în continuare, cită vreme se apropie un nou „meci al secolului”? de partea campionului lumii, Garri Kasparov. Detinătorul premiului și trofeului „Oscar-1985” (cu 1356 p) are același coeficient Elo ca la 1 ianuarie: 2720 (meciul cu Miles nefiind încă inclus). Mereu al doilea, deocamdată, Anatoli Karpov a „agonisit” doar 5 puncte în șase luni din totalul actual de 2705. Un progres foarte mare a marcat A. Iusupov, care trece pe poziția a treia cu 2670 p (față de 2645 p când fusese egalul lui Timman și Vaganian, de care a „scăpat” relativ ușor în meciurile din CM. O însemnată creștere valorică a înregistrat multiplul nostru campion Mihai Subă. În sezonul estival el va evolua cu un coeficient superior de 2580, fiind egal ca... valoare numerică marilor maestri Polugaevski, Tukmakov și Seirawan.

● Ce se spune despre Fischer? Ce mai face Bobby? În pragul meciului-revanșă întrebarea aceasta stă pe buzele tuturor. Cel care a revoluționat teoria modernă a deschiderilor și a impulsionează lupta sportivă a intrat în legendă. Rarile sale apariții sint doar „incognito”. Și aceasta de teama ziaristilor... care și ei se întreabă: ce mai face Fischer? La o astfel de întrebare a răspuns ex-campionul lumii Mihail Nehemievici Tal într-un interviu dat revistei sovietice „64”. Voi reproduce declarația în traducere proprie: „Ce să fie nou... Anul trecut în timpul turneului interzonal găzduit de hotelul Taxco, domnul Chekko a povestit că, o jumătate de an înainte, l-a primit pe Fischer. Ex-campionul lumii a fost oaspetele său incognito și, ca și până acum, i-a fost teamă de ziaristi. Fischer a jucat blitz cu șahiștii mexicani, a câștigat... Într-o altă zi domnul Chekko a

venit la mine și zimbînd și trist. Întrebat despre ce era vorba, acesta a relatat astfel ultima convorbire telefonică cu Fischer care l-a întrebat: „Am auzit... ai organizat turneul interzonal?” Primind răspuns afirmativ Fischer a continuat iritat: „Cum? Ai legături cu F.I.D.E.? Consideră că nu ne cunoaștem!” Tal conchide: „Aceasta este ultima mărturie despre Fischer...” și noi conchidem: Toate-s noi și toate-s vechi!

● Cu ocazia aniversării a 140 de ani de existență a orașului Winterthur s-a organizat un puternic turneu internațional ai cărui laureați sint următorii: 1. Littlewood (Anglia) 8,5 p, 2. Schauwecker (Elveția) 7 p, 3-4. Mortensen (Danemarca), Levi (Anglia) 6,5 p, 5-7. Dan Cramling (fratele Piei Cramling), Barbero (Argentina), Welin (Suedia) 6 p, etc.

● Cum s-a ajuns la ideea filmului „Șapte pași pe orizont”, film de inspirație șahistă? Cel mai îndreptățit să povestească aceasta este Mihail Tal, care în 1992 suferind o operație a fost internat într-un salon cu mulți simpatizanți ai șahului. A fost provocat imediat la o dispută. De simultan nici că putea fi vorba intrucît pacientul era imobilizat la pat. Așa că s-au gândit la o formulă inedită... Tal a acceptat să susțină „orb” un simultan. Totul a decurs bine, chiar dacă bolnavul avea dureri și nu mai jucase în simultane decât cu piesele pe tablă, simultanistul a obținut avantaje clare, sau poziții promițătoare, dar totul a fost întrerupt la sosirea medicului. Din această întâmplare au ncolțit primele fragmente ale unui nou film sovietic de factură psihologică.

● Sezonul estival anunță desfășurarea unor turnee internaționale de mare tradiție la care vor lua startul mai mulți dintre reprezentanții de frunte ai României. Între 20 iulie și 2 august la Biel va avea loc un mare festival ce va reuni jucători la toate categoriile: juniori, seniori, veterani și femei. Între 9 august și 17 august elita șahului european va fi prezentă la „Bérliner Sommer”, turneu ce a revenit anul trecut lui M. Subă, și care anul acesta va reîncepe cucerirea trofeului. Din 4 august la Băile Herculane se va desfășura turneul internațional al României, la care și-au anunțat participarea jucători puternici din țară și din străinătate.

MARGARETA MUREȘAN ■

„Fată, care fată? Nu știu despre nici o fată! Băiat, ce băiat, n-a fost nici un băiat. Un student, asta da, a fost. Sint încă buimăcit. Vă rog să mă iertați, îmi țiuie întruna ceva în urechi. Nu-i simplu să iei în brațe un pom cu diametrul de un metru. Unde-i acum studentul? De unde să știu eu? Probabil că o fi plecat acasă. Că are picioarele fracturate? Nu mi-a spus nimic. Crezînd că totul e în regulă, eu am deschis ușa (cu greu, e drept, tabla fiind indoită), am coborît din mașină, nevenindu-mi parcă a crede că n-am pățit nimic și am plecat la atelierul unde lucrez. Trebuia să mă îngrijesc de reparația mașinii. Mi-am propus la început să-mi mobilizez echipa și împreună, până dimineața, să aducem mașina în starea inițială. Fane, ajutorul meu, a venit primul, stă aproape, la nici 100 metri. Am examinat împreună autoturismul și ne-am convins că lucrurile erau mai complicate decît părea la prima vedere. „De unde luăm parbriz, pivoți, mască, capotă de motor etc. E vorba totuși de un Mercedes. O să-i spun omului că mă oblig să-i fac mașina exact cum a fost, cînd mi-a împrumutat-o, în cel mult 10 zile”. „Și cum ai reușit, tu, mă Floré, să intri exact în pomul cel mai rezistent? Doar nu ești așa de ageamiu?”, se miră Fane. „Asta-i situația, ce să-i faci. Nu lipsa de experiență e de vină. Vorba aia, doar conduc în fiecare zi, o știi bine. Nu eu fac proba mașinilor care ies din reparație? Trebuie să recunoșc, așa pătesc ori de cite ori vreau să mă dau mare. De fiecare dată, lucrurile ies pe dos. Studenta mi-a dat de înțeles de citeva ori, aluziv, că nu sint de nasul ei. Cînd mi-am dat seama că nici Mercedesul nu a impresionat-o, ea continuîndu-și discuția în mașină cu prietenul ei, am început să mă gîndesc ce anume să mai scornesc pentru a-i distra atenția de la convorbirea cu Dan spre umila mea persoană. Descrierea mașinii, a performanțelor ei, tehnica conducerii sportive, pe care o făceam cu lux de amănunte,

se pare că începuse să trezească un oarecare interes. Fata și mai ales Dan mă ascultau atenți. „Acum avem 100, 110, 120, 130 km pe oră”, le relatam eu aidoma unui reporter sportiv, uitîndu-mă cînd la viteza-metru, cînd la cei doi tineri. Viteza nu-i deranja, dimpotrivă. Mi-am oprit ceva mai mult privirea asupra feței ei, doar voi cita pe ea un sentiment de admirație. Mi-au fost fatale cele citeva secunde. Cînd mi-am întors capul din nou asupra drumului, era prea târziu. A urmat ciocnirea cu pomul. Mai departe, cunoașteți ce s-a întîmplat...”

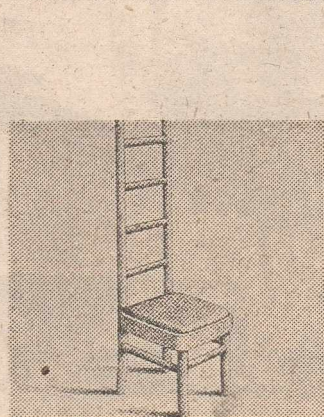
Florea n-a spus însă esențialul. Se cuvîna mai întîl spus citeva cuvinte despre debutul „prieteniei” sale cu cei doi ti-

Cronica șoselei

„Se salvează cine poate”

neri. A cunoscut întîl pe Dan, studentul, care venea din cînd în cînd, cu mașina tatălui său la atelierul unde lucra tînărul mecanic. Discutau de fiecare dată despre motoare, subiect care îl interesa mult pe student. Cînd Florea a început să-i arate albume, reviste și să-i explice unele dintre tainele bolizilor de mare performanță, Dan a început să vină tot mai des la atelier. Florea lăsa lucrul pentru citeva minute, și-si descărca sacul cu noutăți, care-l captivau la culme pe tînărul student. Într-o duminică, a fost invitat de Dan la masă. I-a cunoscut părinții și pe Dana, prietena studentului și colega lui de an. După plecare mecanicul, Dan începe să-i chestioneze: „Ei, ce impresie v-a făcut „expertul” meu în probleme auto? Dana, mai întîl tu”. „Să-ți spun drept, eu eram atenți la televizor. Nu mă interesa subiectul tratat cu atîta ardoare de voi, așa că nu

Racul

Bete-n roate!

● A muncit din răsputeri ca lucrurile să rămînă neschimbate.

● Ii era frică și de umbra lui. Mergea numai prin întuneric.

● Ca să rămînă în picioare, marioneta s-a lăsat trasă pe sfoară.

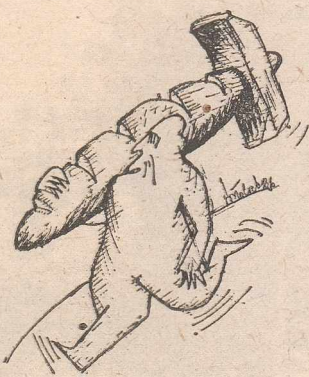
● Excesul de alcool a fost combătut cu fărîe.

● Nimeni nu i-a deschis ușa, pînă ce n-a scris „intrarea oprită”.

● După război se odihnește-n pace.

● Adevărul e în vin, declară în ultimă instanță.

● Bijibia în căutarea unor puncte de vedere.

SORIN POSTOLACHE ■

● L-a lovit în obraz cu arătătorul.

● Cînd plouă, își pune mina streășină la ochi.

● Dădea-n stînga și-n dreapta pentru a merge înainte.

● Ii zicea soacrei mamă-mamă.

● Mîntea de stîngea. A fost numit pompier șef.

● Pentru că au aranjat meciurile au fost des calificați.

● Pînă în ziua căsătoriei a fost un om fără pereche.

● Pe Hector l-a durut în cot de călcîiul lui Ahile.

● La tribunal și-a pierdut judecata.

● Odată cu eroii, au intrat și fricosii în pămînt. De rușine.

DANIEL MILITARU PITEȘTI ■

pot să-ți spun nimic notabil despre vrăjitorul tău”. În timp ce mama se îndrepta spre bucătărie, tatăl îl luă ușor de braț pe tînăr. „Acum urmez eu la rînd, nu? zise el zimbînd. Să-ți spun drept. Mie mi s-a părut cam palavrăgiu. Și încă ceva, cînd vii în casa amicului tău, e cam deplasat să nu-ți dezlipești privirea de la prietena lui”. „Asta-i bună, cred că ți s-a părut. Eu n-am observat aceste secvențe ale filmului vizitei”. „N-ai băgat de seamă pentru că erai atent la pozele din albume și la descrierile lui, să-ți spun sincer, uneori cam atehnice”. Remarcile malițioase ale tatălui n-au avut darul să-i stingă cit de cit pasiunea fiului pentru problemele automobilismului de

ofer chiar zilnic o asemenea masă. Ghinionul nostru, și al vostru și al meu, e însă lipsa de timp”. Se aștepta să vadă admirația pe fața fetei. Ea trecuse însă peste o astfel de scenă — de prost gust — cu o indiferență totală. „Și acum, vă invit la plimbare cu această minune a secolului. E model '85. Dane. Cei 150 de cai putere o clasează printre cele mai puternice”. Tînărul se uita hipnotizat la mașina adusă între timp de un coleg al mecanicului. „Și cui aparține, mă rog, această „minună” a tehnicii, presupun că nu dv.?” Pînă vexat de remarcă fetei, mecanicul răspunse cu superioritate studiată. „Nu se pune problema că n-aș avea bani pentru un asemenea bolid, dar el e proprietatea unui client de la care o pot cumpăra cînd doresc”. Deznodămîntul plimbării a fost cel descris. Si acum, problema cheie. După impactul cu pomul, studentul, cu ambele picioare fracturate, și-a pierdut cunoștința. Dana a fost proiectată de pe fotoliul din spate la mică distanță de mașină. Zăcea fără cunoștință, cînd a coborît mecanicul. Cu sînge rece, precum „eroii” cărții cu același nume, de Trumann Capote, el a apucat-o de miini și a ținut-o sub niste boschetei. Apoi, fără a da atenție nici gemetelor studentului, a plecat spre atelier, cu scopul pe care l-am arătat la începutul povestirii. Medicii au stabilit că Dana ar fi supraviețuit dacă i s-ar fi acordat primul ajutor la timp. Ea a zăcut însă de la ora unu și pînă la patru, cînd a fost găsită pierzînd continuu sînge. „Cînd am dat de ea, era încă caldă, sărăcută”, spunea bătrînica cu voce gîtuită de emotie Pentru salvarea lui Dan, abandonat în mașină, a fost nevoie de mari eforturi din partea medicilor. L-a ajutat robustetea organismului său.

„Ce-ai gîndit. Florea, despre cele două ființe omenesti lăuate de tine fără nici un ajutor?” „Păi, dom-le, în asemenea cazuri, e exact ca pe vapor: se salvează cine poate!”

Fără comentarii. VICTOR BEDA ■

Săptămîna

marilor

speranțe

Fotografie de VICTOR RADULESCU ■

Fotografia de față anunță reportajul din numărul viitor al revistei — **Săptămîna marilor speranțe** —, în care colega noastră **Tania Radu** își propune să relateze despre febra examenelor de admitere, cuprinzînd liniștea sălilor de examene, forfota sfioasă a coridoarelor, grandioarea amfiteatrelor și așteptarea înfrigurată, mereu sub semnul nădejzii, a candidaților, a părinților și bunicilor, a tuturor celor apropiați.

Tei — marele pavoaz al vacanței

Duminică trecută, în Complexul cultural-sportiv studentesc Tei a fost arborat marele pavoaz: au început **Serbările studentescii TEI '86**. Este regalul estival pe care această instituție de educație și cultură — în aer liber și pentru timp liber, îl oferă din nou, asemenea vacanțelor trecute, miilor de oaspeți tineri care-i trec zilnic pragul. Debutul acestei ediții a fost apoteotic: în cursul dimineții, baza sportivă a fremătat de concursurile organizate la șah, volei, yachting, tenis de masă și de cîmp, badmington, baschet, pentru ca, apoi, liniștea după-amiezii să fie concentrată în dreptul scenelor de spectacole pe care au evoluat cîteva din cele mai prestigioase și consacrate formații artistice studentescii — ansamblul folcloric „Doina” al Casei de Cultură a Studenților din București, brigada artistică a A.S.E., formația de muzică ușoară „Conexiuni” a studenților din Brașov, formația de dans modern a Casei de Cultură a Studenților din Cluj-Napoca, grupul satiric „Distractis” (variantea nouă a cunoscutului „Divertis”) din Iași, folk-iști și interpreți de muzică tinăra din București și Cluj-Napoca. A fost o zi în care trăirile emoționale, exuberanța și voia bună au înregistrat, la propriu și figurat, cea mai mare densitate pe metru pătrat în întregul complex, constituind ceea ce s-ar putea numi o relansare dacă nu cumva un veritabil start al vacanței '86. Spunem acest lucru întrucît zilnic, pînă la 10 august cînd este prevăzută o închidere formală a acestor Serbări, aici se vor repeta astfel de întîmplări culturale-artistice și sportive, inclusiv cu participarea unor instituții profesionale — teatrele bucureștene „Bulandra”, de Comedie, de Estradă, Mic și Giulești. Prezența la Serbări a acestor colective prestigioase vorbește de la sine, prin stagiunea estivală ce o vor desfășura în Tei, despre prestanța pe care și-a cîștigat-o Complexul studentesc, despre maniera originală în care vacanței i se dă aici un conținut educativ și, totodată, recreativ, despre virtuțile benefice pe care le comportă actul cultural la care participă, pe aceeași scenă, forțele artistice studentescii și reprezentanții de prestigiu ai artei naționale.

Cu o anume modestie sau discreție demne și de cauze mai bune, Complexul studentesc Tei s-a instalat în prim-planul spațiilor bucureștene de agrement și timp liber, condițiile naturale de aici (și ele în continuă amenajare și dezvoltare civilizatorie) fiind prelungite, dacă se poate spune așa, cu acțiuni care le pune pe deplin în valoare și care conferă, în adevăr, întregii incinte statutul de instituție culturală, în care așa-zisul timp liber, continuînd să rămînă, totuși, un timp al vacanței, „se umple” pe nesimțite cu sensuri dintre cele mai profitabile pentru toți cei care se află într-o zi la Tei. Duminică au fost peste 10.000 de oaspeți în Complex, organizatorii străduindu-se ca, pentru fiecare, această zi să fie memorabilă, să fie, adică, o invitație în alb pentru ce va urma, pentru programele zilelor următoare. Se înțelege că o asemenea grandioasă manifestare, pentru care limitele de timp și spațiu sînt pur ipotetice, rigurile de organizare neașteptînd la statutul vacanței, fiind reduse, adică, la strictul necesar, o asemenea manifestare, deci, presupune o impecabilă stăpînire a tuturor circuitelor vizibile și invizibile care

alimentează tensiunea întregii zile. Iar succesul, necuantificat, decît în satisfacția ca toată lumea să fie mulțumită și să plece de aici cu o amintire frumoasă, se datorează, între altele, și faptului că la acest invizibil „pupitru de comandă” se află cîțiva oameni inimoși, cu îndelungată experiență în mișcarea studentescă dar, care tocmai de aceea, au o stare de spirit intactă în ceea ce privește studenția și înțelegerea așteptărilor acestei vîrste. E vorba de Ion Stoica, directorul Complexului, Mircea Angelescu și Virgil Stoica, directori adjuncți, de „mina” de instructori și metodiști ai Complexului care nu pregetă să se „multiplice” pe ei înșiși întotdeauna la locul și momentul potrivite, pentru ca totul să decurgă așa cum se poate constata din exterior, adică normal. În limpezimea unei zile de vacanță petrecută la Tei de studenții noștri, de ceilalți tineri ai Capitalei se află cuprins ceva și din transpirația și inspirația acestor oameni pentru care vacanța nu este, iată, decît cel mai veritabil anotimp al muncii.

OCTAVIAN STIREANU ■

Pentru cei care iubesc marea

— În incinta gării Constanța a fost deschis un punct de informare turistică, aflat în permanență legătură cu dispeceratul de cazare din stațiunea Mamaia, unde turiștii care au sosit pe litoral fără bilete de odihnă pot obține, în limita disponibilităților existente, servicii complete: cazare și masă.

— În Parcul de distracții din Mamaia (lingă Bowling), s-a deschis un original cinematograf cunoscut sub numele de „Balonul panoramic” în care, datorită unui ingenios sistem de proiecție, spectatorii au senzația că se află chiar în centrul acțiunii filmului.

...și pentru cei care iubesc muntele

— Amatorilor de drumeții montane le semnalăm apariția a două utile ghiduri turistice. Primul, numit „Șurianul” oferă celor interesați o descriere geografică detaliată, precum și harta turistică a acestui masiv situat între Jiul de Est, Strei și Sebeș. Cel de-al doilea „Paringul”, include în sumar prezentarea generală, traseele turistice și harta masivului.

— La Straja, tradiționalul loc de practicare a sporturilor de iarnă, se află acum în plină desfășurare lucrările de extindere a spațiului de cazare din cabană.

Ultima oră

— O nouă cursă Tarom leagă Bucureștiul de litoral: Cursa RO 157. Cîrulă duminică, iar zborul de pe aeroportul Otopeni pînă la aeroportul Kogălniceanu durează 35 de minute.

— Și pentru că am vorbit de cursele aeriene spre litoral, să notăm că, datorită modernizărilor la care a fost supus, aeroportul Kogălniceanu și-a sporit capacitatea de trafic cu 5.000 de pasageri în 24 de ore. Totodată, aeroportul a fost dotat cu un sistem de aterizare automat, fapt ce sporește siguranța aterizărilor în orice condiții meteorologice.

— Pentru turiștii care călătoresc între stațiunile de pe litoral, Regionala CFR Constanța a luat măsura ca o parte din trenurile accelerate să circule pe ruta Constanța — Mangalia și retur cu regim de curse de persoane, oprind, deci, în toate stațiile de pe această distanță.

— La microdelta din cadrul Complexului muzeal de științe ale naturii din Constanța, alături de pelicani, lebede, gîște și alte specii specifice deltei, pot fi admirate acum și cîteva exemplare de fazani.

— Au fost reluate excursiile cu vaporul pe Canalul Dunăre-Marea Neagră. Turiștii care-și petrec vacanța pe litoral au prilejul, imbarcîndu-se pe nava de pasageri „Flamingo”, să admire timp de trei ore (durata excursiei) monumentala construcție.

— La Acvariul din Constanța au fost acclimatizate în ultima vreme peste 15 specii de pești între care și păstrăvul mare.

— În actuala „stagiune” estivală a Delfinariului, debutanții, pinguinii Bobiță și Tedy și foca Peggy, își „interpretează” rolurile cu mult talent.

— Vestea refacerii unuia din drumurile de acces spre stațiunea „Rinca” — cel ce trece pe sub muntele Cerbu, prin locul cunoscut sub numele „Monument” — ne oferă prilejul de a aminti celor care iubesc muntele că, pornind din această stațiune, pot parcurge, avînd bineînțeles echipament adecvat, drumul fiind foarte dificil, unul din cele mai frumoase trasee de creastă din țară: Rinca — Lacul Gilcescu — Paringul Mare (2521 m) — cabana Rusu (județul Hunedoara).

Excursie

O plăcută surpriză oferă în actualul sezon estival I.T.H.R. București: organizarea unor croaziere pe Dunăre, urmate de excursii în nordul Olteniei. Turiștii călătoresc pînă la Giurgiu cu autocarul, după care sînt imbarcați aici pe vasul „Calatis”. Se navighează apoi pe Dunăre, în amonte, efectuîndu-se opriri la Corabia, Calafat și Orșova. De la Orșova excursia continuă cu autocarul pe traseul Herculane — Caransebeș — Sarmizegetusa — Sîntămăria Orlea — Hațeg — Petroșani — Valea Jiului — Tirgu Jiu — Horezu — București. Cum călătoria se anunță foarte atractivă, să mai notăm și datele de plecare: 22 iulie; 5 și 19 august; 2 și 16 septembrie.

Flori

Piteștiul continuă să rămînă un oraș al florilor. O dovadă în plus este și organizarea în imediata apropiere a liceului N. Bălcescu a unei mini-expoziții care cuprinde o bogată colecție de plante decorative, medicinale și aromatice.

Pagină realizată de
ALEXANDRU ȘERBAN ■

Flacăra, Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILA TELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir

București, Calea Grivitei nr. 64-66.